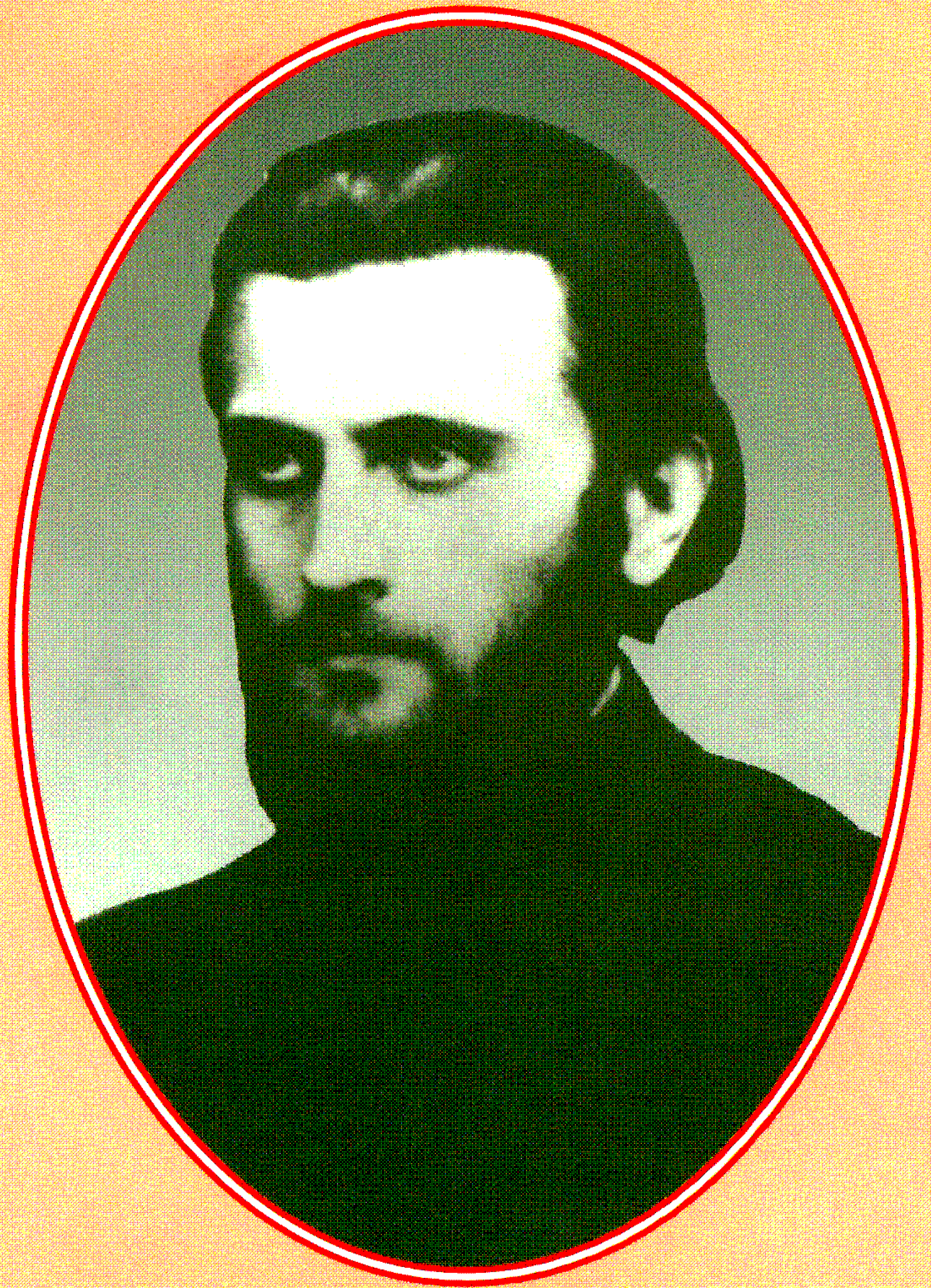

Din învățăturile Părintelui
ARSENIE BOCA

ROSTUL
ÎNCERCĂRIILOR

Consilier editorial:
Preot Nicolae Tănase

Ediție îngrijită de Ieromonahul Teognost
Mănăstirea Sfinții Arhangheli
Mihail și Gavriil

Difuzarea se face prin „PELERINUL” - IAȘI;
Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B;
Et. 3; Ap. 3; cod 6600;
Telefon: 0744. 91 50 69

Editura primește spre tipărire:
cărți, manuscrise, casete video și audio;
toate cu conținut ortodox.

Editura cere ajutor financiar (sponsorizare) pentru a putea continua tipărirea de carte bisericească.

Binevoitorii pot depune donațiile în contul Editurii Pelerinul, Nr. RO89 RNCB 0175 0335 7393 0001; Cod Fiscal 5606114, deschis la BCR Iași. Pentru informații sunați la telefonul 0744 91 50 69

Bunul Dumnezeu și Maica Domnului să vă răsplătească.

P R E F A Ț Ă

Părintele Arsenie Boca, pe numele din botez Zian Văleanu, s-a născut în Vața de Sus, o localitate din Munții Apuseni, din părțile Bradului, în 29 septembrie 1910, dintr-o familie de oameni simpli de la țară dar foarte credincioși. A urmat școala primară în satul natal, liceul la Brad, iar Teologia la Sibiu pe care a terminat-o în 1933. După aceea a mai urmat încă o școală la București, școala de Belle-Arte, care astăzi se numește Școala de Arte Plastice, unde a învățat pictura și sculptura, fiind trimis la București de către Mitropolitul Nicolae Bălan care observând că are talent a vrut să folosească acest talent spre binele Bisericii. A urmat și alte cursuri la Facultatea de Medicină, în special anatomie, fiziologie și genetică. Apoi în 1939 s-a așezat la mănăstirea de aici, de la Sâmbăta de Sus, ctitorie a voievodului martir, Constantin Brâncoveanu, după ce s-a întors de la Sfântul Munte, unde a fost trimis de Mitropolitul Nicolae Bălan, pentru a cunoaște trăirea monahală de acolo. La Sfântul Munte a stat la Schitul Ipatie, la părintele arhimandrit Antipa Dinescu.

Era diacon făcut de Mitropolitul Nicolae Bălan din 1935, iar la Mănăstirea Sâmbăta a stat până în 1948.

Părintele Arhimandrit Teofil Părăian
Mănăstirea Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus

A intrat în monahism în anul 1940 depunând votul monahal aici, la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, *la izvor*. Deci stadiul de noviciat, călugăria, diaconia și preoția au decurs în Mănăstirea Brâncoveanu. În 1942 a fost făcut preot tot *la izvor*. Aici a activat până în 1948, fiind cunoscut ca un om deosebit, iar credincioșii îl știau ca un om cu mare dar de la Dumnezeu. Avea un cuvânt hotărât, avea o privire pătrunzătoare, avea intuiție, avea niște calități cu care a fost înzestrat nativ de la Dumnezeu și pe care și le-a pus în valoare și prin anumite exerciții și prin anumite angajări. Sigur că au contribuit foarte mult și cunoștințele de artă, cunoștințele de fizionomie pe care le-a dobândit studiind arta, dându-și seama de multe ori de așezarea sufletului oamenilor prin ceea ce a

exprimat privirea lor, fața lor și cu asta a lucrat aicea la mănăstire. În mănăstire părintele Arsenie a fost ca stareț dar nu a avut o numire oficială. Oricum, părintele era mare prin tot ce putea el să facă pentru că îi depășea pe toți în toate privințele, și ca inteligență și ca intelect și ca posibilități de cunoaștere și de investigație, deci era un om deosebit din toate punctele de vedere. Așa că chiar dacă părintele nu ar fi fost nimic în mănăstire, el tot era cel mai mare în mănăstire. Credincioșii se orientau după cuvântul lui, se interesau de opinia părintelui și părintele fiind la îndemână le răspundea. După 1948 a plecat la Mănăstirea Prislop trimis fiind de Mitropolitul Nicolae Bălan. Mănăstirea Prislop a fost zidită de Sfântul Nicodim de la Tismana pe la 1400. La Prislop părintele a rămas până în 1959 cu o întrerupere de ceva timp când a fost arestat, persecutat, ținut în temnițe și apoi dus la canalul Dunăre-Marea Neagră. După o perioadă de timp Mitropolitul Nicolae Bălan l-a chemat pe părintele înapoi la Sâmbăta deoarece Mănăstirea Prislop trecuse în subordinea Episcopiei Aradului. Dar părintele l-a rugat pe Mitropolit să-l lase acolo, la Prislop. La Mănăstirea Prislop a fost preot slujitor și duhovnic la maici până în 1959 când statul i-a pus în vedere să plece de la Prislop acasă (deoarece prin odiosul articol a desființat multe mănăstiri), ori el nu mai avea casă și atunci a plecat la București iar cu sprijinul stareței de atunci, Maica Zamfira, părintele a rămas în București și a lucrat la atelierele Patriarhiei ca pictor de icoane. În București

a stat până în 1989 când a murit (de fapt a murit în 29 noiembrie la Sinaia) și a fost înmormântat la Prislop în data de 04 decembrie 1989. La Sinaia erau o parte din călugărițele pe care le-a avut părintele sub patrafir la Prislop, care au cumpărat o vilă și au lucrat acolo la Arta manuală. Era un fel de așezământ cvasi-mănăstiresc.

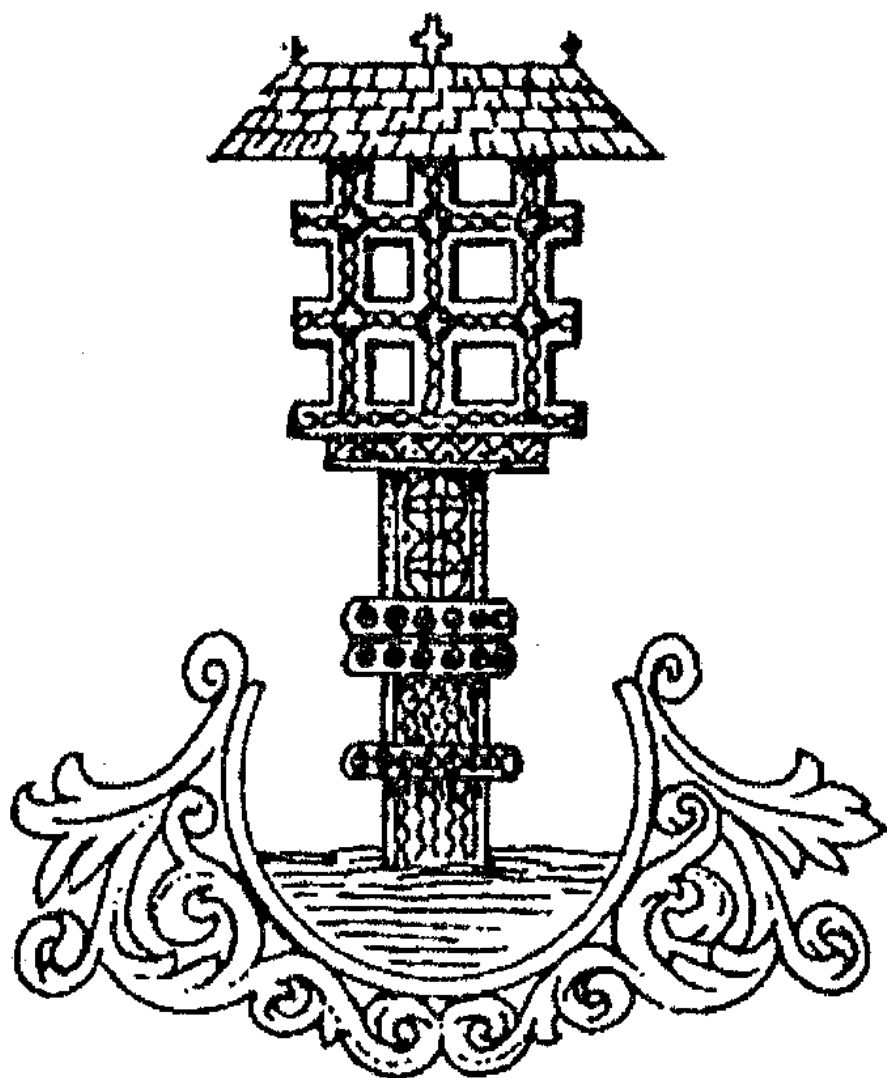
Părintele a fost un om cu o pătrundere deosebită. Când într-o zi, fiind aici la mănăstire în fața epitafului pictat de Părintele Arsenie cu Adormirea Maicii Domnului de la stăreția veche, i-am spus unui cadru universitar că Părintele Arsenie este un geniu, el a spus că asta înseamnă că are o cultură perfectă și „încă ceva”. Și eu i-am spus că nu știu dacă are o cultură perfectă dar în mod sigur „are încă ceva” pe lângă cultura pe care o are.

Părintele a fost un preot foarte rugător, care s-a impus în conștiința oamenilor prin viața sa personală și prin ceea ce a făcut pentru oameni. Adică nu el a căutat să se înfigă în conștiința omului ci viața pe care a avut-o el, trăirea și capacitatea pe care avut-o și a manifestat-o față de credincioșii care i-au cerut ajutorul prin rugăciune către Dumnezeu în diferitele lor necazuri l-au impus în viața lor.

În timpul vieții părintele nu a publicat nimic iar în cartea *Cărarea Împărăției*, care a apărut, sunt niște însemnări personale în care el și-a manifestat cunoștințele și experiențele. Cartea este o carte de început și nu de sfârșit că dacă această carte a fost definitivată în 1949, asta înseamnă că din 1949 și până în

1989, au trecut 40 de ani, timp în care părintele a mai câștigat și alte experiențe, alte constatări, ori lucrurile acestea nu sunt trecute într-o carte de început.

*Mănăstirea Brâncoveanu,
date biografice despre Părintele Arsenie Boca
relatate de Părintele Teofil Părăian*

O întrebare iubirii¹

„Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât și pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat (spre jertfă) ca oricine crede întru El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

De ce L-a dat Dumnezeu pe Fiul Său Iisus ca jertfă, și încă Jertfă pe Cruce?

Pentru că singurul grai care mai poate răzbi la inima oamenilor s-a dovedit că nu mai rămâne altul decât jertfa cuiva pentru ei.

Când moare cineva pentru tine, pe acela nu-l poți uita niciodată.

La începutul unuia dintre războaie ieșise o lege că poți lipsi de la război dacă îți găsești un înlocuitor. Greu de găsit un înlocuitor de la moarte.

Era undeva un om cu o casă de copii dar necredincios și trebuia să plece la război. Când era gata de plecare, iată că vine la el un tânăr și-i spune: „Eu sunt singur, chiar dacă mor, după mine nu plânge nimeni, merg eu în locul dumitale la război!” Și s-a dus tânărul. După oarecare vreme tânărul cade rănit de moarte și cum ajunge acasă moare.

Mormântul său era mereu împodobit cu flori și nimeni nu știa cine i le pune până când, într-o noapte, a fost găsit necredinciosul că-i duce flori la

¹ Ioan 3, 16.

mormânt.

„- Bine, dar tu crezi în Dumnezeu?

- Ba acum cred, fiindcă numai Dumnezeu i-a putut da tânărului acestuia iubirea de mine și de copiii mei, ca să meargă el în locul meu la moarte, și asta numai Dumnezeu a mai făcut-o când a trimis pe Fiul Său să moară în locul nostru.”

Ne frământă întrebarea:

Dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu cum se face că viața aceasta e așa de apăsată de tot felul de încercări? Sau punând întrebarea cu cuvintele Scripturii: De ce „pe cel pe care-l iubește Dumnezeu îl ceartă, iar pe cine-l primește îl bate”?

Cu alte cuvinte, dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu de ce-i viața noastră așa de necăjită?

Fiindcă „pe cât sunt de departe răsăriturile de apusuri, așa sunt de departe judecățile Mele de judecățile voastre” - zice Domnul (Isaia 55, 8-9).

Ca pildă: altfel sunt judecățile unui tată care-și ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor. Dar când copiii vin la mintea deplină, atunci înțeleg care a fost judecata tatălui lor când le-a dat bătaie.

Așa și noi, cât suntem înfășurați în trup suntem destul de legați într-o înțelegere trupească a vieții, suntem prunci cu înțelegerea. Dar când vom scăpa de muritorul acesta de pe noi, atunci cu mare recunoștință vom zori a mulțumi lui Dumnezeu pentru toate încercările la care ne-a supus cât eram în lume.

Trebuie, prin urmare, să lungim vederea (înțelegerii) până dincolo de zarea vieții acesteia și în cealal-

tă împărăție, că altfel nu putem pricepe nevoile vieții acesteia și nepricepând-o pe aceasta, pe cealaltă n-o putem răbda. Dar dacă o înțelegem așa cum este, pe una în legătură cu cealaltă, ne întărim cu răbdarea și atunci oricum ar fi de necăjită viața aceasta capătă o valoare neprețuită. Și atunci se întâmplă un lucru minunat: omul iubește necazurile și pe toți cei ce-l necăjesc îndeosebi. De acum creștinul stă liniștit pe conducerea lui Dumnezeu și vede că orice cruce a vieții sale este o mărturie a iubirii părintești a lui Dumnezeu, orice cruce este o treaptă a desăvârșirii.

Deci, dacă des ne împărtășim cu Sfânta Jertfă a Domnului, ne împărtășim cu Taina iubirii supreme a lui Dumnezeu, împărtășire care printre alte daruri are și pe acesta: că ne ridică de la înțelegerea pruncească a vieții la înțelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia Îi suntem următori convinși și liniștiți, oricât de neliniștită ar fi marea vieții de aici. La cârma Bisericii e Tatăl nostru.

Știm cui credem și știm Cine-i la cârmă.

Concepția de viață

I.

Prin natura lucrurilor suntem deodată: și ființe ale lumii fizice și ființe ale lumii metafizice. Ca atare putem trăi o vreme fără pâine dar nu putem trăi fără o concepție de viață.

Dacă ne limităm obârșia și destinul nostru numai la lumea fizică, atunci rămânem cu o seamă de probleme neînțelese și nerezolvate, trăim între adevăruri și secundar; cele fundamentale - Adevărul în sine - ne rămâne inaccesibil.

În câmpul rațiunii apar însă întrebări care-i depășesc și posibilitatea și competența. Kant, de pildă, a pus pe două coloane mai multe perechi de teze și antiteze, demonstrate cu aceeași stringentă logică fiecare.

Dar faptul că aceeași rațiune poate demonstra logic, și pozitiv și negativ, unul și același lucru, a adus la contestația competenței rațiunii în rezolvarea problemelor de limită ale existenței. Existența problemelor limită face loc unui alt organ al cunoașterii, bazat pe revelație: cunoașterea prin credință. „Credem” „pe cuvânt” și pe cei ce au văzut existența piramidelor în locul nostru și pe cei ce văd structura atomului și credem pe cuvânt și pe Omul care S-a pogorât din Cer și ne-a spus în ce constă aceasta.

Faptul că omul presimte probleme și adevăruri

ce-l depășesc, îl îndreptățește „să creadă și în existența lui Dumnezeu”. Această credință vagă, aproape de competență, mai filozofică, nu-l angajează real în a-și corecta cumva modul de viață, sau să-și pună vreo ordine în cunoștințe.

Momentul decisiv al omului nu e însă cel „metafizic” care nu-i angajează viața, ci e momentul religios, când omul în cauză se recunoaște răspunzător de concepția sa de viață.

Nu avem liniște și echilibru până nu ne decidem în timp, ce facem cu eternitatea noastră? Ce facem cu Hristos? Căci El ne-a descoperit (revelat) nouă toate. El ne-a descoperit adevărul fundamental al eternității și întoarcerii noastre la Dumnezeu, ca Tată al omului.

În ordinea religioasă (adică a atârnării noastre de Ființa Supremă) Adevărul e neasemănat mai mult decât în ordinea fizică a existenței. Aici, pe pământ, adevărul e concordanță, evidență, pe când în ordinea religioasă Adevărul devine Ființă activă, capabil să ridice sufletul la alt nivel de existență. Așa înțelegem pe Iisus Hristos când a spus că El este Adevărul, Calea și Viața - și acestea veșnice.

Omul care-și angajează viața în concepția religioasă nu mai e singur în nimic, sau fără apărare, sau fără victorie dincolo de zarea lucrurilor. El prinde în viața sa vremelnică elemente veșnice, începe să se mene cu Iisus.

Dacă și în realitate lucrurile ar sta tot așa de clar, n-ar fi atâta discuție între oameni în privința lui Iisus. Concepția creștină despre viață nu se transmite nici

ereditar și nici nu se dobândește cu ușurință, nici numai din lectură. În concepția creștină vie nu se poate intra sau rămâne fără să fii în stare de un risc: al lepădării de sine și, uneori în istorie, al lepădării chiar de viață dacă împrejurările o cer.

Nu în afară, în noi chiar, în fiecare, Iisus are mulți protivnici, care-I închid ușa, Îi întorc spatele, Îi sting lampa rațiunii sau I-o afumă cu patimile, sau Îi ridică piedici „practice în cale”.

De ce e refuzat creștinismul de fiecare în genere?

E refuzat nu din vreun motiv întemeiat, ci dintr-o viclenie inoculată naturii omenești, care se alipește de plăcere ca de un „bine” și se depărtează de durere sau jertfă ca de un „rău”. Creștinismul practic, prin natura lui, stăvilește dărpănarea firii omenești prin patimi care produc o plăcere imediată, dar care cu timpul, devastând, întunecă totul și pervertesc înțelesurile cuvintelor de bine și rău, punându-le unul în locul altuia.

În faza tinereții e preferată plăcerea, nicidecum frânarea ei. Cine, așadar, va scăpa de toate capcanele ei?

Abia dacă o mai stăvilesc puțin cei ce practică credința după cuvintele stabilite de Biserică.

Concepția (religioasă) de viață trebuie să ți-o formulezi la un nivel de gândire și vocabular, analog cu cel al profesiunii, căci mulți se rușinează de pauperitatea (sărăcia) în care se găsesc sub raport religios și, chiar când au bunăvoință, constată că terminologia fuge în vremea copilăriei.

Ca în toate domeniile, așa și în domeniul credinței avem un aspect practic și unul abstract. Se pot întâmpla greșeli și într-unul și în altul dar se pot corecta și greșelile. Deci, din aceste motive „de control”, pentru deprinderea dreaptă a credinței și a traducerii ei în viața concretă trebuie să-ți alegi un duhovnic. Numele lui vine de la Duh, Duhul sfânt: om care interpretează viața sa prin alt Duh, decât al cărnii, al vremelniceii. Acest alt mod de interpretare a vieții, după Duhul lui Dumnezeu, nu se poate deprinde din simpla lectură sau auzirea slujbei din biserică, ci prin ucenicie sinceră la un duhovnic cu larg orizont interior. Funcția lui e neasemănat de mare pentru sufletul nostru. Duhovnicii sunt investiți cu puterea iertării și tămăduirii căderilor noastre, a înfrângerilor noastre morale. Ei pot liniști sufletul și-l pot scoate din crize.

Cum însă calea plăcerii „aleasă” ca principiu de viață e calea decăderii, și cum toți duhovnicii, într-un cuvânt, caută să scoată sufletul omenesc din această robie, aflăm motivul nemărturisit pentru care tinerii nu prea mai dau pe la duhovnici.

*

În concepția justă de viață firește că trebuie să fim lămurii și cu funcțiile vitale ale instinctelor. Instinctul e o lege a naturii fizice, care urmărește perpetuarea speciei, selecția ei, etc. Pe aceste rosturi ale naturii a căror împlinire este însoțită de plăcere se prind cârligele diavolești. Se întâmplă că omul la o sugestie vicleană a naturii desface rostul de plăcere

și urmărește numai plăcerea, evitând rostul. Capacitatea aceasta a omului de a tăia instinctul în două: plăcerea de scop, îi aduce însă vicierea naturii sale, degradarea ei, animalizarea, cu urmări fatale, atât pentru natura fizică cât și pentru spiritul său care „s-a învoit” cu această denaturare sau fraudă a naturii. Aceasta stă la originea noțiunii de „păcat” .

Înfrângerile repetate devin cu timpul a doua natură - devin patimă, deci o forță care silește natura la degradare și la finalul ei, moartea desăvârșită.

Sunt forțe favorabile omului și sunt forțe potrivnice omului, care se confruntă la toate nivelele, și în afară și pe terenul naturii omenești. Ar fi incompletă o convingere religioasă care ar ignora existența acestei forțe negative numită diavol și păcat. Păcatele sunt înfrângerile morale ale omului și biruințele sugestiv demonice asupra rațiunii și voinței omenești.

Deci tot omul *trebuie să simtă* obârșia gândurilor ce-i vin în minte, de unde vin, ale cui sunt. Deci ce valoare au, pentru a pricepe unde-l vor duce.

„Păcătuind” mereu, ajungem până la pierderea definitivă a libertății duhului. Instinctele devin patimi, patimile (devin) a doua natură, vârsta nu mai cumițește nimic.

Împotriva credinței creștine, care spre salvarea sufletelor descoperă și demască această momire viclană, s-au dus lupte perfide, urgii istorice, veacuri de-a rândul. Deși creștinismul a fost reprezentat numai din când în când de sfinți, apărat de orânduirea bisericească pe cât s-a putut, iar numărul credincioși-

lor variabil și fără prea mare putere, el totuși a dăinuit, dăinuiește și va dăinui prin alte elemente: prin obârșia sa divină, prin concluzia finală a credinței, prin mărturia conștiinței a eternității sufletului nostru și prin asistența nevăzută a lui Iisus, contemporan viu cu toți credincioșii Săi din toate veacurile până la sfârșitul timpului.

Dacă creștinismul n-ar pune în mod personal fiecăruia problema socotelilor noastre cu eternitatea, darea de seamă la sfârșitul acestui mod de existență asupra modului cum ne-am interpretat destinul nostru, atunci Iisus ar fi numai un filozof, care n-ar angaja viața însăși a omului. De aceea mulți, ca să „scape” de „El”, Îl consideră doar ca pe un „mare inițiat” de care mai au și alte religii; un mare om, dar numai om, cel mult inspirat de Dumnezeu.

Poziția ortodoxă însă e cea din botezul Bisericii și mărturia Sfinților. Numai apariția unică a lui Iisus pe pământ a putut impresiona și determina tăierea în două a cronologiei. El singur a făcut dovadă că este Autor al vieții și Stăpân al morții. De El singur ascultă și vântul și marea și peștii și pâinea. El e Dumnezeu viu și etern, contemporan cu toți credincioșii Săi, iubitor de oameni, dar și în măsură să-i cheme la răspundere, în stare să le consfințească eternitatea precum și-au trăit vremelnicia.

Fără judecata din urmă (atât a vieții particulare la încetarea vieții pământești, cât și a vieții de obște a tuturor oamenilor datorită unui cataclism) creștinismul iarăși ar fi incomplet, n-ar angaja viața și i s-ar fi

stins continuitatea. Judecata revelează structura noastră sufletească - responsabilitatea, libertatea duhului, vinovăția pentru pierderea acestei libertăți, sau răsplata pentru realizarea acestei libertăți, de care suntem conștienți la nivelul conștiinței.

Deși Iisus e cu noi în mod tainic, după cum a zis: „până la sfârșitul veacurilor”, noi însă Îl așteptăm, după cum iarăși a spus, să vină a doua oară, dar de data aceasta cu slavă și putere ca ale Unuia Dumnezeu, cu Care la acea dată escatologică² nu mai discutăm în contradictoriu.

II.

Cazna ascetică are multe temeuri.

Unul dintre temeurile ascezei e însăși constituția noastră omenească, deoarece trăim deodată și „în paralel” două vieți distincte: una fizică (biologică, fiziologică) și una metafizică și religioasă.

Viața fizică este supusă condițiilor mediului extern și ale mediului intern (mediul endocrin, etc.), este supusă apoi cenzurii timpului și în final a morții.

Viața spiritului în schimb e o viață eternă.

În concret noi suntem o sinteză între vremelnicie și eternitate, între materie și spirit; iar această sinteză se află într-o continuă tensiune, într-un continuu dialog.

Viața fizică, supusă simțurilor, le are pe acestea (simțurile) criterii de echilibru, precum și prelungirile simțurilor, științele pozitive, empirice, civilizația

² Escatologie - totalitatea concepțiilor religioase referitoare la soarta finală a lumii și a omului (n. ed.).

în genere. Omul totuși nu e mulțumit numai cu cel mai bun confort cerut de simțuri și oferit de știință, de aceea întrevede și alte coordonate ale existenței, ale legăturii sale ontologice cu cerul. Sunt deci două moduri de a gândi existente.

Unul materialist, în perfectă armonie cu simțurile și datele imediate ale cunoștințelor, o rațiune practică, limitată de „aici”. Direcția materialistă a gândirii e veche, începând de la Democrit. Acesta nu are un inventar prea amplu de probleme, iar cele ce trec dincolo de limitele empirice ale existenței văzute, le declară inexistente, mitice, ficțiuni etc.

În cursul istoriei gândirii însă s-a ajuns și la punerea în discuție a însăși rațiunii ca unealtă a cunoașterii exacte a realităților, întrucât se băgase de seamă încă de Socrate că sofistii puteau „dovedi” cu aceeași logică și teza și antiteza uneia și aceleiași probleme. În „critica rațiunii pure” se pun pe două coloane tezele și antitezele rațiunii, de asemenea se inventează și cele 13 categorii ale rațiunii peste care ea nu poate trece; deci se face deodată că e limitată, condiționată și osândită la relativitate. (Nu se poate gândi în afară de timp, spațiu, cauzalitate, finalitate, etc.).

Această infirmitate a rațiunii cu privire la cunoașterea și definirea adevărului și a altor probleme de limită, care totuși frământă profund sufletul omenesc dar îi depășește cu evidența puterile naturale, face loc Rațiunii divine sau Revelației.

Rațiunea divină S-a întrupat într-un adevărat dar

unic, Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat. El ne-a descoperit obârșia noastră divină, eternitatea noastră, răspunderea pentru modul și comportarea în viața vremelnică, Judecata universală și cele două împărății, care consfințesc veșnic deciziile noastre, prin care ne-am interpretat viața pe pământ.

Deci modul natural al rațiunii are acum și pe al doilea mod al gândirii existenței, modul supranatural al Rațiunii divine.

Pentru a „vedea” existența în mod divin trebuie să ieșim din tensiunea trup-suflet, să ne ducem rațiunea noastră, cu smerenie, sub lumina divină a harului. Toată această treabă e subiectul asceticeii, adică a convertirii practice a tuturor energiilor noastre oarbe, la ascultarea de Adevăr și Eternitate.

III.

Viața creștină se poate duce la două nivele: unul, al poruncilor și altul, al sfaturilor evanghelice.

Trăirea la nivelul poruncilor asigură mântuirea.

Trăirea la nivelul sfaturilor - desăvârșirea.

Pentru ca să poți urma pe Iisus la nivelul sfaturilor evanghelice se cer în permanență de dimineața și până seara:

1. lepădarea de sine
2. rugăciunea
3. postul

În modul de viață strict ascetic aceste condiții se concentrează în:

votul sărăciei

- al fecioriei

- al ascultării necondiționate (de povățuitorul în drept).

Se cer acestea pentru o simplificare a vieții, ca să poți fi de o treabă (de folos) cauzei lui Dumnezeu în lume. Dar tocmai pentru împlinirea acestui rost trebuie să avem ca neapărat necesară însușirea sufletească a smereniei.

Cu aceste condiții, pricepute cât mai complet și limpede posibil, iar pe de altă parte urmărite cu entuziasm în realizarea lor (fără slăbire din cauza greutăților pe care le ridică firea veche, lumea și ispitorul), nevoitorul poate ajunge la măsuri dumnezeiești de chip și asemănare cu Iisus.

Toate aceste condiții, explicate și aplicate practic și cu de-amănuntul, sub controlul unuia care a trecut prin nevoințele acestea - deși în linii generale toți pricep despre ce e vorba - au ca scop de a da posibilitate fiecărui creștin de a-și verifica putințele și neputințele, de a-și căuta cea mai bună integrare a vieții sale în destinația sa.

Nu trebuie să ignorăm greutatele și barierele, în fața cărora trebuie să ne oprim, dacă e cazul - chiar dacă fascinația frumuseții trebuie ocolită sau „primită” cu prudență, mai ales dacă apare prea devreme.

Iată, de pildă, câteva prudențe în privința aplicării postului.

Întrucât postul lipsește organismul de hrană „suficientă”, țesuturile își restructurează rezervele, își micșorează volumul și greutatea, scade tensiunea

umorilor, în final: „micșorează, stinge chiar alipirea de materie, indirect ajută dezlipirea de lume, de trupul propriu, de trupul altora - ochiul se curățește de senzualitate, de asemenea și celelalte simțuri se purifică. Sufletul devine mai străveziu spre celălalt sens al vieții și trage și trupul la liniște”.

Tensiunea dintre cele două moduri de viață, după trup (fără vreo slăbire a patimilor) și după duh, se rezolvă pozitiv dar și negativ.

Negativ: înfrânarea patimilor principale, în regim de post și abstenență, poate duce organismul în situații prin care energia cinetică (de mișcare) a acestora se „travestește” în alte patimi care în primă aparență n-ar avea nici o legătură cu patimile capitale istovite conștient. „Transferul” energiei oarbe a instinctelor, mai ales dacă acestea au dat de „gustul” patimilor care le-au viciat rostul, poate duce la deranjuri mintale întrucât „cenzura” minții poate fi „învăluită” de „obsesii” încât echilibrul se clatină, și astfel putem să ne trezim în domeniul psihiatriei.

Deci cu privire la post și înfrânare trebuie observat mai întâi pe concret care sunt posibilitățile reale, în timp mai îndelungat, pentru că factorii ereditari ai fiecărui ins sunt diferiți, și abia la urmă să ne aranjăm totul.

Strămutarea ordinii naturale a organismului și a minții care-l servește la acel nivel este totuși cu risc, cu salt în ordinea mai presus de fire a lucrurilor.

Însăși credința e un risc al rațiunii.

Postul e rânduit și de Biserică drept o perioadă

de subțiere a minții, ca să poată înțelege adevărurile fundamentale ale creștinismului. (Astfel, Nașterea Rațiunii Divine - Logosul - în om adevărat e însoțită cu postul Crăciunului înainte; Învierea din morți a Domnului - cheazășie a învierii tuturor oamenilor, biruința definitivă asupra morții și păcatului - starea mai presus de fire a trupurilor înviate e însoțită cu postul Paștilor înainte.)

Ca adevăruri fundamentale știm că omul este fiul lui Dumnezeu și că viața aceasta este capabilă de îndumnezeire, deoarece toți creștinii avem pe Hristos cu noi, iar prin Botez suntem îmbrăcați lăuntric în Hristos, Care face toată desăvârșirea noastră dincolo de marginile puterilor noastre.

Deci pentru trăirea creștinismului la nivelul sfaturilor, a sporirii de la chip la asemănare, trebuie smerenie și post și să nu umbli de capul tău.

Un ideal în rugăciune

Când a vrut Dumnezeu să pedepsească semeția turnului din Babilon³, a amestecat limbile oamenilor încât de atunci orice neînțelegere între oameni se cheamă babilonie, zăpăceală totală, „marele Babilon” și dă a se înțelege că din el lipsește Dumnezeu sau a fost izgonit (Facerea 11, 1-9):

1. În vremea aceea era în tot pământul o singură limbă și un singur grai la toți.
2. Purcezând de la răsărit, oamenii au găsit în țara Senaar un câmp șes și au descălecat acolo.
3. Apoi au zis unul către altul: "Haidem să facem cărămizi și să le ardem în foc!" Și au folosit cărămida în loc de piatră, iar lutul în loc de var.
4. Și au zis iarăși: "Haidem să ne facem un oraș și un turn al cărui vârf să fie până la cer și să ne facem faimă înainte de a ne împrăștia pe fața a tot pământul!"
5. Și S-a pogorât Domnul să vadă cetatea și turnul pe care-l zideau fiii oamenilor.
6. Și au zis Domnul: "Iată, toți sunt de un neam și o limbă au și iată ce s-au apucat să facă și nu se vor opri de la ceea ce și-au pus în gând să facă.
7. Veniți și pogorându-ne să amestecăm acolo limbile lor, ca să nu se mai înțeleagă unul cu altul".

³ Facerea 11, 1-9.

8. Și i-au împrăștiat pe ei Domnul de acolo peste fața a tot pământul și au încetat de a mai zidi cetatea și turnul.
9. Pentru aceea s-a chemat numele locului aceuia amestecare (Babilon), că acolo au amestecat Domnul limbile a tot pământul și de acolo i-au risipit pe ei peste fața a tot pământul.

Mai târziu, vrând să-i pedepsească pe egipteni, fiindcă faraonii ridicaseră mâna asupra religiei, Dumnezeu a trimis neînțelegere în popor, „încât nu era gând de preț (ideal), care să mai unească în sine pe toți fiii poporului”.

Dacă babilonia (turnul Babel) a fost obârșia neamurilor și a vrajbei, dintr-un duh rău, Cincizecimea a fost unificarea limbilor în Duhul Sfânt. În ziua Cincizecimii, ziua întemeierii Bisericii, toate neamurile (16 la număr) ce se aflau în Ierusalim, formau noul neam creștinesc, toți trăiau noul ideal al unificării într-un Duh, Duhul Sfânt, și se simțeau toți fiii aceleiași Tată.

Iată ce ideal a învățat Iisus pe oameni să-I ceară stăruitor!

Acesta-i Sensul general, funcțiunea de ideal a „Tatălui nostru” (Luca 11, 1-13):

1. Și pe când se ruga Iisus într-un loc, după ce a încetat, a zis unul dintre ucenicii Lui către Dânsul: Doamne, învață-ne să ne rugăm, precum și Ioan a învățat pe ucenicii săi.
2. Și le-a zis lor: Când vă rugați ziceți așa: Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău.

Vie împărăția Ta. Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ.

3. Pâinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă în toate zilele.
4. Și ne iartă nouă păcatele noastre, că și noi iertăm tuturor celor ce ne greșesc nouă, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.
5. Și a zis către ei: Cine dintre voi având un prieten, și mergând către dânsul la miezul nopții, și-i va zice lui: Prietene, dă-mi împrumut trei pâini;
6. Că a venit, din cale, un prieten la mine, și n-am ce pune înaintea lui.
7. Și acela răspunzând dinlăuntru, va zice: Nu-mi face osteneală; acum ușa s-a încuiat, și copiii mei sunt în așternut cu mine, nu pot să mă scol să-ți dau ție.
8. Grăiesc vouă, chiar dacă, sculându-se, nu i-ar da, pentru că-i este prieten, dară pentru îndrăzneala lui, sculându-se, îi va da lui câte îi trebuie.
9. Și eu zic vouă: cereți, și se va da vouă; căutați, și veți afla; bateți și se va deschide vouă.
10. Că tot cela ce cere, va lua; și cela ce caută, va afla; și celui ce bate, i se va deschide.
11. Și la care tată dintre voi de va cere fiul pâine, au doară piatră îi va da lui? Sau de va cere pește, au doară în loc de pește șarpe îi va da lui?
12. Sau de va cere ou, au îi va da lui scorpie?
13. Deci dacă voi fiind răi, știți să dați daruri bunelor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl cel din cer, va da Duh Sfânt celor ce cer de la dânsul? (Biblia din 1914)

Dumnezeu ca Tată al tuturor oamenilor este singurul gând de preț care poate rezuma (care poate

cuprinde întru sine) toate aspirațiile oamenilor, simplificând diferendele⁴ și unificând idealurile omenești!

Idealurile omenești n-au consistență și n-au garant, deoarece se deapănă în planul vremelniceii și al tragicului ei. De aici se întâmplă că termenul „ideal” duce un ponos nedrept în spate, înțelegându-se prin el termenul unei dorințe nerealizabile.

Legarea omului de efemerul vieții îi compromite și termenii, dacă însă trăiește conștiința veșniciei sale, idealul Tatălui nostru nu mai e un termen ci un fapt.

Idealul numit așa⁵ în lumea trecătorului, e un fapt real în lumea duhovnicească. Cine e convins de veșnicia sa trăiește încă de pe acum clipe în lumea duhovnicească; cine nu e convins are zarea mai scurtă și cade pradă decepțiilor. Darul lui Dumnezeu e că poți crește din vedere, până la cea mai largă perspectivă a existenței.

*

Aplicare din Tatăl nostru:

„Și ne iartă nouă, precum iertăm și noi altora”

Iertarea noastră de la Dumnezeu e pusă, deci, în atârnare de noi. Dumnezeu consfințește pentru noi, decizia noastră pentru alții.

În cazul când faptic noi nu iertăm, rugăciunea noastră e întoarsă pe dos de faptele noastre și sună

⁴ Diferend - conflict, dezacord, neînțelegere, dezbinare, învrăjbire.

⁵ Gradul cel mai înalt și mai greu de ajuns al perfecțiunii într-o direcție.

cam așa: Doamne, nu ne ierta nouă căci nici noi nu iertăm altora. Faptele grăiesc mai tare ca vorbele și-s mai decisive sus. Să le avem ca dar, nu ca blestem .

Iată condiția, sine qua non⁶, a turmei și un păstor.

Rostul încercărilor

Darurile cu care înzestrează Dumnezeu omul, pe creștin, la Sfântul Botez, sunt:

- Lumina cunoștinței de Dumnezeu.
- Lumina înțelegerii lucrurilor.
- Lumina dumnezeiască în cei desăvârșiți.

Darurile sădite în om așteaptă vreme cu prilej, așteaptă împrejurări de tot felul, ca să se arate cele ascunse în firea omului, fie bune, fie rele, precum și lupta dintre ele.

Toate întâmplările și împrejurările prin care trecem într-o viață, multe de nu mai seamănă o zi cu alta, printre alte rosturi îl au și pe acesta: să vădească, să scoată la iveală cele sădite în ascunsul omului.

Și fiindcă în om sunt două înclinări: una către Dumnezeu și alta către sine - împotriva lui Dumnezeu - încercările și ispitele pun omul fie într-o valoare, fie într-o negație.

Expresia: „*Ca să se arate gândurile ascunse ale inimii*” se află în Noul Testament, spusă prima dată de

⁶ Fără de care nu se poate.

Dreptul Simeon Preasfintei Fecioare când a adus pe Iisus prima dată în templu. *„Iată Acesta este pus spre căderea și ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri, iar prin sufletul tău va trece sabie ca să se descopere gândurile din multe inimi”* (Luca 2, 34-35).

Iată pe Iisus între oameni și Sfânta lui Cruce dimpreună cu Crucea Maicii Sale puse: *„ca să se dea pe față gândurile a multor inimi”*.

Mai departe Scriptura lămurește că unora ispitele le sunt spre mântuire și altora spre pierzare (II Tesaloniceni 2, 11-12). Dumnezeu le trimitea amăgiri puternice ca să dea crezământ minciunii și să cadă sub osândă toți cei care n-au crezut adevărul, ci au îndrăgit nedreptatea.

Cei înclinați spre Dumnezeu, în încercările care au rostul lămuririi, uneori ca prin foc, se purifică *„Cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței, Care, pentru bucuria pusă înaintea-I, a suferit Crucea, n-a ținut seama de ocară ei și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu. Luați bine seama, dar, la Cel ce a răbdat de la păcătoși, asupra Sa, o atât de mare împotrivire, ca să nu vă lăsați osteniți, slăbind în sufletele voastre. În lupta voastră cu păcatul nu v-ați împotrivit încă până la sânge. Și ați uitat îndemnul care vă grăiește ca unor fii: «Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului, nici nu te descuraja când ești certat de El. Căci pe cine îl iubește Domnul îl ceartă, și biciuiește pe tot fiul pe care-l primește. Răbdați spre înțeleptire. Dumnezeu vă ia ca pe niște fii. Și care este fiul pe care tatăl său nu îl pedepsește?»”* (Evrei 12, 2-7).

Iar unde sunt aceste daruri, prin focul ispitelor ca aurul se fac. Cam acestea sunt de prevăzut înapoia poruncii: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5, 16).

A înțelege necazurile vieții în rostul lor nevăzut..., e o lumină în sufletul minții.

Tinere, ție îți zic, scoală-te!⁷

Să vă spun pe scurt câteva lămuriri despre această Evanghelie.

Tot omul e osândit la moarte și totuși nimenea nu vrea să moară, chiar dacă i s-ar curma viața de moarte.

Mântuitorul când a umblat pe pământ a înviat trei morți. Adică doi tineri și un „prieteni”. El putea să învie toți morții, dar n-a vrut să facă așa, ci a vrut să ne arate că nu există moarte, ci numai o adormire.

El a înviat pe fiica lui Iair, acasă; a doua oară a înviat un tânăr pe drum către cimitir, iar a treia oară l-a înviat pe Lazăr din groapă, mort de 4 zile (Ioan 11, 17). A făcut o gradație. După grade a înviat morții ca să ne arate că poate să învie pe oricine, pe unii în primăvară, pe alții în vară, iar pe alții în toamnă-iarnă, la căruntețe, și că în fața lui Dumnezeu nu

⁷ Evanghelia de la Luca 7, 12-17.

există moarte. Se vede cum a vorbit cu tânărul din Evanghelia de astăzi: „*Tinere, ție-ți zic, scoală-te*”

Noi așa ne-am adresa unui mort: „*mortule, scoală-te!*”.

Odată am stat de vorbă cu un preot bătrân. Eu țin foarte mult la bătrâni și învăț foarte mult de la ei, dar de la bătrânii aceia care au frământări multe în viață. De exemplu: era un preot bătrân, și-mi spunea că de multă vreme s-a zbătut cu un gând. El era nedumerit, că de ce trebuie să moară omul? Și odată, fiind la o înmormântare, a citit mai cu atenție în molitva de dezlegare, care zice: omul trebuie să moară, pentru ca răutatea să nu fie nepieritoare. Și Sfinții Părinți la fel spun.

În Vechiul Testament nu știa nimeni nimic de învierea morților. Doar proorocii bănuiau ceva. Deci pentru aceasta a venit Iisus, nu pentru că trebuia să moară, căci El era fără patimă, ci a venit să ne încredințeze despre învierea morților.

Până la Iisus, moartea era socotită ca o pedeapsă dată omenirii. Odată cu Învierea lui Iisus, moartea este socotită ca o pedeapsă a păcatelor.

Precum un om schimbă mai multe rânduri de haine (voi știți cum), tot așa sufletul trebuie să schimbe această învelitoare de lut (adică trupul).

Copii înțelepți și „înțelepții” fără sens⁸

Cei 70 de ucenici, trimiși ca niște miei în mijlocul lupilor, se întorceau bucuroși de reușita misiunii, vestindu-L pe Iisus: *„Doamne, și dracii se supun nouă întru numele Tău”*.

Dar Iisus le-a frânt puțin bucuria, pomenindu-le de căderea lui Lucifer, adăugând: *„Iată, v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii, și peste toată puterea vrăjmașului și nimic pe voi nu vă va vătăma. Dar nu vă bucurați de aceasta, că duhurile se pleacă vouă, ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în Cartea Vieții”*.

Atunci, *„în acel ceas, S-a bucurat cu duhul Iisus și a zis: Mulțumescu-Ți Ție, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pe ele pruncilor”*. Adică celor ce primesc ale lui Dumnezeu într-un entuziasm de bucurie (duhovnicească) fără răvășire dialectică.

În firea minții omenești este sădită necesitatea unui garant al lumii, al adevărului, al realului și al omului însuși. Dar dacă (mintea) nu-L primește pe Care este, altul nu găsește: și îndată nu mai este nimeni care să garanteze nici veșnicia ta.

„Toate Îmi sunt date Mie de Tatăl”, în garanție, în

⁸ Luca 10, 17-24.

*Părintele Arsenie Boca împreună cu familia
Părintelui Dumitru Stăniloae*

sprijinire și în desăvârșire.

Dacă putem fi trași la răspundere pentru o viață, ca timp pierdut, și osândiți la o eternitate negativă, absurdă, aceasta se întâmplă pentru că am scos pe Iisus din ale Sale: L-am scos din noi. Constituim o

împărăție fără El, împotriva Lui.

E greu de priceput: cum, pentru 20-40-60 de ani pământești să plătești fără sfârșit? Cu toate acestea nu e nedreptate a fi aruncați în împărăția absurdului, a nebuniei ultime, a întunericului, pentru că atâția ani sigur erau o vreme de ajuns pentru o decizie - în care împărăție să fii.

Viața aceasta (pământească) nu are scopul în sine, ci în cealaltă. A o trăi ca scop în sine înseamnă să-i tai perspectiva veșniciei, înseamnă să negi, să alungi pe Iisus din tine, să alungi Sensul și să rămâi cu nonsensul (cu diavolul).

A trăi așa, înseamnă să răspunzi lui Iisus: Toate Ți sunt date Ție, afară de mine; eu m-am dat altuia, diavolului.

Dacă Iisus ferește pe cei ce văd în El un sens, o garanție și o desăvârșire, înșirând pe Prooroci și pe Împărați, sigur că cei ce nu găsesc în aceasta fericirea, sunt nefericiți și nu-L vor vedea niciodată! Aceia sunt „înțelepții” care și-au pierdut Sensul; „înțelepții” fără Iisus.

Față de Dumnezeu preferați să fiți copii, și veți fi fiii lui Dumnezeu! Aceasta e o înțelepciune mai mare (pentru fiii învierii), una din bucuriile lui Dumnezeu scrisă în Cartea Vieții, pe numele fiecăruia care se decide așa!

S u f e r i n Ț a

„Fragmente”

Încercat de toate suferințele pe care omul le îndură, autorul Ecleeziastului, ca un strigăt de groază și de deznădejde a aruncat acest dispreț vieții: *„Am urât viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare, că toate sunt deșertăciune și vânăre de vânt”*⁹. Tot suferința l-a făcut și pe Iov să spună că omul se naște ca să sufere:

„Adu-ți aminte că viața mea este duh, că ochii mei nu vor mai vedea cele bune. Ochiul celui care mă privea, n-o să mă mai vadă. (...) Ca un nor ce trece pe cer, așa se va pogori omul în locuința morților, și nu se va mai înălța niciodată (Iov 7, 7-9).

Din această singurătate în care trăiește omul, și în care suferința l-a aruncat ca într-un abis, într-o sforțare puternică încearcă să iasă, punând puțin câte puțin stăpânire pe sufletul său. În loc să se lase omorât de suferință, sufletul va încerca să facă din ea un prilej de meditație profundă și de înălțare. Va ajunge să înțeleagă că: *„Nimic nu ne mărește ca o mare durere”*. Sau, cum zice Sfântul Apostol Pavel: *„nu numai atât, ci noi ne lăudăm în suferințe, bine știind că suferința aduce răbdare, și răbdarea curățire, iar cură-*

⁹ Ecleeziastul 2, 17; Biblia din 1914.

țirea nădejde" (Romani 5, 3-4).

Într-adevăr, așa cum din fierul turnat în foc se pot face lanțurile puse în jurul gâtului unui popor în robie, tot din fier se poate face și spada care-l eliberează. Tot așa, din suferințe omul poate face și prilejul care-l omoară (sufletește) și mijlocul care să-l învețe ca altă dată să se ferească de tot ce-l poate face să sufere. Prin suferință omul ajunge să se purifice, să se desăvârșească, să-și înalțe sufletul, să se sfințească și să se creștineze.

Sunt suferințe a căror cauză suntem noi înșine. Sufletul nostru are deplină libertate s-aleagă între binele și răul pus în față. Căci trebuie să știm că: „fiecare din noi are în el două porniri care ne guvernează și ne poartă acolo unde ele vor să ne ducă: una este dorința născută în plăceri, alta gândul chibzuit de a face binele... Aș asemăna ființa noastră cu un car, la care sunt înhămați doi cai: unul din ei e blând și de rasă bună, altul e rău și neastâmpărat, pentru că așa îi este neamul. Pe când carele care poartă pe zei pot fi ușor conduse și se înalță liniștit, căci amândoi caii sunt potoliți, cele ale oamenilor se ridică cu anevoie, căci calul nărăvaș se lasă cu greu dus și face să-l răstoarne spre pământ, iar calul cel bun vrea să meargă acolo, unde merg carele zeilor. E vina vizitiului, care n-a știut să îmblânzească calul nărăvaș. E o luptă grea, pe care sufletul trebuie să o ducă ca să stăpânească pornirile rele din noi" (Platon).

Ajungând să înfrângi ispita care te duce la păcat, ai suprimat cauza suferinței. Ai ajuns să nu te mai

lași dus acolo unde conștiința te mustră. E o încercare grea, în care trebuie să izbutești. Căci ispita și păcatul te țin înlănțuit între brațele lor seducătoare. E un fel de viață în care conștiința adoarme.

În ceasul în care Dumnezeu începe să pregătească taina curățirii și întoarcerii sufletului spre El, sufletul era prea obișnuit cu păcatul. Primele încercări pe care Dumnezeu le face ca să despartă pe om de păcat sunt dureroase, căci ele te obligă să părăsești ceea ce ți-a plăcut atâta timp. Lacrimile căinței sunt amestecate de durerea părăsirii desfătărilor vieții. Două gânduri se întâlnesc în inima noastră: unul cu care binecuvântăm ceea ce face Dumnezeu, altul cu care plângem ceea ce părăsim. Cei doi oameni, pe care Mântuitorul i-a întâlnit locuind printre morminte, îi strigau: „Pentru ce ne tulburi?” Ca și cum ar fi zis: Lasă-ne aici, în pacea noastră. Ne-am obișnuit cu păcatul în care trăim. Conștiința noastră nu ne mai mustră.

E adevărat că pentru prima dată când într-un suflet intră păcatul, există o protestare puternică. Cu cât sufletul e mai mare, cu atât aceste muștrări ale conștiinței sunt mai puternice. Dacă însă același păcat va mai fi repetat, conștiința va protesta mai puțin, până ajunge să tacă în fața oricărui păcat.

Când începe acțiunea de curățire a sufletului, nimeni nu se poate opri la jumătatea drumului care duce la desăvârșire, oricât de adormită ar fi conștiința și oricât de greu ar fi păcatul. Dumnezeu iartă pe acela care se căiește. „*Acela care udă așternutul său*

cu lacrimi și a cărui față e încrețită de durere" (Psalmul 6,7) ajunge să zică: „Fericit acela căruia nu-i va socoti Domnul fărădelegea și al cărui păcat este iertat" (Psalmul 31, 2).

Toate acele suflete mari, căzute în păcat și înălțate până la desăvârșire, au trecut prin această suferință.

Oscar Wilde¹⁰ repeta zilnic aceste cuvinte ale lui Goethe: „Acela care n-a mâncat pâinea sa în durere, și nu și-a petrecut nopțile așteptând în lacrimi dimineața care întârzia, acela nu va cunoaște puteri cerești”.

„Mărturisirile” Sfântului Augustin sunt istoria oricărui suflet pe care păcatul îl înăbușă și în care suferința cheamă harul izbăvitor al lui Dumnezeu. După ce pătrunsese în toate templele muzeelor și întrebuse toată știința lumii, când inima îi era pustiită de viforul patimilor, liniștea și-a găsit-o în scurta rugăciune făcută în lacrimi: „Dumnezeul virtuților, întoarce-mă la Tine, arată-mi fața Ta și mântuiește-mă. Fă-mă, Doamne, să Te caut”. Lacrimile vărsate în singuratică grădină de la Cassiaciacum, pentru ca să fie ca o spălare de păcat, curățau în același timp și ochii sufletului său, cu care să vadă mai bine pe Dumnezeu și de Care să nu se mai despartă niciodată.

Suferința înțeleasă astfel, poate fi o adevărată binefacere, căci prin ea omul ajunge să-și vadă toată goliciunea sufletului său. De câte suferințe viitoare

¹⁰ Oscar Wilde (1856-1900) - scriitor englez celebru pentru conversația scânteietoare și rafinamentul cizelării stilistice (n.ed.).

n-am fi scăpați, dacă prin suferințele avute am ajunge să ne cunoaștem așa cum suntem! Deseori am încerca să ne judecăm. În fața noastră ne-am pune pe noi, care am fost și suntem, ca să fim judecați de noi, care trebuie să fim. Poate fi, oare, un alt mijloc mai binefăcător de desăvârșire, pe care noi l-am încerca asupra noastră?

Sunt însă suferințe de care nu suntem vinovați și pe care le judecăm ca nedreptăți ale lui Dumnezeu făcute cu noi.

Iov la început nu înțelegea de ce Dumnezeu îl lasă să sufere atât. Ne întrebăm și noi: de ce mâna protectoare a lui Dumnezeu nu mai e întinsă asupra noastră? Mântuitorul însuși a zis în suferințele de pe cruce: „*Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?*” (Matei 27, 46). Ce mai putem face în fața unei asemenea suferințe?

Dacă omul se naște ca să sufere și dacă toți oamenii suferă, suferința noastră trebuie să o înțelegem, mai întâi de toate, ca o legătură puternică stabilită între oameni. Toate acele inimi, care sunt în stare să compătimizească cu suferința, sunt toți aceia care știu să amestece lacrimile lor cu ale oamenilor, toți aceia care pot și știu să iubească omul, toți aceia care înțeleg pe cei care suferă, pentru că ei înșiși au suferit. Numai infirmiera care a fost și ea bolnavă va înțelege durerile bolnavilor și va ști să le aline. Numai săracul înțelege suferința flămândului. Numai o mamă îndoliată va înțelege doliul tuturor (oamenilor) mamelor. Numai păcătosul întors la Dumnezeu

va fi bun apostol al mântuirii păcătoșilor. Toți aceștia sunt izbăvitorii de suferințe ai tuturor oamenilor amenințați să se piardă în acest fluviu universal de dureri, deasupra căruia plutește omenirea.

Cu acest prilej de solidaritate, de ce să nu primesc ca suferința mea să fie binefăcătoarea altora. Așa cum suferințele predecesorilor mei, cu care eu fac un singur om, m-au învățat să merg pe un drum mai bun decât ei, de ce să nu primesc ca suferința mea să servească la fericirea (altora) celor ce vor veni după mine? Toate ideile pe care ei le-au gândit și pe care cu atâta suferință ni le-au lăsat nouă, toate străduințele pe care ei și le-au dat, de ce să nu le înmulțesc și să le las generațiilor viitoare îmbogățite cu experiență scoasă din suferințele mele? Căci e necesar ca generațiile actuale să arate viitorimii, cu degetul, o viață mai bună cucerită prin durere.

Suferința pentru alții este stâlpul de care se reazemă propășirea universală a omenirii.

Dacă omul s-a ridicat puțin câte puțin deasupra întunericului, n-a făcut-o decât prin încercări anevoioase și prin muncă plină de suferință. Această înălțime de sacrificii s-a desăvârșit pe Calvar, ca simbol măreț al suferinței pentru alții. Ar putea spune cineva că omenirea de astăzi ar fi ajuns aici - oricât de ticăloasă e încă - dacă Iisus n-ar fi suferit pentru ea, taină pe care Sfântul Apostol Pavel a numit-o „*nebunia crucii*”?

Iată dar cum suferința noastră poate servi altora! Suferința este, astfel, legea sacrificiului sub care trăiește omul.

Această suferință, de care nu suntem vinovați și pe care n-o putem suprima noi singuri, de ce n-am primi-o ca pe o misterioasă cale, pe care Dumnezeu ne poartă acolo unde vrea El? Căci *„Multe sunt necazurile dreptilor, și din toate acelea îi va izbăvi pe ei Domnul. Păzește Domnul toate oasele lor și nici unul din ele nu se va zdrobi”* (Psalmul 33, 18-19).

Dacă *„Dumnezeu iubește pe cel pe care-l ceartă”* (Evrei 12, 6), suferința ta nu poate fi pentru sufletele noastre, decât ceea ce sunt puternicele lovituri pe care sculptorul le face într-un bloc de marmură care n-are nici o formă pentru ca să scoată o frumoasă statuie. În loc să credem că suferința este o nedreaptă pedeapsă, pe care Dumnezeu ne-o trimite din singura plăcere de a ne vedea suferind, să înțelegem mai degrabă că este timpul când noi avem mai multă nevoie de sprijinul lui Dumnezeu. Când Marta suferea de moartea fratelui său Lazăr, cuvintele cu care L-a întâmpinat pe Mântuitorul au fost: *„Dacă Tu ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit. Dar și acum știu că tot ce vei cere lui Dumnezeu, Îți va da* (Ioan 11, 21-22).

Suferința este timpul când noi recunoaștem neputința noastră și trebuința ajutorului lui Dumnezeu.

Tot suferința purifică sufletul și-l face vrednic de sfințenia lui Dumnezeu: *„Când El îi lovea cu moartea, ei Îl căutau: își aduceau aminte că Dumnezeu e scăparea și izbăvitorul lor”* (Psalmul 77, 34-35).

Încercările sunt trimise în cale să ne conducă la scopul căutat. Suferința e un ocol în drumul pe care noi l-am ales. S-aștepți însă să vezi gândul lui Dumne-

zeu, înseamnă să știi să suferi și să faci din suferință un învățător și să-i fii supus înțelegător. Amin.

Numai așa va învia sufletul nostru

Din pricină că Iisus nu poate fi înțeles prin categoria lume, ci numai prin Revelație iar omul greu se ridică la înălțimea Revelației, faptul acesta îl silește să-și vadă toată mizeria putinței sale. Îl silește să-și vadă marginile (Luca 9, 23-26; Biblia din 1914):

23. Și grăia către toți: Oricine va voi să vină după Mine, să se lepede de sine, și să-și ia Crucea sa în toate zilele, și să-Mi urmeze Mie.
24. Că cine va voi să-și mântuiască sufletul său, îl va pierde pe el; iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine, acesta îl va mântui pe dânsul.
25. Că ce folos este omului de va dobândi lumea toată, iar pe sine se va pierde, sau se va păgubi?
26. Că oricine se va rușina de Mine, și de cuvintele Mele, de acesta și Fiul Omului se va rușina, când va veni întru slava Sa, și a Tatălui, și a Sfinților Îngeri.

De aici, față de Iisus, Care se impune, rezultă numai două atitudini: sau e refuzat și osândit la moarte, ca o absurditate în lume, sau e primit ca o cruce a smereniei.

Va nega picătura de apă oceanul fiindcă nu-l poate cuprinde și-l va tăgădui ca obârșie a sa? Nu,

picătura de apă nu va nega oceanul fiindcă nu-l poate cuprinde, ci-și va recunoaște obârșia în el.

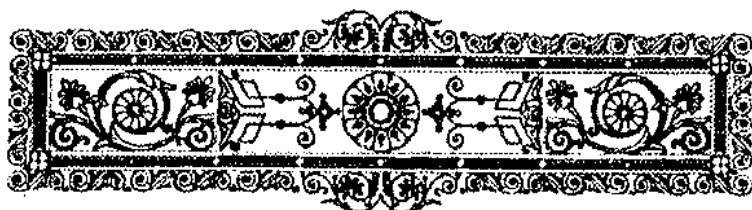
Este, prin urmare, și o cruce a minții, o răstignire a ei. Luarea Crucii lui Hristos e tot una cu smerenia, iar smerenia e recunoașterea măsurii de om și primirea tainei ce ne depășește ca taină (ca mister).

Dacă înțelegerea superiorității subiectului față de obiect e tot sufletul nostru, atunci, față de Iisus, suntem în situația să ne pierdem sufletul.

Dar Iisus ne povățuiește simplu, divin de simplu: să ne pierdem sufletul pentru El, că numai așa-l vom câștiga. Numai așa va învia sufletul nostru. Cu alte cuvinte, în fața lui Iisus să nu ne mai ținem de „zidul chinezesc” al mărginirii noastre, decât ca un puternic motiv de smerenie. Altfel nu se lărgeste ființa noastră. Altfel nu pierdem lumea preferând pe Iisus.

Cine va face așa va fi mărturisind pe Iisus în fața Tatălui, ca unul ce a înfruntat pe pământ riscul mărturisirii lui Dumnezeu. Cine răstignește în sine cunoașterea lumii suferind pe a lui Iisus, *„în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii”* (Coloseni 2, 3), pune viu ființa sa în fața lui Dumnezeu.

Aceasta e cunoașterea adevărului care ne va face liberi (Ioan 8, 32). Amin.

Socoteală omenească și socoteală dumnezeiască

Se bănuiește de la început că nu se vor potrivi (Luca 9, 12-18; Biblia din 1914):

12. Iar ziua a început a se pleca. Și venind cei doisprezece, au zis Lui: Slobozește noroadele, ca mergând în satele și în orașele cele de primprejur, să găzduiască, și să-și afle hrană, că aici suntem în loc pustiu.
13. Și a zis către dânșii: **Dați-le lor voi să mănânce.** Iar ei au zis: Nu este la noi mai mult decât cinci pâini, și doi pești; fără decât să ne ducem noi, și să cumpărăm la tot norodul acesta bucate.
14. (Că erau ca cinci mii de bărbați.) Și a zis către Ucenicii Săi: Puneți-i pe dânșii în cete de câte cincizeci.
15. Și au făcut așa, și i-au așezat pe toți.
16. Și luând cele cinci pâini, și cei doi pești, căutând la Cer, le-a blagoslovit, și le-a frânt, și le-a dat Ucenicilor să le pună înaintea norodului.
17. Și au mâncat, și s-au săturat toți. Și au luat ceea ce prisosise lor, douăsprezece coșuri de fărâmituri.
18. Și când Se ruga El deosebi, erau cu dânsul ucenicii Lui, și i-a întrebat pe dânșii zicând:
19. Cine zic noroadele că sunt Eu? Iar ei răspunzând, au zis: Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, că Prooroc oarecare din cei de demult a înviat.
20. Și le-a zis lor: Dar voi cine ziceți că sunt Eu? Iar

Petru, răspunzând, a zis: Hristosul lui Dumnezeu.

Pericopa aceasta, luată separat, vorbește despre înmulțirea minunată a pâinilor și a peștilor. De data aceasta s-au înmulțit vădit prin cuvântul lui Dumnezeu și nu cu ajutorul țărâni și mării. Natura rodește și ea, dar minunea aceasta dovedește că natura rodește la binecuvântarea Supranaturii. Aceasta dovedește că la mersul vremii, la mersul naturii, e implicată și toată purtarea omenească față de Supranatură.

Ucenicii erau oameni simpli și practici; văzând mulțimile iar ei fiind la loc pustiu, s-au gândit omenește - oamenilor le va fi foame: Doamne, dă-le drumul!

Oameni naturali, gândeau natural, sub categoria naturii! Nu-i o vină; e chiar semn de sănătate a gândi natural. Ucenicii se gândeau la trebuința pâinii naturale, a vieții naturale.

Iisus Se gândea la o altă pâine, a vieții supranaturale, se gândea la Sfânta Împărtășanie. Așa avea Iisus de gând să le deschidă mintea către această nouă pâine, plecând de la minunea pâinii naturale.

Reușise Iisus să ridice la o înțelegere superioară pe o femeie și aceea păcătoasă, la fântâna lui Iacov, vorbindu-i despre apa cea vie și despre faptul că Dumnezeu este „Duh și Adevăr” și că e pretutindenea de față, nu numai în Templul din Ierusalim, unde nu mai era...

N-a reușit însă cu mulțimile. Mulțimile sunt grele. Mulțimile gândesc cu stomacul. Mulțimile înțeleg prin „viață veșnică” un stomac veșnic. Poate că la așa mentalitate se referea Sfântul Apostol Pavel când

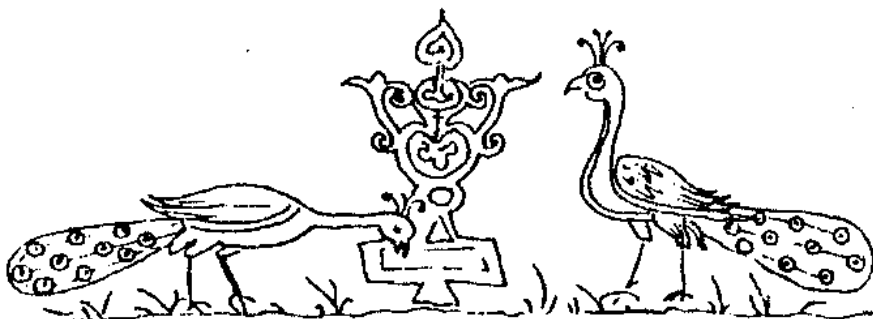
zicea despre unii că „dumnezeul lor este stomacul”.

Din contextul și locurile paralele ale acestei Evanghelii găsim într-adevăr că Iisus n-a fost înțeles, și în mulțime a prins fulgerător gândul pământesc: să-L pună pe Iisus împărat, fiindcă are putere să le dea pâine și în pustie. Mulțimile, care-L urmau pe Iisus, trăgeau de El să-L facă pământesc, iar Iisus trăgea de om să-l facă ceresc.

Iată socotelile omului și socotelile Domnului!

N-are rost să ne întrebăm cine are dreptate. Se înțelege! Chiar socoteala greșită, prin îngustimea ei, dă dreptate socotelii divine.

Omul dorește o veșnicie, e adevărat, numai cât aceasta trebuie strămutată cu om cu tot în împărăția lui Dumnezeu, de unde e de obârșie. Spre schimbarea omului din raza naturii în raza Supranaturii, avem trebuință mereu nu numai de pâinea naturală, ci mai ales de pâinea supranaturală, a Sfintei Împărțășanii.

*Părintele Arsenie Boca
la vârsta de 36 de ani (1946)*

Iisus și slăbănogul

Aceștia sunt cei doi fii ai lui Dumnezeu: Iisus, mai înainte de toți vecii, și omul. Acesta de-al doilea, fiind vremelnic, a ajuns rău, a ajuns slăbănog.

Unii sunt slăbănogi după trup, alții după minte: nu pot înțelege și nu se pot bucura de bine. S-a dovedit aceasta în nenumărate rânduri, când Iisus făcea bine omului.

Luca 5, 18-26; (Biblia din 1914):

18. Și iată oarecare bărbați purtând pe pat pe un om, care era slăbănog, și căutau să-l ducă pe el înăuntru, și să-l pună înaintea Lui.
19. Și neaflând pe unde să-l ducă pentru mulțimea norodului, suindu-se deasupra acoperământului, și printre cărămizi, l-au slobozit pe dânsul cu patul în mijloc, înaintea lui Iisus.
20. Și văzând credința lor, a zis lui: Omule, iartă-ți-se ție păcatele tale.
21. Și au început a cugeta Cărturarii și Fariseii, grăind: Cine este acesta ce grăiește hule? Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?
22. Iar cunoscând Iisus gândurile lor, răspunzând, a zis către dânsii: Ce gândiți întru inimile voastre?
23. Ce este mai lesne, a zice: Iartă-ți-se ție păcatele tale, sau a zice: Scoală și umblă?
24. Ci ca să știți, că putere are Fiul Omului pe pământ

a ierta păcatele, (a zis slăbănogului): Ție îți grăiesc! Scoală, și luând patul tău, mergi la casa ta.

25. Și îndată sculându-se înaintea lor, a luat patul pe care zăcea, și s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

26. Și spaimă a cuprins pe toți, și slăveau pe Dumnezeu; și s-au umplut de frică, grăind: Că am văzut lucruri minunate astăzi.

Iisus a tămăduit un slăbănog. Nu-i nici o mirare, Dumnezeu fiind. Ce-a făcut? L-a iertat de păcate, de greșelile săvârșite împotriva vieții, împotriva firii sale, și i-a dat porunca să fie iarăși om, rudenia lui Dumnezeu.

De altfel, pentru această refacere a omului a și venit Iisus între oameni. El ne-a spus cu toate prilejurile că păcatele, greșelile împotriva vieții, acestea sunt cauza pentru care omul a ajuns un mutilat al vieții acesteia.

Refacerea omului este refacerea acestei înrudiri pierdute.

E de neînțeles cum nu simte omul cu sufletul că a ieșit din omenie, ci abia simte cu trupul că s-a despărțit de Dumnezeu și a ajuns o grămadă de doage.

E de neînțeles că durerea trupului îl face să ceară ajutorul lui Dumnezeu, pe când de durerea sufletului, de strâmbarea sau amortirea lui, nici că se mișcă.

E de neînțeles cum oamenii aleargă după sănătatea trupului, iar după iertarea păcatelor așa de puțin. Aceasta din urmă ar face înțeleasă pe cea dintâi.

Iisus le avea pe amândouă: și puterea de a ierta

păcatele și puterea de a tămădui firea de neputință. Făcea ochi unde nu erau din naștere, îndrepta gârbovi, învia nervii amorțiți de păcate, învia morții omorâți de moarte.

Nouă, preoților, încă ne-a dat Iisus jumătate din darul Său: darul de a ierta păcatele omului în Numele Său. A doua jumătate, a tămăduirii organice, nu ne-a mai dat-o, fiindcă și așa toți oamenii așteptăm să fim transformați din oameni pământești, în oameni duhovnicești, în oameni nemuritori, în oameni cerești.

A făcut Iisus minuni - și oamenii cred că cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului. Dar marea minune a Învierii din morți e cea ce mărturisim când zicem: „*aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie*”.

Abia atunci va scăpa firea omului de slăbănogie.

Până atunci are puțința de a scăpa de păcate. Și aceasta e o minune mai mare decât a tămădui un stomac, o mână uscată sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele și acestea, dar n-au nimic religios în ele. Le fac și medicii.

În definitiv ce cere omul? Omul cere mereu lui Dumnezeu minuni.

Dar Domnul? Dumnezeu cere omului sfințenia pe care a pierdut-o. Acesta-i singurul lucru pe care-l cere și Dumnezeu din partea omului. Iar sfințenia vieții o pot avea și oamenii cu un trup neputincios.

De aceea nouă, preoților, Iisus ne-a dat numai jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă (jumătate) Însuși să o împlinească, atunci când va înceta

desăvârșit slăbănogia omului, „la înviere”.

Dar a doua nu se dobândește fără prima. Însăși vestirea Împărăției cerurilor a început cu cuvântul pocăinței.

Seara la cină

La Sfântul Munte erau mulți, chiar sfinți, dar erau și din ceilalți, mai molatici. Odată i s-a ascuns lingura unui bucătar. Dar el neavând nimic cu ce să mestece, negăsind lingura și nici altceva, s-a apucat de a mestecat cu mâna. Repede s-a suflecat până la cot, și a băgat mâna în mâncare și a mestecat. Iar alții au văzut întâmplarea și au spus starețului, iar starețul fiind om foarte ager i-a spus: Cum ai îndrăznit să faci un astfel de lucru? Dar el nici nu știa despre ce este vorba. Și-i zise: Blagosloviți și mă iertați. Dar starețul ca să-l dojenească i-a zis asta, că a băgat de seamă că e sfânt, dacă nu l-a ars mâncarea. Și ca să nu se observe ce este cu el i-a dat canonul convenit și l-a trimis în Rusia, că era rus, ca acolo să se tânguiască.

†

Atunci e sfințenie când nu știi, iar când faci ceva de la tine fără blagoslovenie e curată mândrie și nu-i sfințenie precum vrei tu.

Cuvântare la molitvă

E ultimul cuvânt pe care vi-l spun. Nu te simți mai aproape de Dumnezeu și de oameni ca de pe Cruce¹¹. Dar nouă nu ne-a fost rânduită, pentru că nu suntem vrednici.

Am vrut să vă țin „ieri” acest cuvânt, dar am vrut să aleg oamenii care vin pentru mântuirea sufletului, pentru ca să nu-l spun în vânt.

Eu nu vă dau neapărat canoane, mătăni, rugăciuni și post, ci vă îndemn să vă schimbați purtările și să-I mulțumiți lui Dumnezeu pentru crucea pe care v-a dat-o, că Sfânta Biserică, Sfânta Împărtășanie le știți - dar faptul acesta l-am găsit de cuviință să vi-l spun mai mult.

Vreau să vă schimb lacrimile voastre în bucurie, că mulțumind lui Dumnezeu de toate durerile și schimbându-vă purtările vă veți bucura. O veți face?

Unii cred că rugăciunea însemnează a sta în genunchi sau a rosti din gură sau gând: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”.

Dar rugăciunea cea adevărată este a te simți mulțumit și a-ți deschide sufletul să te simți aproape de Dumnezeu. Iar care o fac pe aceea, Dumnezeu să le

¹¹ După ce ai trecut prin calvarul „Crucii”.

ajute.

Cei care au dureri și suferințe sunt cei distinși, pe care i-a ales Dumnezeu pentru Împărăția lui cea veșnică, căci veșnic e orice om - dar care veșnicie?!

Dometie, un călugăr tânăr de la Muntele Athos, era foarte vesel, tot timpul cânta. Într-o zi l-am găsit în chilie plângând și l-am întrebat de ce plânge. Mi-a răspuns că l-a părăsit Dumnezeu. Eu l-am întrebat, cum? Și a zis: - Nu mai am nici un necaz, „sunt scutit de supărări“.

Care dintre voi ați plânge pentru faptul că v-a părăsit Dumnezeu, în cazul că v-a luat crucea? Căci nu v-a bătut nimeni piroane în mâini și nici cunună de spini nu v-a pus pe cap. Sfântul Apostol Pavel zice așa: Roagă-te neîncetat, muncește neîncetat și mulțumește lui Dumnezeu neîncetat, pentru toate bucuriile și durerile pe care ți le-a dăruit. (I Tesaloniceni 5, 16-18).

Viața aceasta nu este numai pentru a strânge averi, sau numai pentru a te îmbrăca, căci nu aceștia sunt oamenii fericiți, ci aceia care au o cruce de purtat.

Mă doare mult faptul că sunt unii care se supără pentru suferințele pe care le au din cauza bolilor, pentru că nu sunt înțeleși în familie, dar puțini sunt acei care vin pentru mântuirea sufletului. Amin.

Ceva despre cunoașterea de Dumnezeu

Creștinismul se adresează celor trei facultăți ale sufletului: 1. cunoașterea, 2. iubirea și 3. voința.

Texte:

1. Cunoașterea Sfintei Treimi este viața veșnică, zice Domnul: *„Aceasta este viața veșnică, să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis”* (Ioan 17, 3).

2. *„Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi pe el, și la el vom veni și ne vom face locaș la el”* (Ioan 14, 23).

3. *„Iar voi fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este”* (Matei 5, 48).

Iată, deci, cele trei însușiri sufletești: cunoașterea de Dumnezeu ca o condiție a vieții veșnice; iubirea, ca o condiție a îndumnezeirii omului, și voința, ca o condiție a desăvârșirii.

Nu ni se cer lucruri imposibile în desăvârșire. Să nu sperie pe nimeni. În fiecare e ascunsă o măsură a sa pe care o poate ajunge. Fiecăruia i s-a dat cel puțin un talant, cu care-și poate câștiga mântuirea. Ni se cere doar o centrare a puterilor noastre sufletești în jurul lui Iisus, *„în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii”*. El e *„calea”* și *„ușa”* Împărăției.

Cuvântul: „*De se vor aduna doi sau trei în numele Meu, acolo voi fi și Eu în mijlocul lor*” (Matei 18, 20) se poate înțelege în mai multe feluri. După Sfinții Părinți, se pot înțelege: și oamenii, și cele trei puteri ale sufletului de care am vorbit mai sus, și cele două, sufletul și trupul (sau cele trei părți ale omului: sufletul, trupul și duhul).

Subliniem această centrare a făpturii noastre în jurul persoanei lui Iisus, fiindcă de această concentrare a firii noastre în jurul sau în mijlocul lui Dumnezeu atârnă calitatea creștinismului nostru.

E un creștinism defectuos acela care exaltă numai câte una din aceste trei însușiri ale sufletului. De pildă: creștinismul nu e numai cunoaștere, căci aceasta duce la „raționalism” - la o micșorare a lui pe măsura minții omenești, mărginită și neajutorată; nu e nici numai iubire sau sentiment, căci aceasta duce la misticism care nu e sănătos în cele mai multe cazuri și sfârșește în fanatism; nu e nici numai voință, căci numai cu această însușire se ajunge la activism și la autoritarism - un fel de „dictatură în numele lui Iisus”.

Prin urmare, câtă vreme facultățile sufletești nu-s unificate în Hristos, omul nu e centrat în jurul lui Dumnezeu. Creștinismul său, în acest caz, e un creștinism sectar sau un creștinism dătător de sectă.

Și în confesionalisme¹² este ceva sectar când se exaltă deosebirile și li se dă o importanță pe care nu o au.

¹² Confesionalism - concepție teologică care consideră obligatorie apartenența la o anumită confesiune (n. ed.).

Îmbinarea armonică a însușirilor sufletești, asta e ceea ce urmărește creștinismul pentru crearea omului moral, omului nou, căci așa erau acestea în Iisus.

+

Unde Îl găsim pe Iisus?

1. Ascuns în poruncile Sale.
2. Descoperit în Tainele Sale.
3. Nevăzut de față în orice suferință în viață, în orice cruce a vieții.
4. Întreg în Biserică, în marea obște a credincioșilor.

+

Găsind pe Iisus ne găsim pe noi înșine, destinul și veșnicia noastră.

Pe Dumnezeu nu-L putem cunoaște decât prin Iisus Hristos, Care-i calea noastră la Tatăl. Iar pe Iisus Hristos nu-L putem câștiga fără poruncile, Tainele, Crucea și Biserica Sa, prin care făptura noastră se strămută din vraja celor de aici în pacea Împărăției ce va să fie..

Calea mântuirii

I). Patru sunt căile ce se deschid înaintea oamenilor:

1. căile lumii,
2. căile trupului,
3. căile diavolului și
4. calea lui Dumnezeu.

I). Calea pe care merge lumea e lată, fiindcă mulți sunt care merg într-însa¹³: merge toată lumea.

Sunt apoi căile pe care merg trupurile celor adormiți sau chiar morți cu sufletul, deși le merge numele că trăiesc¹⁴, dar sunt numai trupuri¹⁵. Și calea trupurilor tot acolo duce.

Sunt pe urmă căile pe care merge diavolul, de când a fost aruncat pe pământ, adică între oameni, unde înșală toată lumea (Apocalipsa 12, 9).

Acestea trei duc pe cei ce merg pe ele la același loc, toți sunt călători la iad¹⁶, adică în calea pierzării. Așa au călătorit nepoții lui Adam în calea pierzării, deși le-a trimis Legea și Proorocii, dar în 5.530 de ani numai doi s-au izbăvit: Enoh și Ilie.

Dumnezeu prea milostivul însă, întru marea Sa

¹³ Matei 7, 13.

¹⁴ Apocalipsa 3, 1.

¹⁵ Facerea 6, 3.

¹⁶ Iov 21, 13.

iubire de oameni, a făcut totul ca să-i scoată pe oameni din calea pierzării, într-o cale nouă, calea mântuirii; Dumnezeu însuși S-a făcut om desăvârșit - afară de păcat - și ne-a învățat calea. Prin urmare, calea mântuirii este calea pe care a mers Dumnezeu însuși, ca om adevărat. Și merge cu noi, cu fiecare, în toate zilele până la sfârșitul veacurilor (Matei 28,20), precum Însuși a zis.

II). Calea pe care merge Dumnezeu, față de calea pierzării pe care merge diavolul și toată lumea pe care o înșeală el, este asemenea corăbiei lui Noe plutind peste puhoaietele potopului. Iar corabia e Biserica. Deosebirea e numai atâta că aceea a fost închisă pe dinafară de Dumnezeu și nimeni n-a mai putut intra¹⁷, pe când Biserica are intrarea deschisă și mai pot intra oameni zdrobiți de apele potopului. Acolo era Noe, iar aici Iisus, și în valuri diavolul înecându-i pe oameni. Se întâmplă însă ceva de neînțeles - și ar fi bine să se înțeleagă - că cei ce se chinuesc în valuri deși toți țin la viață, totuși nu toți vor să scape în corabie, ba mai mult, scuibă mâinile ce li se întind de la intrarea corăbiei. Iar mâinile sunt brațele părintești, brațele celor 7 Sfinte Taine ale lui Dumnezeu care izbăvesc pe oameni: îi nasc din trup în Duh, din potop în Ceruri, din moarte la Viață.

III). În zilele noastre câte unii cârtesc pe de margini, întrebând cumplit: Cum, numai în Biserica

¹⁷ Facere 7, 16.

Ortodoxă este mântuire? Ceilalți toți se prăpădesc?

Răspundem că precum în vremea potopului: „a murit tot trupul ce se mișca pe pământ și s-a stins toată ființa care se afla pe fața a tot pământul... și a rămas numai Noe și ce era cu el în corabie”¹⁸, tot așa la capătul veacului. Atunci, în ceasul ispitei ce va să vie peste toată lumea ca să-i încerce pe cei ce locuiesc pe pământ, în strâmtorarea cea mare¹⁹, care va veni peste toți cei ce locuiesc pe fața a tot pământul, e limpede că numai în Corabia lui Dumnezeu mai este scăpare, în Biserica cea adevărată, unde este un Domn, o credință, un Botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor²⁰. Sau va întreba: oare S-a împărțit Hristos?²¹

IV). Diavolul, însă, șarpele cel vechi²² care aruncă puhoiul, cu vremea s-a mai iscusit în rele: a scornit și el corăbii și dă târcoale pe marea potopului, să-i culeagă el pe cei ce întind mâna din puhoai. Mai mult, a izbutit să tragă din ușa Corăbiei lui Dumnezeu slujitori ai luminii, agățându-i cu undița mândriei și punându-i în ușile corăbiilor sale, ca amăgirea izbăvirii să fie deplină. Minciuna e ușor de prins: corăbiile satanei n-au Crucea pe catarg, iar înăuntru nu sunt cele 7 Sfinte Taine.

Prin urmare știm sigur, desăvârșit sigur, că mân-

¹⁸ Facerea 7, 14-23.

¹⁹ Apocalipsa 7, 14.

²⁰ Efeseni 4, 5-6.

²¹ I Corinteni 1, 13.

²² Apocalipsa 20, 2.

tuirea este în Biserica adevărată, cea întemeiată de Iisus Hristos-Dumnezeu și cărmuită de El de la început, nu de la o vreme oarecare înapoi. În afară de Biserica lui Hristos, Cel cu Cruce, „Una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică” altă cale de mântuire nu știm.

V). Ce face Dumnezeu cu ceilalți ce nu se află în Biserica adevărată? - nu ispitim pe Dumnezeu. Sfinții au zis: „Cine nu are Biserica de mamă, nu are pe Dumnezeu de Tată. În afară de Biserică nu este mântuire” - Sfântul Ciprian.

Dacă cineva e mai presus de sfinți... poate că și lui Dumnezeu îi va da învățături, și nu-i mirare să rățăcească cineva, chiar cu Scriptura în mână! Nu după Scripturi L-au răstignit iudeii pe Dumnezeu?²³

VI). Acum am putea pricepe că mântuirea este fapta milostivirii lui Dumnezeu, prin care ne scoate din păcat dacă vrem și ne ostenim și noi. Fără să vrem, cu sila, nu ne mântuiește nimeni. Așa voiește Dumnezeu ca darul mântuirii Sale să fie și roada voinei și osteneții noastre. E însă așa de milostiv, că tot El ne ajută și să vrem și să lucrăm.

În Biserică nu este păcat, ea rămâne mereu sfântă și îi sfințește pe cei ce intră.

VII). Deci, calea mântuirii începe din Biserica văzută de pe pământ și sfârșește în Biserica nevăzută din Ceruri. Precum noi oamenii suntem făpturi

²³ Ioan 19, 7.

îndoite, văzuți și nevăzuți, așa și Biserica e cu fire îndoită, văzută și nevăzută. Biserica de pe pământ se numește Biserica luptătoare, pentru că aici oamenii se luptă cu ei înșiși, cu trupul, cu lumea și cu diavolul, ca să câștige cununa sfințeniei, sau mântuirea. Biserica din Ceruri se numește biruitoare, fiindcă e alcătuită din obștea bunilor biruitori mucenici, a sfinților cuvioși și a tuturor sfinților purtători și propovăduitori de Dumnezeu, unde sunt așteptați toți ucenicii Domnului care vor mai fi până la sfârșitul veacurilor. Unii s-au învrednicit încă de aici să petreacă nevăzut cu sfinții, să fie cercetați de Maica Domnului, și de puteri cerești, și chiar pe Domnul să Îl vadă. E cunoscută întoarcerea lui Pavel pe drumul Damascului și răpirea lui în Rai²⁴. Calea mântuirii e de pe pământ la Cer: ca a unora care știm că de la Dumnezeu am ieșit și iarăși la Dumnezeu ne întoarcem și lăsăm lumea. Fericit cine se întoarce...

²⁴ Fapte 26, 12-18; II Corinteni 12, 4.

Luptele

Pe o asemenea mărită cale, nimeni nu poate merge singur de nu va veni în obștea Bisericii și să fie dus de mână, de mâna nevăzută a Mântuitorului, prin Preoți, ucenicii Săi văzuți în fiecare rând de oameni. De aceea au zis Sfinții, că cine vrea să se mântuiască cu întrebarea să călătorească. Aceasta pentru că oricine - luați aminte - care s-a hotărât să iasă din calea păcatelor sau gâlceava fărădelegilor, se va trezi, deodată, că i se ridică împotriva trei vrăjmași unul după altul. Iar vrăjmașii mântuirii sunt aceștia: lumea, trupul și diavolul.

Prin „lume“ se înțeleg oamenii necredincioși, e lumea celor ce din toată voia s-au unit cu sfaturile dracilor, e lumea pentru care nu s-a rugat Mântuitorul²⁵. E gura satului, gura vecinului și de multe ori gura și faptele celor din casă cu tine²⁶. Aceștia, sau lumea, îți iartă orice ticăloșie ai face, oricât ai îndărăpta²⁷ cu sufletul, dar care nu te iartă nicidecum să le-o iei un pas înainte și să te faci mai bun. Lumea e veacul viclean²⁸, placul oamenilor²⁹ și slava deșartă³⁰.

²⁵ Ioan 17, 9.

²⁶ Matei 10, 36.

²⁷ Oricât ai da îndărăt, te-ai dărăpăna.

²⁸ Galateni 1, 4.

²⁹ Efeseni 6, 6.

Gura lumii grăiește ale stăpânitorului ei³¹. De aceea avem poruncă: „Nu iubiți lumea, nici cele din lume: pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, care nu sunt de la Tatăl” (I Ioan 2, 15-16)

Cine vrea să biruie prima piedică în calea mântuirii (lumea) are la îndemână acestea trei: răbdarea, iertarea și rugăciunea.

Cu răbdarea suntem datori, pentru că mai înainte de a veni la ostenele mântuirii sau la calea lui Dumnezeu făceam și noi ale lumii, înmulțind păcatele, și ne-am băgat datori iar acum trebuie să plătim cu durere cele ce le-am făcut atunci cu plăcere.

Pe urmă, cine vrea să biruie lumea e dator cu iertarea oricâte necazuri ar pătimi de la oamenii lumii, ca unul ce știe că frații săi stau legați într-o robie străină, în întunericul necunoștinței de Dumnezeu și de ei înșiși.

Iar în al treilea rând, cine biruie lumea, se roagă Tatălui în ascuns sau în gând pentru orice fiu al lui Dumnezeu oricât de rea purtare ar avea, și oricâte rele ți-ar face. Căci răbdarea răului, iertarea fraților și rugăciunea în ascuns, au putere înaintea lui Dumnezeu, și pentru ele biruie El și schimbă spre bine pe cel ce te necăjește. Iar cu acestea, te-ai făcut pricină de mântuire pentru fratele tău din „lume”. În rugăciunea cu gândul să fii smerit, să-ți aduci aminte de greșalele tale, și zi: „Doamne, iartă-i vorbele și mie

³⁰ I Ioan 2, 16.

³¹ I Ioan 5, 19.

faptele"! Căci asupra smereniei desăvârșite, vrăjmașul nu poate nimic; și făcând așa ori de câte ori împrejurarea o cere dar și când nu o cere, cu ajutorul lui Dumnezeu, treci cu bine peste prima piedică a vrăjmașului care ți-o ridică prin frații tăi din lume mai slabi de înger. Cine are darul sau „Duhul dragostei, al răbdării și al gândului smerit”, în vreme ce se luptă după lege³², iar legea e dragostea, poate vedea lucruri minunate. Așa, de pildă, noi nu știm tainele lui Dumnezeu: pe cine mântuiește din lume și pe cine osândește. Dacă se va mântui cel ce se sălbaticește asupra ta, prin răbdarea, iertarea din inimă³³ și rugăciunea ta, îl va birui Dumnezeu și cu smerenia ta va alunga dracii dintr-însul. Dacă fratele acela, mai are de chinuit în robie străină sau își va pierde sufletul, la purtarea ta cea după Dumnezeu răutatea lui va crește și desăvârșit se va sălbatăci împotriva lui Dumnezeu. Vezi, nicidecum să nu uiți că ostaș al lui Dumnezeu ești! Prin urmare fii destoinic, știind Cui crezi, cu ale Cui arme lupți, Cine îți ajută - ca să nu piardă Dumnezeu pe cineva pentru neiscușința ta. Că zic Sfinții Părinți: pricina mântuirii este aproape. De aceea, cei ce biruie lumea nu sunt o adunare de leneși ci ostașii lui Dumnezeu și precum le este lupta așa și mântuirea. Căci în lupte sau în nevoințe se dovedește „răbdarea și credința Sfinților” (Apocalipsa 13, 10).

³² II Timotei 2, 5.

³³ Matei 18, 35.

Când diavolul se vede bătut la prima piedică, cea mai ușoară ce o ridică în calea robilor lui Dumnezeu, le ridică piedica a doua, adică: propriul lor trup cu iubirea de sine. Se tânguie trupul ca să te milostivești de el, o tânguire vicleană a stricăciunii care nu trebuie ascultată ci scoasă, și firea făcută iarăși curată. Trupul se nărăvise cu patimile și poftele care l-au desfrânat și l-au scos de sub conducerea minții - sau au scos mintea de la conducere - așa încât se răscoală împotriva sufletului, și se întărește până și împotriva lui Dumnezeu. „Deoarece pofta cărnii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu, fiindcă nu se supune legii lui Dumnezeu, și nici nu poate”.³⁴ Așa se face că fiecare ducem un necredincios în spate, trupul de pe noi. De la starea asta și până la a face trupul nostru să fie templu al Duhului Sfânt, e de luptă, uneori toată viața.

Firea trupului fiind surdă, oarbă și mută, nu te poți înțelege cu el decât prin osteneală și foame. Iar acestea conduse după dreapta socoteală nu dăunează. Acestea îl îmblânzesc și-l fac supus lui Dumnezeu: acestea scot dracii poftelor și ai mâniei din trup. Foamea îmblânzește fiarele. Toată lupta aceasta însă nicidecum să nu se ducă fără îndrumarea unui duhovnic, care știe măsura, trebuința și putința fiecăruia după vârstă, sănătatea rămasă - deși postul pe mulți i-a făcut sănătoși, și după tăria ispitelor. Așa cere dreapta socoteală. Cei ce s-au grăbit fără sfatul

³⁴ Romani 8, 7.

drepte socoteli, toți au întârziat sau au pierdut. Se întâmplă însă că pe unii îi întoarce ispita împotriva duhovnicului, dar nu-i ține mult. Pe alții, de la început nici nu-i lasă să ajungă deși le tânjește cugetul după duhovnic. La vreme de umilință și aceștia biruie piedica și vor intra în lupta mântuirii.

Cealaltă parte de piedică ce ne-o ridică vrăjmașul în noi înșine e iubirea de sine, „primul pui al diavolului” cum o numesc Sfinții Părinți (Sfântul Maxim Mărturisitorul). Împotriva ei ne-a cerut Mântuitorul să ne hotărâm pentru lepădarea de sine, zicând: *„Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie”* (Luca 9,23). Lucrul acesta îl poate face numai cel ce s-a desfăcut din toată dragostea lumească și a strămutat puterea dragostei către Dumnezeu. Sau, întors (cu alte cuvinte): pe cel ce l-a ajutat Dumnezeu să iasă din lanțurile dinafară ale iubirii de lume, îl ajută să iasă și din legăturile dinlăuntru ale iubirii de sine. Ca să treci cu bine peste piedica a doua, despre care credeai că ești tu însuși, sporește Dumnezeu dragostea Sa de tine și sporește și dragostea ta de Dumnezeu pe măsura piedicii din cale. Într-adevăr, iubirea trupească de sine, primul pui al diavolului, numai dragostea aprinsă a lui Dumnezeu o poate scoate, și desăvârșit s-o facă scrum, prin umilințele cu care o arde.

Cei ce cu darul lui Dumnezeu se izbăvesc de legăturile dinlăuntru ale iubirii trupești de sine, se poartă și se mărturisesc ca fiind străini și călători pe

pământ. De aceea suspinăm în acest trup, dorind să ne îmbrăcăm cu locuința noastră cea din ceruri³⁵. Iată de ce cu ajutorul dreptei socoteli trebuie stins trupul, veștejită floarea lui în lumea aceasta iar faptele lui omorâte³⁶. Acestea însemnează cuvintele Mântuitorului: „*Cine ține la viața lui o va pierde; iar cine-și pierde viața lui pentru Mine, va găsi-o*” (Matei 10, 39). Înțelegem că-și va pierde viața cel ce ține la felul lumesc și trupesc al vieții. Același cuvânt îl auzim sub altă formă: „*Cine va voi să-și mântuiască sufletul, îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui*” (Marcu 8, 15). Sufletul are și el o parte pătimașă care atât s-a nărăvit cu viața cea trupească, încât sufletul multor oameni n-ar mai vrea să le moară trupul, așa s-au învoit și s-au legat de tare cu plăcerea de lumea aceasta. Ar vrea să le fie viața veșnică în lumea aceasta. Sufletele acestea se pierd. Parcă auzim cuvintele bogatului: „*Acum suflete ai multe bunătați adunate pe mulți ani, mănâncă, bea și te veselește. Iar Dumnezeu i-azis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu*” (Luca 12, 19, 20). Deci ca să ne mântuim trebuie să pierdem partea sufletului cea lunecoasă și împătimirea cu lumea și trupul.

Sunt alții care-și curățesc sufletul de patimi prin

³⁵ II Corinteni 5, 2.

³⁶ Romani 8, 7.

osteneli multe - că și sufletul are patimile lui: părerea, slava deșartă, mândria; - iar când scapă de aceste bucurii mincinoase și-i dăruiește Dumnezeu adevărate bucurii duhovnicești se îndrăgostesc de propriul lor suflet, că iată se face curat, și ei sunt încă în lumea aceasta. Și sufletele acestea se sting și se pierd. Bucuria neînfrânată, chiar pentru darurile cu adevărat duhovnicești, te poate face să uiți că încă n-ai ieșit cu totul din împărăția ispitelor. Sufletul care se mântuiește este acela care nu mai trăiește pentru sine ci pentru Dumnezeu. Toată viața lui, toată dragostea lui e Dumnezeu, care îl face să uite de sine, iar când revine în lumea aceasta, se urăște pe sine.

De aceea Sfântul Ioan prinde treapta a treia a aceluiași cuvânt al Domnului zicând: „*Cine își iubește sufletul îl va pierde iar cine își urăște sufletul în lumea aceasta, îl va păstra spre viață veșnică*” (Ioan 12, 25). De-am străluci duhovnicește ca soarele: nu suntem din lumea aceasta, nu-i aici dragostea noastră. Căci dragostea lui Dumnezeu ne arde, și arde și piedica a doua din calea întoarcerii noastre Acasă... Cei ce și-au întors toate puterile făpturii lor din lumea cea deșartă și le-au strămutat la Dumnezeu și s-au lepădat de sine, cu darul lui Dumnezeu au biruit lumea și pe ei înșiși.

În calea mântuirii sau a întoarcerii Acasă, mai dăm de o piedică: de vrăjmașul mântuirii, diavolul însuși. El nu poate răbda să fie bătut. Dacă a fost bătut când se lupta cu noi dinafară prin gura lumii, dacă a trebuit să fugă rușinat - după zeci de ani de

lupte dinlăuntru - din trup și suflet, vine în persoană să se războiască cu noi, vine cu toate puterile dracilor săi să ne dea război.

De acum începe războiul cu mintea, războiul nevăzut, spre care să nu îndrăznească nimeni de n-a fost chemat de Dumnezeu. Atâta cât trebuie să știe și să lupte oricine care vrea mântuirea va afla când va fi cuvântul despre războaiele diavolului cu sufletul.

Deocamdată să ne mulțumim a ști că arme asupra diavolului avem aceste trei:

- Numele Domnului, și Numele Maicii Domnului; despre care zice Sfântul Ioan Scăraru că: „Armă mai tare în cer și pe pământ nu avem ca numele lui Dumnezeu”.

- A doua armă împotriva diavolului este Sfânta Cruce³⁷. Aș întreba pe cei ce nu au Sfânta Cruce, cu ce semn vă apărați de diavolul? N-au semn că nu-l lasă diavolul să-l facă. Semnul Crucii îl numește Biserica: „*Armă nebiruită asupra diavolului, crucea Ta ne-ai dat-o nouă*”.

- Iar a treia apărare este smerenia sufletului, când în ceasul tulburării tale zici din adâncul inimii: „Pentru păcatele mele pătimesc acestea, Doamne, izbăvește-mă de cel rău”, și fă inimă bună către Dumnezeu, orice gânduri rele ai avea, pălmuindu-ți mintea. Vede Dumnezeu osteneala ta și nicidecum nu te va lăsa.

³⁷ I Corinteni 1, 18.

Despre mărturisirea și ispășirea păcatelor

Mărturisirea și ispășirea păcatelor - sunt două lucruri diferite.

Iată cum avem noi păcatele:

1. - Unele mărturisite, adică spuse înaintea lui Dumnezeu, sub patrafir la preotul duhovnic și altele nemărturisite. Pentru păcatele mărturisite căpătăm canonul de pocăință. De obicei canonul sau pocania e chiar leacul păcatului aceluia. Și fiindcă cuprinde într-însul o osteneală oarecare, fie pentru trup, fie pentru suflet, osteneala aceasta se numește ispășire; iar fiindcă pe tine te mustră cugetul și de aceea ai alergat la spovedanie să capeți liniștire, sigur că vei primi cu bucurie și pocania (canonul). De aceea această osteneală după care ai venit de bunăvoie, se cheamă ispășirea de bunăvoie.

Mulți v-ați mărturisit păcatele voastre și totuși cugetul vă mustră. Oare de ce? De aceea, că ori nu ați primit leacul după mărimea răni, ori că l-ați primit, dar nu l-ați făcut. Și vă mai mustră cugetul chiar și după ce ați împlinit toată pocăința și după ce veți fi ispășit păcatul acela, pentru că mai sunt și păcate nemărturisite, și până ce nu le veți mărturisi pe toate și nu veți ispăși de bunăvoie toate, nu veți putea avea pace cu pârâșul vostru. Căci cugetul nostru

când ne mustră pentru păcatele noastre, să știți că e glasul lui Dumnezeu în noi. Dacă noi am fi cum trebuie, glasul acesta al lui Dumnezeu în noi ne-ar învăța tainele lui Dumnezeu și ne-ar răpi în Rai încă pe pământ fiind, dar nu poate de mulțimea și de greutatea păcatelor noastre. De aceea ne tot mustră, că doar, doar ne vom apuca de lucrul ispășirii și al curățirii.

Cugetul e veriga lui Dumnezeu și de Dumnezeu pusă în noi, de care agață Dumnezeu mila Sa și ne atrage la Sine. Ne-ar cuprinde Dumnezeu cu totul și ne-ar îmbrăca în lumină, însă nu găsește în noi loc curat de care să ne cuprindă decât această singură verigă. Nu tânjim noi spre Dumnezeu, cum tânjește Dumnezeu spre noi. Pe noi dragostea lui Dumnezeu ne arde. Până când încă mai zăbovim în păcate și nu ne desfacem de ele, dragostea lui Dumnezeu spre noi ne este foc arzător, iar apucându-ne de ispășirea păcatelor, ni se face bucurie și pace și lumină dumnezeiască.

Dragostea arde relele. Fericit e cine o are!

2. - Cu păcatele nemărturisite are Dumnezeu altă socoteală; tot socoteală milostivă, însă pe noi ne ustură. Știind Dumnezeu nătângia³⁸ noastră, nu ne lasă părăsiți în întunericul necunoștinței, ci ne trimite necazuri sau pocanie (canon) fără voie. Asta-i ispășirea de nevoie: dureri, pagube, vrajbe, tulburări, copii slabi și orice altă suferință.

Ispășirea de nevoie e de obicei mai aspră decât

³⁸ Nătângia = prostia, nerozia, negliobia.

ispășirea de bunăvoie, pentru că și păcatele nemărturisite sunt mai grele decât cele mărturisite de bunăvoie. Cu toate acestea, tu, în neștiința ta, te poți împotrivi rânduiei lui Dumnezeu și ceea ce îți trimite Dumnezeu spre ispășire să strici și să întorci spre mai mare osândă - căci toate le poate Dumnezeu fără tine dar ca să te mântuiască din lumea aceasta nu poate fără tine. Nici tu nu te mântuiești fără mâna lui Dumnezeu și nici Dumnezeu nu te ridică dacă nu-I întinzi și tu mâna ta. Destul îți este că te cercetează mereu și atât de mult te roagă!

Hotărâți-vă astăzi și mărturișiți-vă și cele nemărturisite ale voastre, căci acelea-s verigile diavolului în care își prinde el cârligele. Luați seama că dacă nu vom rupe de la noi lucrurile diavolului, nu vom scăpa de ghearele iadului care într-aceste verigi se află. Aceasta-i mâna neagră a satanei care ne ia de minte să nu ne îndreptăm viața, ba, dimpotrivă, să lovim cu ocări milostiva mână a lui Dumnezeu. Chiar când Dumnezeu ne întinde mâna, satana ne împinge s-o scăpăm. Voi vă speriați când auziți aceasta, însă ori de câte ori blestemați întru necazuri, să știți că lucrul acesta îl faceți, loviți cu ocări mâna lui Dumnezeu în dauna voastră, atrăgându-vă urgia lui Lui.

Aceștia sunt cei ce osândesc păcatele altora și nu le văd pe ale lor; vor cădea și ei întocmai pentru că nu s-au rugat, ci au judecat!

Ori de la toți cei ce se împotrivesc lucrului lui Dumnezeu în lume, de la toți aceștia se duce Duhul Adevărului și intră într-înșii duhul satanei, care li se

face dumnezeul lor: „N-au crezut adevărului și nu l-au primit; iată le-a trimis Dumnezeu lucrarea minciunii, să o creadă pe aceasta... și să fie osândiți” (II Tesaloniceni 2, 10-12). Așa se nasc toți sectanții (mucării) pe lume și vine urgia lui Dumnezeu peste ei.

Alunecarea în păcate e o taină a rânduiei nevăzute. Unii cad din neștiință, alții din amăgirea firii; unii din ispita diavolului, alții că-i părăsește Dumnezeu o vreme ca să-I cunoască lipsa și, în sfârșit, căderea cea mai mare este cea din urgia lui Dumnezeu.

Îl poți opri pe Dumnezeu să-ți întindă mâna spre a te ajuta, dar după ce L-ai oprit, nu-L mai poți opri să nu-ți plătească. Unde nu e Dumnezeu, acolo e bătaia lui Dumnezeu³⁹.

³⁹ În una din lucrările părintelui Arsenie Boca, lucrare în manuscris, este consemnat lucrul acesta: „În zilele acestea mai de pe urmă, când și nouă ni se pare «că de acum vremea s-a scurtat», cercetând firea durerilor, am aflat desfrânarea încleștându-i pe oameni și lucrându-le de zor dărâmarea în întindere și adâncime. Iar pe de altă parte preoții vremilor noastre n-au mai urmărit (aceasta) ca păcat și ca atare să o măture afară din Taina lui Dumnezeu, adică din căsătoria creștină (și nu numai). Așa se face că: „vai peste vai va fi și veste peste veste va fi și se va căuta vedenie de la prooroc, (dar) lipsind preotului cunoștința legii și bătrânului sfatul” (Iezechiel 7, 26), oamenii orbecăiesc în mulțimea neștiinței și a lipsei de sfat, care s-a întins ca o noapte de osândă peste bieții oameni, în care dorm liniștiți somnul de primejdie, de bună credință, precum că aceea nu-i păcat. Dar fiind rânduit să vadă și să ascult mereu durerile oamenilor - care le vin de pe urma păcatelor și a lipsei de sfat - și ajungând adeseori una cu durerea lor, într-o zi

Foarte adesea mă uit la voi, cum venind de la depărtări mari, nopți de osteneală, cu pâinea săracului în straiță⁴⁰, alergați la mănăstire și rămâneți zile de-a rândul ca să auziți cuvânt.

Dacă cineva s-ar uita la voi prin paginile Sfintei Scripturi ar spune cele zise de proorocul Agheu către zidarii care nu mai mergeau la Biserică și nu mai voiau să zidească templul din Ierusalim. Aceste cuvinte vi se potrivesc și vouă. Și tot din cauza aceasta vi se întâmplă ceea ce spuneam, că vă osteniți de la mari depărtări, cu merindea săracului în straiță. Vi se întâmplă pentru vremea când nu mergeați la Biserică, la biserica voastră din sat (sau din oraș), unde același cuvânt vi s-ar fi vestit, încă din tinerețe. Cuvântul s-a vestit dar voi ați tândălit, și-ați rămas acasă, când se vestea cuvântul. Căci de unde era să înveți să faci lucrul lui Dumnezeu, ca să se coboare

slujind Sfânta Liturghie și rugându-mă: «*Pentru pacea a toată lumea și pentru bunăstarea Sfintelor lui Dumnezeu biserici*», aud deodată în urechea dinlăuntru înfruntarea aceasta:

- Nu te ruga de Mine să le dau pacea, roagă-te de oameni să-și schimbe purtările, dacă vor să mai vadă pacea pe pământ. Și am înțeles pe urmă mai multe lucruri. Drept aceea, ascultător poruncii, trebuie să strig tare cuvântul Scripturii, ca o sunare de alarmă că «*Dumnezeu vestește acum pe oameni, ca toți de pretutindeni să se pocăiască*» (Fapte 17, 39). Adică să vină la viață curată și la învățătura dreptmăritoare a Bisericii lui Hristos; iar când vremea o va cere, să le mărturisească cu prețul vieții, netemându-se de moarte.” Și cu atât mai puțin duhovnicii în scaunul duhovniciei, dacă vor să se mântuiască.

⁴⁰ straiță = traistă.

peste tine și peste casa ta binecuvântarea lui Dumnezeu, dacă n-ai fost la biserică.

Dar nu numai că n-ați fost la biserică și nu v-ați grijit de casa lui Dumnezeu, dar nu te-ai grijit nici de biserică ta, pe care fiecare o avem pe noi, căci așa se spune că trupul nostru este locaș al Duhului Sfânt. Și pe acesta l-ai lăsat să se dărăpăneze⁴¹.

Iată cuvintele lui Agheu, care se potrivesc așa de bine și nouă. Căci cum să nu se potrivească cuvintele Scripturii la toți? Cuvintele lui Dumnezeu tuturor se potrivesc. Și iată mustrarea lui Dumnezeu, printr-unul din prooroci, făcută jidovilor, pentru că nu mergeau la Biserică. Iată cum îi luminează și cum îi îndeamnă să-și repare Biserica:

„Ați tot așteptat să aveți mult, dar iată că aveți puțin. Ați strâns mult și eu am risipit truda voastră! Pentru ce? Din pricina templului acestuia, care este dărâmat, iar voi zoriți cu lucrul fiecare pentru casa lui! De aceea cerul se va încuia și nu-și va mai da roua sa și nici pământul roada sa. Eu am chemat seceta pe pământ și peste munți, și peste grâu și peste vin și peste tot ce crește din pământ și peste oameni și peste dobitoace și peste toată strădania mâinilor voastre” (Agheu 1, 9-11).

Le spune Domnul prin proorocul Agheu aceste cuvinte pentru că nu mergeau la Biserică și nu-și reparau templul din Ierusalim. Iar vouă, astăzi, când veniți de la mari depărtări cu multă osteneală și cu

⁴¹ A se dărăpăna - a se ruina, nărui, surpa, distruge, deteriora, degrada.

pâinea săracului în straiță, vi se potrivesc aceste cuvinte, pentru că lucrurile s-au întors. Căci cât a fost biserică în sat, voi tândăleați cu alte lucruri. Cine poate zice că nu i s-a făcut cunoscut cuvântul lui Dumnezeu încă din tinerețe?! Iată că acum trebuie să veniți până aici și să faceți osteneală ca asta.

Și de-ar fi mănăstirea într-un loc unde ați ajunge cu și mai multă osteneală să știți că și acolo v-ați duce, așa de mare e durerea când uscă Dumnezeu viața oamenilor. Așa stau lucrurile într-o latură.

Să vedem cum stau lucrurile în latura în care se mai pot îndrepta. Și vom pleca de la cuvintele unui prooroc împărat. Iată ce zice Dumnezeu prin gura proorocului David: *„Ziua și noaptea mă apasă mâna Ta și se usucă vlaga mea, ca de arșița verii. Mi-am mărturisit însă păcatul și greșeala mea n-am ascuns-o și am zis: „Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea” și îndată a ridicat pedeapsa păcatului meu.*

De aceea toată sluga credincioasă să se roage Ție la vreme cuvenită și chiar potop de s-ar stârni, pe acela nu l-ar potopi” (Psalmul 31, 4-7).

Așa a pățit și David, cum pățește tot cel ce păcătuiește.

Simte o uscăciune a vieții, o tânjire a lui și a tuturor lucrurilor sale. Simte sabia lui Dumnezeu atârnată asupra sa, pentru păcatele sale.

Ce e de făcut?

Astea-s și necazurile, care apasă pe toți și care vă aduc pe voi la mănăstire. Pentru necazurile voastre osteniți. Căci numai prin necazuri scoate Dumne-

zeu pe oameni din înțepeneală, din uscăciunea vieții. Iar necazurile te vor ustura tot mai tare, până când vei căuta să te tămăduiești.

Căci iată ce pricină are cu noi Dumnezeu. Nu cu noi, că doar suntem fiii Lui, ci cu relele noastre. Asupra relelor, a păcatelor, a fărădelegilor noastre atârnă sabia lui Dumnezeu. Necazurile acestea vă ustură și din pricina lor vine apoi și uscăciunea vieții voastre.

Dacă necazurile sunt pricina pentru care veniți aici, apoi pricina pentru care vi le trimite Dumnezeu sunt fărădelegile voastre.

Cum să scăpăm de sabia lui Dumnezeu care atârnă asupra noastră sau de păcatele nemărturisite, căci pe acestea le urmărește sabia lui Dumnezeu? Proorocul și împăratul David zice: «*Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea și pe dată a ridicat - a înlăturat - pedeapsa păcatului meu*» (Psalmul 31, 6). Ce trebuie să facem? Să ne mărturisim toate fărădelegile noastre fără nici o ascundere și îndată va înlătura Dumnezeu osânda, și îndată sabia nu va mai atinge viața ta.

Însă luați seama, că pentru aceea atinge Dumnezeu viața ta cu necazuri, pentru că nu te-ai mărturisit. Dacă zici că-ți merg în curte și-n viață toate rău, apoi înseamnă că ai păcate, de care Dumnezeu vrea să te desfacă. De aceea să vrei și tu, ce vrea Dumnezeu, să te desfaci de rele, căci Dumnezeu nu vrea ca să atârne în veac sabia Sa asupra ta.

Să vă spun acum câteva feluri în care simțiți voi sabia lui Dumnezeu asupra voastră.

Să zicem că cineva îți face vreo nedreptate. Tu în toate privințele ești cinstit, și o vecină, soțul, soția sau unul dintre copii, se va răzvrăti împotriva ta și-ți va zice cuvinte de ocară: desfrânat, desfrânată, cuvinte grele, care-ți pătrund inima ca o sabie, și nu pricepi ce poate fi, ba te și mâni și dai și tu cu o sabie asupra lui, și așa se ajunge la vrajbă și la lucruri slabe.

Și vii aici ca să afli de ce pățești asemenea lucruri. Și afli aici că necazurile acelea, nedreptatea aceea totuși nu e o nedreptate, ci este o nuia cu care Dumnezeu îți aduce aminte de păcatele tale pe care tu nu le-ai mărturisit. Și păcatul e acel cuvânt zis de vecina, de soțul sau de propriul copil, cuvânt care te-a săgetat la inimă. Pentru că tu ai uitat să mărturisești preotului unul din păcatele tale din tinerețe. Și Dumnezeu îți aduce aminte. Tu poate ai uitat, că ai început căsătoria cu stângul și apoi te-ai cununat, sau ai lepădat vreun copil și aceasta e fărădelege înaintea lui Dumnezeu. E o ispravă a curviei, chiar dacă ești cununată după lege. Sau ai uitat să spui că numai ai osândit, sau ai gândit despre cineva același cuvânt, și ai uitat să-l spui la mărturisire. Dumnezeu însă n-a uitat greșalele tale sau cuvintele tale. De aceea vrea ca să te spele, să te curețe de toate relele tale.

Ce face cu tine? Doar îți aduce aminte de relele pe care le-ai făcut. De aceea toate relele care îți vor fi împrăștate în obraz, și care te vor săgeta la inimă, nu le socotiți ca năcazuri, ci stați locului și cugetați: n-am și eu oare vreo greșeală ca asta? Pentru că vă spun că așa lucrează Dumnezeu: îngăduie ca bărba-

tul tău, vecina ta, copilul tău să-ți spună cuvinte de ocară, ca astfel să-ți aduci aminte de păcatul tău și să te îndrești. Și dacă tu ai uitat, sau ți-a fost rușine să-l mărturisești preotului - (și nu trebuia să-ți fie rușine, ci rușine de păcatul tău numai) - pentru aceasta a îngăduit Dumnezeu ca să-l auzi din gura altuia și cu toate că tu juri că nu ești vinovată de așa ceva, și acum nici nu ești - dar ai acel păcat în tinerețe, și nu l-ai mărturisit. Asta e pricina vrajbei, păcatele nemărturisite.

Și când pricepi vrajba, cu rostul ei, trimisă fiind de la Dumnezeu, atunci ia aminte, recunoaște-ți păcatul tău și spune-l sub patrafir la preot, ca să nu mai atârne pedeapsa lui Dumnezeu asupra ta. *„Mărturisi-voi păcatul meu, și îndată va înlătura pedeapsa păcatului meu“*. Căci zice în alt loc: *„Multe sunt bătăile care ajung pe păcătos; iar pe cel ce se teme de Domnul mila îl va întâmpina“* (Psalmul 31, 11). Da, necazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi oamenii.

Cum te-ai teme de un șarpe pe care l-ai avea în buzunar, și ai face tot ce ai putea, numai să scapi de el, ai arunca și haina de pe tine cu el cu tot, numai să scapi, căci poate găuri buzunarul și să te muște, tot așa să faceți și cu păcatele.

De aceea vă spun să faceți spovedanie curată, cum n-ați făcut în viața voastră. Iar de vă veți aduce aminte și de păcatele pe care vi le-a adus aminte soțul, vecina, propriul copil, apoi rugați-vă și pentru gura slabă care v-a atras luarea aminte, căci prin aceea s-a făcut lucrarea lui Dumnezeu.

Credeți voi lucrul acesta!? Apoi țineți-l minte.

Pentru cel care te ocărăște roagă-te ca pentru un binefăcător, întoarce-te cu bunătate spre el, și-Și va întoarce și Dumnezeu fața cea luminoasă spre tine. Biruiți răul cu binele, căci de partea binelui este Dumnezeu. Și oare nu e mai tare Dumnezeu ca răul?

Lipiți-vă inima de lucrul lui Dumnezeu, căci zice Domnul: *„Cheamă-mă pe Mine în ziua necazului tău și te voi scoate și Mă vei proslăvi”* (Psalmul 49, 16). Nu mai chemați pe dracul, pe bată-l crucea, căci dacă tot pe el îl chemați, el vă va ajuta, și el vă va aduce risipă și moarte.

Deci lipiți-vă de cele ale lui Dumnezeu. Și chiar de vă va trimite necazuri, apoi vi le trimite cu rost (spre îndreptare). Și de îndată ce vei mărturisi păcatul tău Domnul va ridica pedeapsa păcatului tău.

Și chiar de vor mai veni necazuri asupra ta, tu nu le vei mai socoti necazuri, ci mila lui Dumnezeu cu tine și așa vei ieși biruitor asupra lor. De aceea: *„Binecuvântați pe cei care vă blestemă, faceți bine celor care vă urăsc pe voi, și rugați-vă pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi”* (Matei 5, 44). Și asta stă scris! Căci lucru bun fac ei, dar nu vedeți voi.

Cum v-am mai spus, toți cei ce vreți să coboare mila lui Dumnezeu peste casa voastră și peste ostenala mâinilor voastre, curățiți-vă sufletele voastre cu rugăciuni, cu spovedanie curată și cu post. Și veți vedea cum are să vină mila lui Dumnezeu și ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta și asupra a tot lucrul mâinilor tale. Amin.

Steaua destinului

„O stea răsare din Iacov.” (Numeri 24, 17)

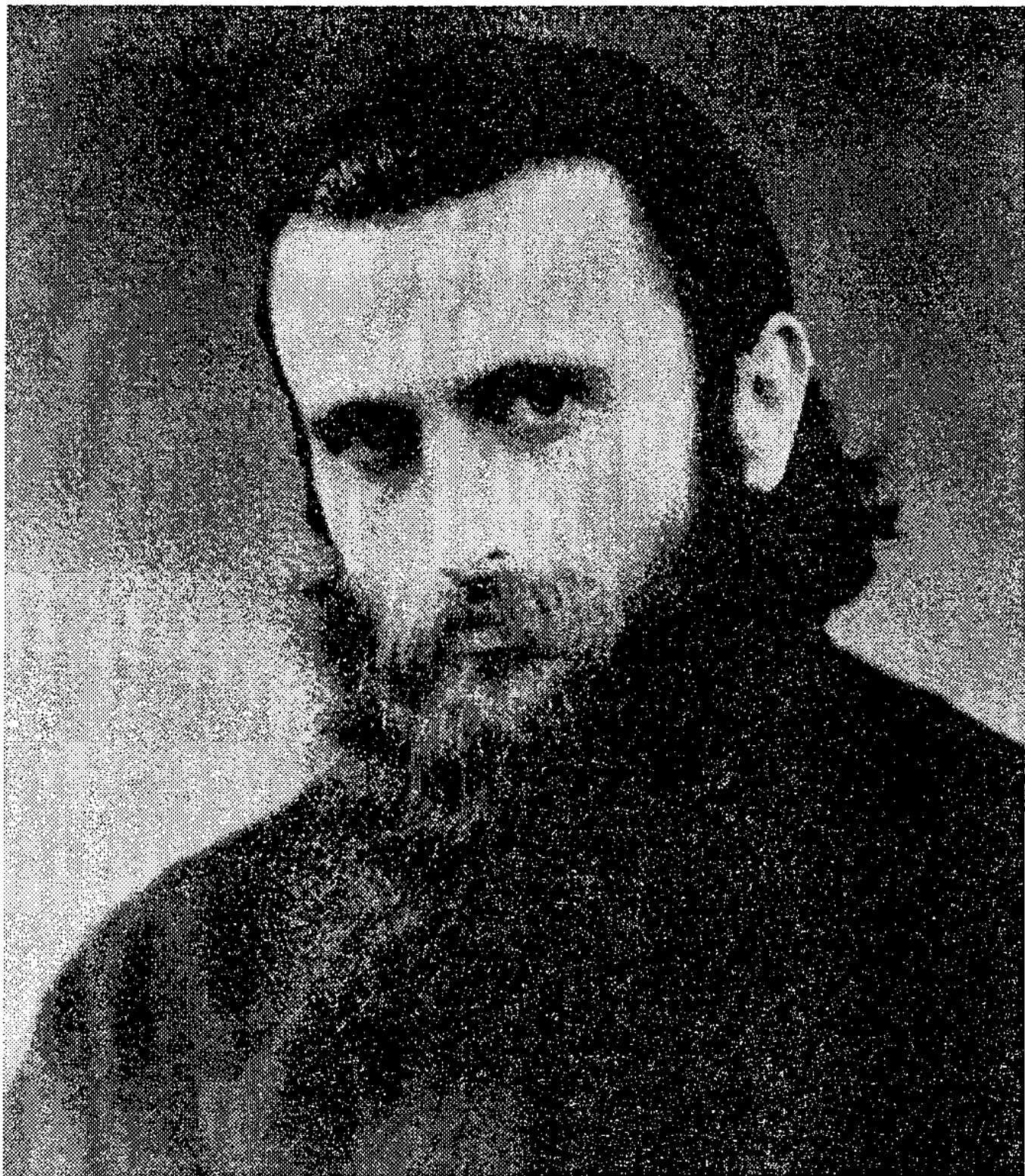
„Am văzut steaua Lui.” (Matei 2, 2)

Venirea lui Iisus în lume e pecetea de taină scrisă pe istoria de extaz a 37 de secole. Atâta a fost așteptat Iisus în Israel.

De mai multe ori și-au schimbat țara și numele ei. De mai multe ori și-au schimbat numele neamului; ba odată și religia se clătină, dar așteptarea lui Mesia era o făclie de taină ce se transmitea din neam în neam. Descrierea vremii lui Mesia, strălucirea împărăției mesianice, era adusă aminte în fiecare veac poporului de oameni luminați, care au fost profeții. Însuși Mesia a fost descris cu de-amănuntul, și Sfintele Scripturi ale profeților supraviețuiau mărturie până la plinirea vremii.

Israel era destinat de Dumnezeu să fie un popor întreg de apostoli ai Mântuitorului în lume. Aceasta era steaua destinului său. Ceea ce Avraam a fost în pământul pribegiei sale, ceea ce Iosif a fost în Egipt la curtea lui Faraon, și Daniel la curțile din Babilon, aceea trebuia să fie tot poporul evreu pentru toate neamurile pământului.

Acesta-i sensul mesianic, sensul de destin al Cuvântului lui Dumnezeu către Patriarhul Avraam: *„Și se vor binecuvânta prin neamul tău toate neamurile*

Părintele Arsenie Boca în anul 1946

pământului" (Facere 12, 2-3) și cuvântul către Isaia - „Casa mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile.” (Isaia 56,7).

Ei erau destinați - „aleși” - să fie norul de martori ai lui Iisus în lume, și aceasta cu atât mai vârtos cu cât toată coloana de strămoși a crezut nestrămutat în steaua destinului neamului. Credința într-un viitor garantat de Dumnezeu, într-un om al viitorului în

care să se împlinească proorociile era nota cea mai caracteristică a acestui popor ales.

De aceea, în afară de iudaism nici o altă religie nu făcea prozelitism. Ei o făceau din fire; prin ei așteptau și păgânii nașterea Izbăvitorului.

Sfântul Apostol Pavel definind credința și făcând un larg pomelnic de strămoși, care au ilustrat-o cu viața lor⁴², la urmă dezleagă taina noianului de martori. Iisus e „începătorul și plinitorul credinței”⁴³. Deci steaua destinului strămoșilor, era „Steaua Lui”. Iată idealul pribegilor de pe pământ, primă moștenire de preț în inima urmașilor, din neam în neam, ideal al sfintei făgăduințe a venirii Mântuitorului, pentru care Biserica creștină i-a trecut printre sfinți. Un ideal sfânt trăit te face sfânt, o stea a urmașilor.

Și nu e decât o singură tristețe: aceea de a nu fi stea - de a nu fi „sfânt”. Printr-o neînchipuită lucrătură a întunericului, însă, poporul lui Israel trăiește și tristețea aceasta. Căci la venirea Mântuitorului, așa cum a venit - învăluit de smerenie - poporul acesta și-a răstălmăcit destinul. Israel nu l-a făcut Lui absolut nici o primire. Și doar le era în ochi Sfânta Fecioară Maria, cu care au făcut unica excepție în toată istoria lor - de a o aduce în Sfânta Sfintelor, în care a stat 12 ani.

Magii, înțelepții Răsăritului, căutători și ei de Dumnezeu, conduși de „Steaua Lui”⁴⁴, dădură pe la

⁴² Evrei cap. 11.

⁴³ Evrei 12, 1-2.

⁴⁴ O stea pe care Kepler o credea o cometă care revine în apropierea pământului la mai mulți ani odată.

Irod Idumeul, regele Israilului, întrebând de pruncul ce s-a născut⁴⁵, ca dovadă că pe umerii Lui atârână destinul mântuirii tuturor neamurilor pământului. La auzul acestei vești, Irod, în loc să se bucure și tot Ierusalimul să se bucure împreună cu el, „s-a tulburat și tot Ierusalimul împreună cu el”⁴⁶. Drept aceea, adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului, cercetă de la ei unde are să se nască Hristos? Atunci ei răspunseră: „În Betleemul Iudeii, precum este scris.”⁴⁷ Acesta e soborul care a răstălmăcit destinul lui Israel. Irod, văzând că magii nu l-au băgat în seamă, și că au ținut (au considerat) Pruncul mai mare ca el, a pus mâna pe sabie împotriva destinului.

Soborul a fost inexistent (nu s-a opus).

„Întru ale Sale a venit și ai Săi nu L-au primit.” (Ioan 1,11)

Care este explicația, dacă este vreo explicație?

Mai întâi **explicația istorică:**

Interesul evreilor era să scape urgent poporul de sub stăpânirea romană. Potrivit acestui interes politic erau interpretate și proorociile. Astfel, Mesia era identificat după profețiile care cuprindeau a doua Lui venire, venirea în slavă, și erau refuzate cele în care Mesia era „Omul durerii.” (Isaia 53, 3)

Deci pe primul plan al așteptărilor lui Israel nu erau adevărul și desăvârșirea interioară a omului,

⁴⁵ Matei 2, 1-12.

⁴⁶ Matei 2, 3.

⁴⁷ Matei 2, 3-5.

care se puteau câștiga foarte bine și sub stăpânirea romană - ba chiar cu atât mai asigurat - ci așteptau omul care să ridice stăpânirea politică a lui Israel asupra tuturor celorlalte neamuri, iar în materie de religie, monopolizarea ei și a adevărului.

Nu așteptau împărăția lui Dumnezeu, ci așteptau de la Dumnezeu împărăția lor.

Nu le plăcea smerenia pe care o aveau. Le trebuia trufia. De aceea au rămas pe lângă ispita lor până azi. Aceasta-i toropeala pe care le-a dat-o Dumnezeu⁴⁸, începând cu soborul cărturarilor și al fariseilor, convocat de Irod în Ierusalim. Aceasta ar fi o explicație.

Explicația profetică o dă Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Romani: *„Oare lepădat-a Dumnezeu poporul Său? Ferească Domnul! Dumnezeu n-a lepădat poporul Său pe care dinainte l-a cunoscut. Deci, întreb: - s-a poticnit oare ca să cadă? Să nu fie! Ci prin înlăturarea lor, neamurilor le-a venit mântuirea, ca Israel să-și întărească râvna față de ele. Dacă greșeala lor a adus bogăția lumii și sărăcia lor bogăția păgânilor, cu cât mai mult îndreptarea lor. (...) Căci dacă înlăturarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor la loc dacă nu o înviere din morți?”*⁴⁹. Căci precum în vremea lui Ilie, care credea că a rămas singurul credincios în Israel, Domnul i-a descoperit că are puși de o parte șapte mii de bărbați care nu și-au lepădat legea, tot așa și în vremea de acum, este o rămășiță, după alegerea Domnului pen-

⁴⁸ Romani 11, 8.

⁴⁹ Romani 11, 1-15.

tru misiunea Lui. (Romani 11, 2-4).

Aceasta e rațiunea profetică pentru care creștinilor le este interzis antisemitismul. Poporul Israil e încă un popor ales dar pus deoparte pentru vremuri viitoare, cu o rămășiță a lui, care a împlinit totuși și destinele sale ultime.

Până atunci, neamul acesta în așteptare duce în spate și face toate păcatele lumii, frământând-o și izbind lumea de toate limitele existenței și neantului; fapt care le dă dreptul să aștepte pe Mesia să-i izbăvească și pe ei de imensa povară a păcatelor. Până atunci pârâul de sânge ebraic, al cărui izvor e în jertfa lui Avraam și care crește Sângele Proorocilor până se revarsă lumii prin cele cinci răni ale lui Iisus, e sângele Sfintelor Potire pentru mântuirea lumii.

Că Steaua magilor nu era propriu-zis o stea, ne-o spune rostul său prin întinsa lume de a-L căuta pe Dumnezeu. Că steaua era lumină îngerească ne-o dovedește faptul că s-a ascuns, ca în lipsa ei magii să dea pe la Irod și să-i ducă vestea. Oare nu lumină îngerească e și steaua destinului nostru? Ea va străluci deasupra fiecărei peșteri omenești în care Se naște Iisus.

Dar cei care merg cu steaua aceasta în frunte, steaua cu destin de om și destin de neamuri, nu sunt numai lumina unor îngeri, ci lumina dumnezeiască dată cu anticipație în lume; însă în deplinătatea ei va fi atunci când neamurile și regii lor vor merge în lumină înaintea lui Dumnezeu.

*Părintele Arsenie Boca
în perioada când era diacon
al Mitropolitului Nicolae Bălan*

Guvernatorul din Iudeea, Publius Lentulus, către Cezarul roman

Am înțeles, Cezare, că ai dorit să știi despre bărbatul plin de virtute, cu numele Iisus Hristos. Este de statură mijlocie, fața Lui e plină de bunătate și trădează o demnitate înălțătoare; astfel, privind la El te cuprind fără să vrei simțăminte de teamă, dar și de iubire. Părul Lui până la urechi are culoarea nucilor mai coapte și de acolo până la umeri este de culoare deschisă, blondă, strălucitoare. Îl poartă după datina nazarenilor, cu cărare la mijloc. Frunte netedă, față fără încrețituri și pete, barba de culoarea părului capului, creață, dar nu prea lungă și împărțită la mijloc. Privirea este serioasă și are puterea razelor soarelui. Nimeni nu-L poate privi drept în ochi. Dacă muștră, inspiră frică, iar imediat ce a muștrat plânge.

Deși e strict, e și amical. Se zice că nimeni nu L-a văzut râzând vreodată, adeseori însă plânge. Mâinile și brațele sunt frumoase. Toți află petrecere frumoasă cu El și interesantă. Rar Îl vezi în public, dar dacă Se prezintă undeva, Se arată foarte modest.

Are o ținută foarte frumoasă și maiestooasă. Mama Sa este cea mai frumoasă femeie din acele părți.

Deși n-a studiat niciodată, cu toate acestea cunoaște toate științele.

El umblă desculț și fără acoperământ pe cap.

Mulți râd dacă-L văd în depărtare, dar îndată ce vin în apropierea Lui tremură și totodată Îl admiră. Se zice că în aceste părți nu s-a văzut niciodată un asemenea bărbat. El niciodată nu este mulțumit ci caută să îndestuleze pe fiecare.

Ierusalim, ziua a șaptea, luna unsprezece.

Publius Lentulus, Guvernator al Iudeii.

Hristos și împărații (*Din destăinuirile lui Napoleon*)

Spun unii că Hristos a fost un om numai. Eu nu cred. Eu am văzut zeci de milioane de oameni din toate păturile sociale și din toate rasele, dar n-am aflat nici unul în asemănare cu Hristos. N-am aflat în Franța, nici în Europa, nici în Asia, nici în Africa... Hristos n-a fost numai om.

Priviți-L pe Hristos în muntele Taborului... Vorbește cu Tatăl. Veselia și fericirea sufletului Lui așa-s de mari, de-I lucește fața ca și fața soarelui!

Și priviți-L acum pe Muntele Măslinilor... Îngenunchiat se roagă... Durerea și amarul Său așa-s de mari, de asudă sudori de sânge. Veselia și durerea omenească nu-s așa.

Spun alții că Hristos ar fi un filozof, iar Evanghelia e învățătură omenească. Eu nu cred. Eu am fost membru al Academiei franceze, eu am avut în societatea mea și filozofi și savanți, bărbații cei mai

înțelepți ai vremii mele, dar sunt departe de Hristos.

Ascultați - învăța Nazarineanul mulțimile - „Eu sunt pâinea vieții”, „Eu sunt apa vieții”, „Eu sunt lumina vieții”; „cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece”. Care filozof vorbește așa? Apoi, când învățatul argumentează cu vorbe, Hristos argumentează cu minunile!

...Cer și pământ!...

Spun iarăși alții că Hristos ar fi un revoluționar politic. Eu nu cred! Dacă-i vorba să-L privim pe Hristos sub raport politic El nu apare ca cel mai strălucitor, ca cel mai viteaz, ca cel mai desăvârșit împărat al lumii!

Alexandru cel Mare, Cezar, Carol cel Mare și eu... am întemeiat împărății întinse și puternice. Dar pe ce s-a întemeiat toată clădirea noastră genială? Pe forță! Am smuls pe tată dintre copii, ori pe copii de lângă mamă. I-am îmbrăcat în straie aspre, i-am încărcat cu arme grele și am biruit prin sânge și foc.

Iar Hristos? El este figura luminată care Și-a întemeiat împărăția pe dragoste. Pe când soldații pier scrâșnind din dinți, ostașii lui Hristos se sting cu zâmbetul pe buze în lupta pentru biruință. Și cât de neegale sunt armele. Întâlnim pe de o parte coaliția tuturor suveranilor din lume, cu armatele lor nesfârșite și contracte cu peceți multe! Iar de cealaltă parte nu armată, ci câțiva oameni. Ei n-au contract și nu au arme. Dar credința comună în Taina Crucii, aceasta este arma care biruiește forțele dușmanilor.

Și împărăția mea s-a prăbușit. Eu mor și trupul

meu se pogoară în sânul pământului și va ajunge pradă viermilor. Împărăția lui Hristos însă va crește și va înflori mereu. Numele lui Hristos îl vor pomeni muritorii și-l vor slăvi cu tot mai multă dragoste și stăpânirea Lui va cuprinde odată toată fața pământului.

Iată deosebirea dintre împărați și Hristos.

*

Însemnări care ne vorbesc pentru Hristos veșnic viu. Dar și îndrăznirea atâtor oameni împotriva Lui ne dovedește că Iisus este viu. Până și cei ce-și vând sufletul diavolului, ca să înece doctrina și existența Sa, își trec viața amintindu-I numele. Trăim în era creștină. Nu s-a isprăvit; pentru a înțelege lumea, viața, pe noi înșine, trebuie să plecăm de la Hristos.

„Iisus Hristos nu este o jucărie în voia valurilor, ci cârmaci încercat și iscusit, care vâslește împotriva vântului și de-a curmezișul curentului. El nu este expresia unui moment istoric, ci un făuritor de istorie. El nu colectează piese pentru muzee, ci creează o lume nouă. El nu cârpește zdreanța fericirii omenești, ci caută să-i croiască altă soartă, nu împrumutând și combinând modele cunoscute, ci făurind cu Sufletul Lui Mare o nouă ordine spirituală de o splendoare unică în istoria omenirii. Măreția lui Iisus este mărturisită nu numai de devotamentul integral al credincioșilor, ci și de ura neadormită a adversarilor. Puțini oameni se învrednicesc în timpul vieții, sau puțină vreme după moarte, de

atâta pasiune în jurul persoanei lor, încât unii să meargă la moarte pentru ei, iar alții să n-aibă odihnă în vrăjmășia ce le-o poartă.

Dar după unii de azi, cine mai face chestie de viață și de moarte din aderența sau inaderența la cei mai de seamă eroi sau conducători ai omenirii?

Iisus stârnește în continuare această luptă pentru că este viu. El este ieri și astăzi același. Unii cred în El și astăzi pentru că este viu și e totul pentru ei, dar alții nu pot suporta această permanență, această actualitate a Lui, nu pot suporta să vadă că El deține și azi locul central pe arena istoriei, că atâtea milioane de oameni Îi dedică tot ce au mai adânc în ființa lor, în dragostea și acțiunea lor. E o gelozie neastâmpărată a celor ce ar vrea să joace un rol mai mare în viața omenirii, pentru acest Iisus ce stăpânește inimile și sufletele contemporanilor". (Părintele Dumitru Stăniloae)

De aceea, la întrebarea: Cine este Iisus Hristos? - nu putem răspunde decât într-un glas cu îngerii, cu profeții, cu Apostolii, cu martirii, cu toți sfinții și cu toată creștinătatea: „Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii!”

Pribegia copilului

Crucea lui Iisus începe odată cu Nașterea Sa. Între ai Săi a venit și ai Săi Îl așteptau cu mâna pe sabie. Toți copiii din Betleem până la doi ani au fost condamnați la moarte. Așa au trebuit să plătească cu viața cei mai nevinovați - copiii - nașterea lui Iisus între ei. Ei au fost - spune Predania Bisericii - 14 mii de prunci. Crima aceasta, unică în istoria omenirii, a fost prevestită cu 7 veacuri în urmă - „*Plângere și tânguire în Rama...*” (Ieremia 31, 15).

Providența o luase înaintea răutății omenești. Iosif a fost înștiințat de îngerul Domnului în vis despre planul ucigaș al lui Irod, motiv pentru care trebuia să se scoale, să ia Pruncul și pe mama Lui și să fugă în Egipt și să stea acolo până ce va fi vestit din nou ce are să facă.

Îngerul Domnului era „Îngerul Pruncului” - îngerul omului.

Iisus, întrucât Își ascunsese Dumnezeuirea, smerindu-Se până la marginile omului pământean, avea nevoie de înger păzitor.

Îngerul fiind o făptură de gând și mult mai subțire decât gândul omenesc, în temeiul tocmirii sale și a rosturilor superioare pe care are să le împlinească, face deșartă ura ucigașă și planul potrivnic.

Dacă în Vechiul Testament vedem intervenția

îngerilor, ca păzitori ai vieții omenești, numai unde și unde, în creștinism îngerii fac parte din iconomia mântuirii fiecărui creștin în parte. Ei sunt păzitori în limitele libertății omenești, ai darurilor mântuirii cerești.

Drept aceea, în aceeași noapte, pregătește caravana pribegiei fugarului Iisus. Aurul magilor era foarte binevenit. În călătoria foarte lungă prin deșerturi și tâlhari într-o țară necunoscută, fugă, nu călătorie, răspunderea de soarta mântuirii omului n-o puteau prelua decât primii mari credincioși ai Copilului - Sfânta Sa Maică și Dreptul Iosif.

Copilul fugar, dar dus în brațe.

Astăzi Irod s-a multiplicat; aproape că nu mai există familie în care Irod nu-și ucide copiii. Doar puțini copii fugari mai scapă în Viață. Unde ești Mai-

ca Domnului să scapi pe maica omului de pofta ucigașă a lui Irod?

† † †

Irod, stârpitura deșertului, căci nu era iudeu, își omoară prima nevastă și toți copiii cu ea, de teamă ca aceștia să nu-i ia tronul. Era deci un ucigaș care-și temea domnia până și de propriii lui copii. A doua nevastă și cei trei copii cu ea, s-a întâmplat să scape.

N-a scăpat de blestemul mamelor cu mii de copii uciși. Despre el se știe că la trei ani după nașterea lui Iisus a murit putrezit de viu, ros de boli rușinoase și împrăștiind o putoare pe care nimeni nu o putea suporta. A încercat și să se sinucidă, dar trebuia să fie osândit, ca model pentru toată omenirea de pedeapsă dumnezeiască pentru așa mari fărădelegi.

Arhelau, urmașul său în patria Iudeii, e reclamat de iudei romanilor, care-l exilează în Galia și țara este anexată Siriei. În timpul domniei lui Arhelau, fugarii se întorc după vestirea îngerească, însă nu în Iudeea ci în Nazaretul Galileii. Evanghelia după Matei, care scrie Evanghelia sa pentru iudei, nu scapă nici un prilej de a le dovedi că în Iisus se împlinesc toate proorociile până și cele de amănunt. Astfel nu este trecută cu vederea proorocia lui Ieremia, despre plângerea și tânguirea din Rama; nu este scăpată din vedere chemarea fugarilor din Egipt și nici așezarea Sfintei Familii în Nazaret. Grija Evangheliei de a dovedi providența, adică purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru om, asistența Lui la micile și

marile noastre decizii despre El, ne încurajează să călătorim și noi amărâta noastră viață de fugar, sub călăuza unui înger. Călăuza idealului pentru care și Iisus a fost fugar.

Un om nou se naște

Ca să ne dăm seama de semnificația cosmică pe care o are nașterea din Betleem, o integrăm între marile suferințe ale lui Dumnezeu la creație.

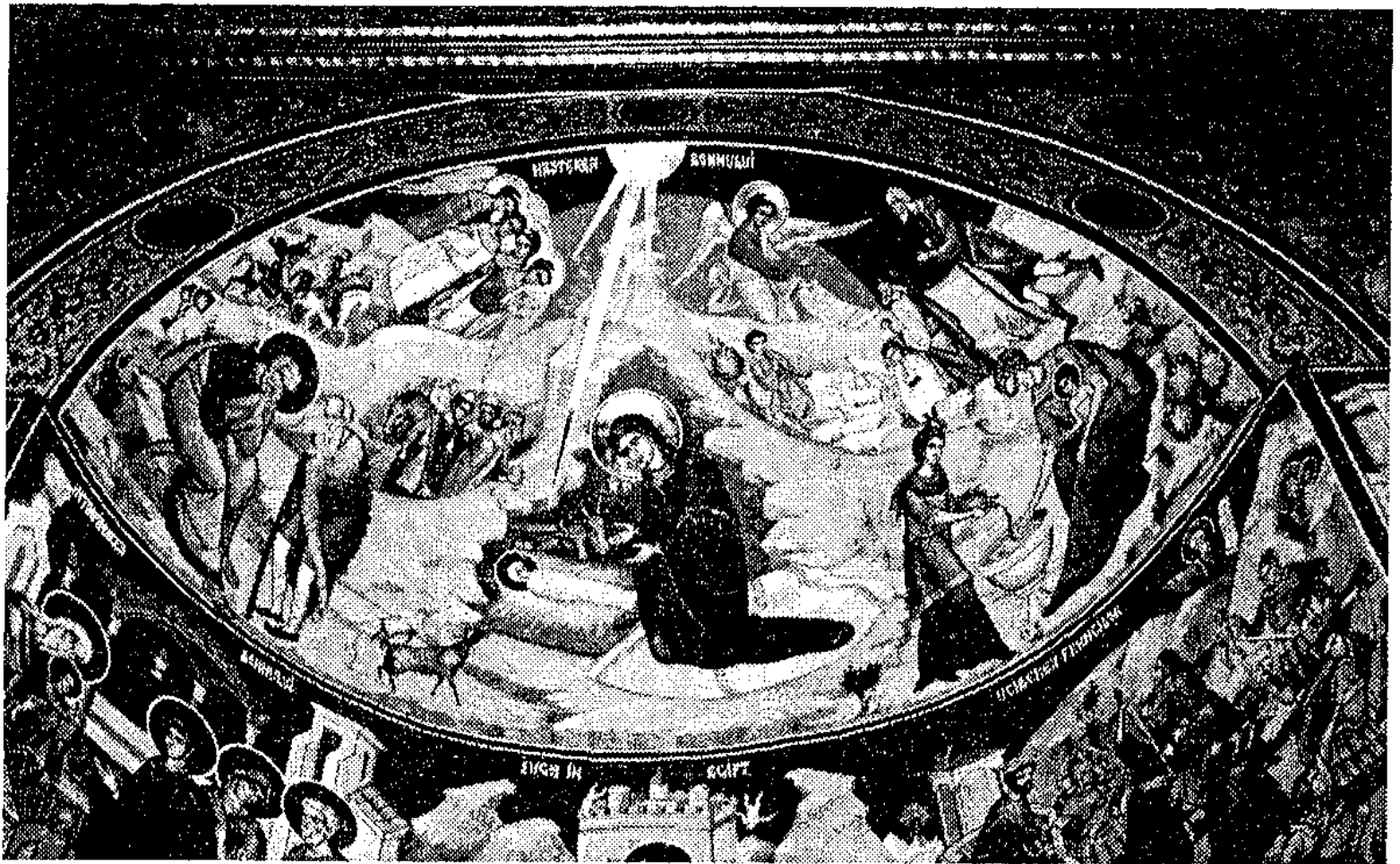
Patru mari intervenții ale lui Dumnezeu fac lumea să aibă o noimă, o explicație și un sens. Acestea sunt următoarele: Creația lumii, Potopul, Întruparea Mântuitorului și Sfârșitul lumii. Intervenții stihiale, după principalele definiții. Astfel, de două ori Dumnezeu este „iubire” și de două ori „sfârșit”. „Iubire” la zidirea făpturii, la refacerea făpturii prin Hristos. „Sfârșit” la potop și la sfârșitul lumii.

Ordinea istorică a faptelor lui Dumnezeu este următoarea:

Mai întâi, Creația lumii din iubire. *„Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul”* .

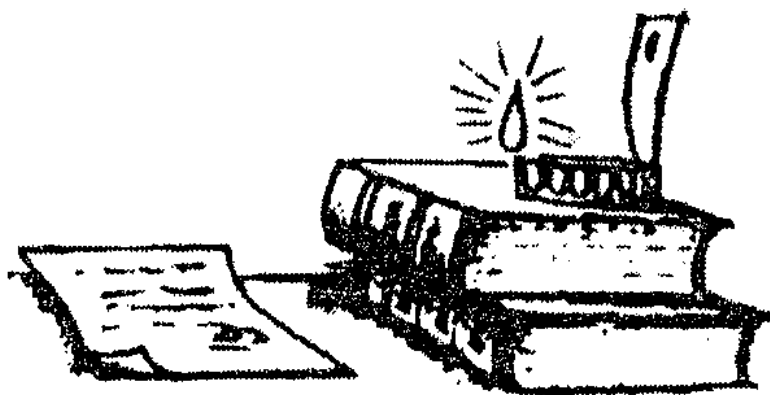
Deși a preștiut totul, dar văzând cât de mult s-a înmulțit răutatea oamenilor, *„I-a părut rău și S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ și a zis - Sosit-a înaintea feței Mele sfârșitul a tot omul.”* (Facere 6, 13) Așa s-au deschis toate izvoarele adâncului și ale cerului și a fost potopul; Dumnezeu Și-a dezlănțuit „căința”.

Din nou fața lui Dumnezeu este „iubire” - *„Așa a*

iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică.” (Ioan 3, 16).

E mai tare iubirea aceasta decât iubirea care a creat lumea. De data asta stăvilarele dragostei se ridică și Acesta (Fiul lui Dumnezeu) Se naște pe pământ în persoana lui Iisus. Aceasta este a treia suferință stihială.

Întruparea lui Dumnezeu între oameni

Aceasta este proporția cosmică a nașterii Domnului. De aceea azi se despică istoria omenirii în două și se începe cu numărătoarea timpului în amândouă sensurile lui - spre începutul timpului și spre sfârșitul lui.

Nașterea lui Iisus în istorie cumpănește istoria între începutul și sfârșitul ei. De altfel numai întruparea Mântuitorului, și e fapt absolut istoric, e dătătoare de sens în istorie, iar începutul și sfârșitul creației numai Dumnezeu le știe.

Lumea și veacurile sunt un interval al existenței, învăluit în eternitate. Limitele de atingere ale lumii cu Dumnezeu, începutul și sfârșitul, nu sunt în știința omului. Nașterea lui Iisus ca om e fapta iubirii nemărginite a lui Dumnezeu, care transfigurează istoria cu sensul veșniciei. „Din Betleem” spune profetul are să vină Acela, a Căruia obârșie e din început și se suie până la zilele veșniciei.

Pentru acest fapt unic în creație, îngerii au propus oamenilor *„mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire”*⁵⁰. Cu Iisus începe era păcii. Cuvântul început de îngeri trebuie continuat în istorie.

⁵⁰ Luca 2, 14.

Pacea pe pământ e condiționată de mărirea care I se dă sau I se refuză lui Dumnezeu. De asemeni și pacea din suflet are aceeași condiție. Pacea de frică e o reală pierdere a păcii. Iisus aduce omului pacea care vine de la Dumnezeu. Aceasta (pacea) e un bun duhovnicesc care nu poate fi creat sau menținut de arme.

Dar nici nu S-a atins bine Dumnezeu de țărâna făpturii omenești, din lumea Lui (creată de El), și „țărâna“ din Ierusalim s-a și cutremurat și a pus mâna pe sabie ca să se apere de Împăratul păcii. (Irod ucide pruncii).

Nu tot așa s-au purtat și păgânii. Cei trei magi și înțelepți din Răsărit I se închină și-I depun aur la picioare, în semn de dajdie, ca unui Împărat peste ei. Iar în calitate de preoți îi aduc smirnă și tămâie, ca jertfă adevăratului Dumnezeu. Dacă pe iudei i-a cutremurat și i-a înspăimântat numai nașterea Mântuitorului și I s-au arătat dușmani, reprezentanții păgânismului în schimb I se închină ca unui Împărat și Dumnezeu.

Paradoxală primire I-au făcut oamenii: unii cu iubire, alții cu ură.

De altfel și Iisus i-a nedumerit de la început: a lăsat tronul cerului pentru vitele din grajd; Cel ce a împodobit cerul cu stele Se naște într-o iesle. Probabil locul cel mai curat pe care l-a găsit pe pământ.

Cea mai aspră muștrare a trufiei omenești numai Dumnezeu o putea face, El, adâncul smereniei. Nașterea Veșnicului în timp, a Atotputernicului în

dulama smereniei, a Celui mai presus de fii e primită în brațele Fecioarei, și nu putea să rămână un fapt divers în filele timpului. Nașterea lui Iisus nu e un fapt sortit învechirii care să poată fi ros de dintele vremii ci cu cât timpul adaugă veacuri după veacuri, creând perspective, cu atât Iisus este mai mare și mai apropiat de noi. Cel născut de două ori, o dată din veșnicie și a doua oară în timp, a antrenat veșnicia în timp, încât veacurile repetă nașterea Lui, ca renașterea lor... Timpul smerit de El se învechește, numai veșnicia e nouă și mereu aceeași. Cu veșnicia a învăluit El viața. Dumnezeu ne-a dat viața veșnică și această viață e înlăuntrul Fiului Său. Cel care are pe Fiul Său, are viața veșnică.

Iisus făurește o nouă ordine spirituală în om. Iisus însuși S-a integrat naturii omenești, de aceea El e mereu viu: și în Sine ca ființă supremă, și e viu și în noi, ca viață veșnică și ca posibilitatea nesfârșită de desăvârșire.

„Nu știți că Hristos este întru voi, afară numai dacă nu sunteți netrebnici.” (II Corinteni 13, 5) *„Nu mai trăiesc Eu, ci Hristos trăiește întru mine.”* (Galateni 2, 20) Pentru voi, copiii mei, sufăr durerile de mamă, până Hristos va prinde chip întru voi. Deci, cum spune Clement Alexandrinul - *„Dumnezeu S-a făcut Om, ca de la Om să învețe cum se face omul Dumnezeu”*. Acesta este omul cel nou, făptura cea nouă, omul născut de sus, omul cu reflexul veșniciei lui Iisus. Fiindcă Iisus, Omul cerului, S-a țesut pe Sine în firea cea omenească, de aceea Se impune El tuturor oame-

nilor și tuturor veacurilor, cu atât mai mult cu cât ar vrea unii să scape de El.

Iisus cere istoriei decizia existenței Sale. Dar istoria s-a arătat neputincioasă din primele ei zile. Așa a rămas și mai rămâne.

Dacă omul ar fi cine se crede ar da ordin acestei naturi și ea ar trebui să-l asculte. Dar ea, natura, nu ascultă decât de Ziditorul ei. De aceea noi, cunoscându-L pe El, Creatorul ei, noi ne rugăm Lui și, deși nevrednici, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea. Natura nu ascultă de autoritatea omului, ci ascultă de autoritatea lui morală, de sfințenia lui. Ascultă de acea înrudire a omului cu Dumnezeu și Făcătorul naturii. Natura nu se impresionează de frumusețea omului; prea puțin de știința lui și deloc de autoritatea lui. Ascultă însă de smerenia lui. Cu cât omul e mai aproape de Dumnezeu cu atât vede pe Dumnezeu mai mare și pe sine mai mic. Cu cât omul este mai departe de Dumnezeu se vede pe sine mai mare și pe Dumnezeu mai mic.

Prin faptul că Iisus S-a țesut destinului omenesc și prin faptul că omul trebuie să se decidă ce face cu Iisus, se explică de ce istoria omului e așa de zbuciumată și veșnicia lui e așa de hărțuită și mușcată de șerpii îndoielilor și contradicțiilor. Așa se explică de ce pentru Iisus oamenii s-au iubit și s-au urât, s-au măcelărit și s-au ajutat, au cunoscut extremitățile pasiunii și ale jertfei. De El a atârnat soarta științei, a frumosului și a rațiunii. El este forța interioară pe care veacurile n-au putut-o istovi. Amintirea Lui e

vie pretutindenea, pe zidurile bisericilor, pe troițele drumurilor, pe vârfurile clopotniței, pe toate drumurile, la căpătâiul paturilor și al mormintelor.

Distrugeți ferestre de biserici, luați icoanele din altare și de prin case! Viața lui Iisus umple muzeele și bibliotecile. Dați foc Liturghierelor, Ceasloavelor și cărților de rugăciune; Îl veți descoperi pe El și toate cuvintele Lui în toate cărțile literaturilor; chiar și cei care-L blestemă nu fac altceva decât să-I mărturisească fără să vrea prezența Lui.

Răsunetul romanilor, stăpâni ai lumii, a încetat o dată cu zilele lor și cine se gândește acum să mai moară pentru faima lor postumă. În jurul multora s-a făcut mai multă gălăgie ca în jurul lui Iisus; iar după mii de ani, numai în jurul lui Iisus își pun oamenii problema și astăzi, pe viață și pe moarte, ca în primele zile.

Numai cineva mai viu ca oamenii și care e cu adevărat un ideal nemincinos al omului poate înțelege lupta aceasta permanentă între oameni. Fiindcă El e același ieri, astăzi și în veci.

Și astăzi, ca în ziua nașterii Sale, unii Îl iubesc iar alții Îl urăsc. Oamenii sunt antrenați înșiși într-o patimă pentru Patima Lui, iar alții într-o patimă pentru iubirea Lui. Unii sunt în destinul lui Iisus, iar alții fără destin și fără sens. Deci, dacă întrebarea „Cine e Iisus” a crescut în veacuri și cere fiecărei generații un răspuns decisiv, noi nu putem răspunde decât într-un glas cu Tatăl, într-o rostire cu îngerii, într-o propovăduire cu apostolii, într-o mărturisire cu

mucenicii și cu toți sfinții, și într-o afirmare cu toată creștinătatea a două milenii - „Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii”. „Domnul meu și Dumnezeul meu!”⁵¹ Salutul permanent al fiecărui Toma, trezit din îndoiala omenească la certitudinea dumnezeiască.

Dacă cineva a ajuns la siguranța aceasta și poate acoperi cu viața, în acela S-a născut Iisus, naștere care deschide calea veșnicului, încă fiind în veac.

Cu Iisus se naște și explicația omului și explicația lumii.

Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας,

Ἄγιον Ὄρος

⁵¹ Ioan 20, 28.

Ucigașa cetate⁵²

În sfârșit, iată și niște farisei milostivi. Îi aduc lui Iisus vestea că Irod vrea să-L omoare, deci să Se ducă de prin părțile acelea.

Iisus îl știa pe Irod capabil de rele, totuși nici cea mai mică frică nu l-a pricinuit. Dimpotrivă, i-a zis „*vulpe bătrână*”, ca unuia ce umbla cu două fețe, între slăbiciunile lui Israel și ale stăpânirii romane, și le-a trimis vorbă cu aceiași vestitori, că puține zile mai are și știe ce-L așteaptă, dar în Ierusalim.

Ierusalimul, cetatea lui David, cetatea Templului lui Solomon - una din cele 7 minuni ale antichității, calificată de faptele ei: cetate ucigașă de prooroci - își aude și ea osânda.

Toată strădania lui Iisus de a aduna pe fiii sfintei cetăți, cum adună găina puii sub aripi, a fost zădărnicită de conducerea din Ierusalim. Bine cu sila nici Dumnezeu nu face. Dar dacă Dumnezeu vrea binele și omul îi stă împotrivă, împotrivirea are urmări.

Conducerea din Ierusalim a avut prilejul să vadă ce-a pățit falnica cetate pentru faptele locuitorilor ei, cu prilejul ducerii lor în captivitatea babilonică. Ieremia proorocul, plângând cetatea, se întreba cu durere: „*Cui i-ai mai făcut, Doamne, ce ne-ai făcut nouă?*”.

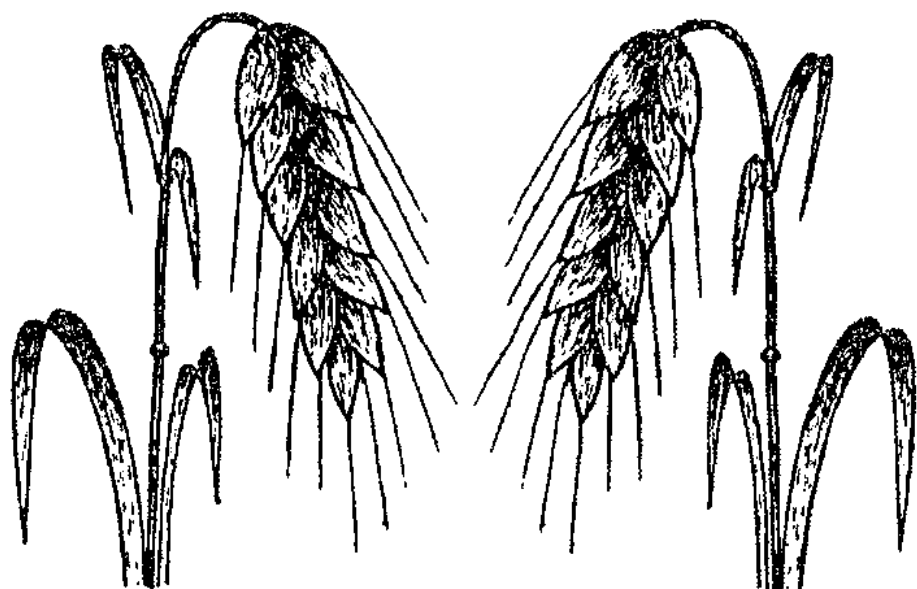
⁵² Luca 13, 31-35.

Cu toate acestea, istoria nu i-a învățat minte pe contemporanii lui Iisus. Drept aceea, Ierusalimul se va pustii din nou. Iisus i-a prezis pustiirea, o pustiire din care nu se va mai reface niciodată. Urgia lui Titus, la anul 70, n-a mai lăsat în picioare decât „zidul plângerii”, atât a mai rămas din ucigașa cetate.

Dărâmarea cetății a început mai devreme: în prima vineri a Patimilor, când un fulger al mâniei divine a rupt în două catapeteasma Templului lui Solomon. Aceasta a fost dărâmarea spirituală a lui Israel. De atunci nu mai au ei Templu.

A încercat Iulian Apostatul să contrazică profeția Mântuitorului, vrând să restaureze Templul, dar cu o suliță în piept a sfârșit, declarându-se învins.

În Ierusalim și pietrele, care n-au mai rămas una peste alta, mărturisesc pe Iisus și așteaptă zdrobite „Noul Ierusalim”.

Fățarnicia la răspundere⁵³

Războiul declarat între Iisus și farisei, între sfințenie și fățarnicie, ia până și forma mișcărilor de stradă. Cărturarii și fariseii, deși disprețuiau poporul ca „blestemat și neștiind legea”, totuși se bizuiau pe el, ca pe o forță de intimidare împotriva oricărui ins mai tare ca ei. Ei au inventat forța anonimă: **opinia publică.**

Deci, pe când Iisus le făcea rechizitoriul crimelor trecutului, subliniindu-le fățarnicia: că părinții lor au omorât pe prooroci, iar ei, fiii lor, le văruiesc mormintele, dar nu din respect pentru mucenicii adevărului, ci unindu-se cu faptele părinților lor împotriva proorocilor..., ura lor împotriva lui Iisus fierbea în clocot.

Atunci le-a apăsât și Iisus destinul, pentru toate veacurile, să răspundă pentru tot sângele proorocilor ce s-a vărsat de la zidirea lumii până la sfârșitul ei.

La o așa sentință de osândă, reacțiunea fățarniciei a luat proporții de rebeliune: cărturarii și fariseii au început să tăbărescă strașnic asupra Lui și să-L facă să vorbească de multe lucruri, întinzându-L curse și căutând să prindă ceva din gura Lui ca să-L poată învinui. Cu prilejul acesta s-au adunat mii de oameni, încât se călcau unii pe alții.

⁵³ Luca 11, 38-54.

Iată cea mai de pe urmă zvârcolire a fățarniciei, pe care n-a mai întrecut-o decât vacarmul din curtea lui Pilat. Iată Adevărul, în divina lui persoană, degradat la o haotică apreciere de stradă. Iată un exemplu antic de degradare a rațiunii.

Zeița rațiunii plimbată cu revoluția franceză într-o artistă de teatru este o degradare modernă a rațiunii.

Mari înstrăinări de Dumnezeu.

Aceia, prin forța destinului blestemat, nu pot fi altfel decât cum au fost, iar pe noi, creștinii, nu ne așteaptă, cu ei, altă soartă, decât aceea pe care a avut-o și Iisus.

Ajută-ne, Doamne Iisuse, să ne purtăm ca Tine!

Omul, «dumnezeu» fără vreme⁵⁴

Nimic mai greu și mai periculos decât să te lupți cu îngustimea, cu prejudecățile și cu formalismul. Nimic mai primejdios decât a combate răutatea care crede că are dreptate, că apără adevărul și că slujește lui Dumnezeu.

Reaua voință, sub formele acestea, L-a înfrânt și pe Iisus. Deși Dumnezeu n-a revelat o Scriptură împotriva Sa, formalismul iudaic a întors-o împotriva lui Dumnezeu. Nu ... „după Scriptură” L-au răstignit pe Iisus?

Iată ce poate răutatea: să stea împotriva evidenței, împotriva adevărului în numele adevărului, să stea împotriva iubirii lui Dumnezeu pentru oameni în numele iubirii de Dumnezeu.

Împotriva acestei situații, însă, nici Iisus n-a putut face nimic.

De aceea, răutatea, pentru că nicidecum nu se poate schimba în bunătate, nu are iertare, ea este împotriva iertării și a oricărei tămăduiri, de aceea nu are decât judecată. Răutatea a înfrânt pe Dumnezeul iubirii, dar se va înfrânge de Dumnezeul Judecății.

- De unde, oare, atâta perversiune în fiii lui Dumnezeu?

⁵⁴ Luca 6, 1-11.

- De la acea făgăduință demonică șoptită omului: „*veți fi ca Dumnezeu...*” (Facerea 3,5). Și pe care omul a crezut-o, nebăgând de seamă cine i-o spune. Un «dumnezeu» neizbutit, scos afară înainte de vreme din divina devenire.

Un «dumnezeu» creat, un «dumnezeu» după dar, avea omul menirea să fie, dar a ieșit un dumnezeu satanist, chip neisprăvit, desfigurat, care nu se mai înțelege cu Dumnezeul Adevărului.

De aceea i se și năzărește omului în cursul creației sale, istoria, că el este pe rând:

- măsura tuturor lucrurilor,
- criteriul adevărului,
- că lumea există în funcție de el,
- că omul este creatorul lumii,
- că Dumnezeu ajunge la conștiința de Sine abia în om; ca, de aici, un alt om (filozoful german Ludwig Feuerbach⁵⁵) să spună:

- „nu Dumnezeu L-a făcut pe om, ci omul a făcut pe «Dumnezeu»”.

Dar Iisus îi aduce iarăși și iarăși omului nivelul divinei reveniri, printr-o coroană de spini.

⁵⁵ Ludwig Feuerbach (1804-1872) - filozof german care s-a detașat de idealismul hegelian evoluând spre un materialism antropologic; în lucrarea sa *Esența creștinismului* neagă divinitatea, pe care o consideră doar o proiecție în afară a omului; ideile lui i-au influențat pe Marx și Engels (n. ed.).

Marele Iuda⁵⁶

Trădătorul... Omul care L-a vândut până și pe Dumnezeu. Omul cu suflet meschin, îngust, orbit.

Unii au căutat să-l prezinte dimpotrivă: pătruns de un ideal al neamului său - dezrobirea politică a lui Israel. Cum că Iisus îi înșela așteptările. Deci avea dreptate să apere pe Israel de un „om” care-l conducea contrar intereselor sale. Au dreptate. Dar, atâta dreptate câtă poți da unui om care raționează just pe principii false. Israel a refuzat să-l considere pe Iuda printre eroii neamului. Conducerii lui Israel îi trebuia doar un trădător. S-a prezentat Iuda. „Iar ei s-au bucurat și s-au tocmit să-i dea bani”.

*

Pe urmele explicației

Fariseii cu gândul ucigaș în inimă erau deja „fiii diavolului”. Le-a spus-o Iisus în templu (Ioan 8,44). Le mai trebuia un mijlocitor. Și-a intrat satana în Iuda (Luca 22, 3). Aceasta-i explicația faptului.

De acum Iuda nu mai este un anonim, de acum Iuda este o mare putere: a devenit o minte satanică. „Marele Iuda”. Iată (li se oferă) oamenilor mici, o cale de a ajunge „mari”. De acum Iuda va fi prototipul tuturor trădătorilor.

⁵⁶ Luca 22, 3.

*Spânzurarea lui Iuda,
marele Iuda, cel care L-a vândut și pe Dumnezeu
(frescă, sec. XVI, Mănăstirea Dobrovăț-Iași, ctitorie a
Voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt)*

Iuda va avea ucenicii lui până la sfârșitul lumii, care aceeași treabă o vor face, vânzând țara, religia, neamul, reclamând stăpânirilor, trădând, dând la moarte: părinți, copii, frați, surori, bărbați, preoți, sfinți, popoare... Iuda, multiplicat, mereu îl vinde pe Iisus.

Fiii diavolului îi cumpără lui Iuda ucenici. Și cu prețuri derizorii, fiindcă se îmbie mulți.

*

Explicația lui Iuda

Credea în Dumnezeu, dar nu credea în Iisus. Izbăvirea politică a lui Israel o punea mai presus de marea operă a lui Iisus: mântuirea omului; pe aceasta nu o înțelegea (și mulți nu o înțeleg nici până azi).

Se crampona într-o contradicție surdă cu Iisus. Nu l-au putut scoate din contradicție nici darurile excepționale pe care le-a dat Iisus la toți, nu-l lărgise sufletește nici însăși iubirea, care strălucea în Iisus. (Tradiția spune că pe Iuda îl rodea invidia că Iisus îl iubea pe Ioan mai mult.) Adevărul n-a încăput în Iuda cum n-a încăput nici în farisei. Structura lui Iuda era o dezordine (dizarmonie), un haos! De aceea satana întru ale sale a intrat.

*

Explicația metafizică este și mai grea.

După Scriptură, a fost cineva prevăzut cu trădarea. Este scris și prețul, și ce s-a făcut cu prețul trădării. Nu este scris ce se va alege cu vânzătorul, semn că Dumnezeu n-ar fi vrut sinuciderea lui.

Deci, dacă în planul Providenței era prevăzută moartea „cea de bunăvoie” a lui Iisus, fără ca aceasta

să fie o sinucidere ci o jertfă, prin mijlocirea lui Iuda, acesta (Iuda) nu și-ar fi atras pierderea mântuirii dacă nu se sinucidea.

Vânzarea și apoi răstignirea lui Iisus l-au aruncat pe Iuda în deznădejde, cu care satana și-a aruncat ucenicul în zghițul unui ștreang, din care l-a mai aruncat o dată, cu capul în jos și căzând cu capul înaintea, a crăpat pe la mijloc și „i s-au vărsat toate măruntaiele lui”. (Faptele Apostolilor 1, 1-18).

De atunci este desenat de zugrăvi pe genunchii lui Lucifer, ca cel mai iubit fiu al diavolului, fiul pierzării.

*

A fost sau nu predestinat Iuda?

Putea să fie și altul. El s-a ales! El!

Libertatea lui a cedat ispitei, ca Adam în Rai.

Putea să nu cedeze? I s-a retras Harul?

Nu, i s-a dat ca și celorlalți! Dumnezeu n-are nici o vină. O are toată numai satana.

„Fiul Omului merge după cum Îi este rânduit; dar vai, omului aceluia prin care este vândut. Mai bine i-ar fi fost lui de nu s-ar fi născut.” (Luca 22, 22)

Este misterul fiilor pierzării în care mârâie un rânjet de drac.

*

„La semn alerg”, „dar nu mă socotesc să fi ajuns” (Filipeni 3, 14, 13) la starea de a nu mai putea păcă-tui. Așa își atrăgea luarea aminte Apostolul, care de fapt i-a luat locul (lui Iuda), între ucenicii lui Iisus.

Neam fără semn⁵⁷

Este una dintre cele mai grele pedepse. Pe aceasta jidovii au căpătat-o pentru necredința lor ispititoare de Dumnezeu, pentru împietrirea inimii lor. Numai împietrirea egiptenilor o mai egalează pe a jidovilor. Ei însă nu au învățat nimic din dezastrele altora. Poate trebuiau să le reproducă și ei.

Egiptenilor li se umpleau măsurile fărădelegilor și-i aștepta fundul Mării Roșii. De aceea Dumnezeu i-a împietrit. Providența sfârșea o civilizație.

Acum se apropia a evreilor.

Precum egiptenii se împotriveau evidenței lui Dumnezeu, așa și jidovii caută pricină cu Iisus și-I cer semn din cer. Iisus însă îi cunoștea, știa că nici un semn nu i-ar schimba din ce sunt, de aceea, suspinând adânc, a zis: *„Pentru ce neamul acesta cere semn?”*, *„Adevăr vă grăiesc vouă: neamului acestuia nu i se va da semn”*. Și lăsându-i, S-a suit în luntre și a trecut pe cea parte.

Să faci pe Dumnezeu să suspine adânc?

Să-L strâmtorezi după semne, după care ești hotărât dinainte să nu te iei, fiindcă ai ateismul în inimă, nu este un lucru fără urmări. De aceea Iisus le-a apăsat destinul: să fie în lume un neam fără

⁵⁷ Matei 12, 39; Luca 11, 29.

semn.

Și a suspinat Iisus adânc pentru veacurile viitoare.

Și de fapt așa a fost.

Semnul lui Iona - Învierea lui Iisus din morți, a treia zi, n-a avut nici un efect asupra lor, încât până în ziua de astăzi ei cred mai bucuroși minciuna lor: că Iisus a fost furat de ucenici, deși ei pecetluiseră mormântul și au întărit paza cu ostași.

Este semnificativă între evangheliștii sinoptici această subliniere. Evanghelistul Marcu redă cuvintele Mântuitorului așa: *„Adevărul vă grăiesc vouă: neamului acestuia nu i se va da semn”*. Matei și Luca redau cuvintele Mântuitorului așa: *„Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, decât semnul lui Iona proorocul”* (Matei 12, 39; Luca 11, 29). Deci Matei și Luca nu au cuvântul pe care-l redă Marcu: *„Adevărul vă grăiesc”*.

Acesta-i adevărul: semnul lui Iona - Învierea lui Iisus - n-a contat ca semn pentru evrei, și Iisus le-a spus-o dinainte. Deci singuri s-au exclus de la semn, iar Iisus a consfințit cu anticipație ceea ce aveau ei să facă.

Neam fără semn.

Neam fără Înviere.

Neam fără Dumnezeu.

Neam împotriva lui Dumnezeu.

Pentru ei, Iisus a trecut de cealaltă parte a mării înțeleșurilor. Ei au rămas dincolo, dar fără Idealul care i-a părăsit... Plată îi așteaptă. Vor îmbrățișa pe

omul trufiei absolute! Omul care în numele său se va proclama „dumnezeul lumii“! Acela-i Anticrist - Semnul Sfârșitului!

*

„Iată neamul care și-a omorât semnul!
Oamenii care omoară sensul Omului!
Și-l vor omorî!
De aceea vine Iisus a doua oară!
Să judece viii și morții!“

Semnul lui Iona

„Iudeii cer semne (minuni) și elinii înțelepciune caută“ (I Corinteni 1,22). Așa-i caracterizează Sfântul Pavel pe iudei și pe elini; Iisus le-a spus că iudeii din viclenie cer semne, nu din dorința de a crede. Drept aceea li se refuză cererea.

Totuși Iisus (și Creștinismul) stă de-a lungul veacurilor datorită minunii Învierii din morți.

Atenienii, deși aveau pasiunea de a ști ce mai e nou, când au auzit pe Sfântul Apostol Pavel vorbind despre Învierea din morți, *„unii l-au luat în râs, iar alții l-au întrerupt scurt, zicând: Despre aceasta te vom asculta altădată“* (Faptele 17,32).

Învierea din morți nu încăpea nici în Templul lui Solomon, nici în Areopagul Atenei (zeița înțelepciunii la greci), nu o cuprindea nici înțelepciunea lui Solomon, nici Areopagul înțelepciunii, fiindcă aici în

Iisus era mai mult decât în Solomon, Iona și Platon.

Acesta e scopul străvechii minuni petrecute cu Iona, trimis la niniviteni prin pântecul chitului și purtat trei zile prin adânc - să prefigureze cele trei zile, de la Răstignirea până la Învierea lui Iisus. De atunci e Învierea care luminează în sfeșnicul lumii.

Nici nu ne putem da seama de divina smerenie a lui Iisus, Care știa precis prin ce are să treacă și ce biruință are să aibă.

Iadul tot nu i-a făcut ce i-au făcut oamenii. Acolo S-a dus ca Dumnezeu: ce putea iadul să-I facă?

Când va veni a doua oară, ca Dumnezeu, ce-I vor mai putea face oamenii?

Iată ce „e mai mult” în Iisus decât semnul lui Iona!

Țara de obârșie⁵⁸

În anii din urmă s-a dovedit că absolut toate popoarele pământului, chiar cele mai înapoiate (ca civilizație), toate mărturisesc credința unei stări paradisiace pierdute în străfundurile timpului. Și au mai dovedit cercetările că religiile primitive confirmă existența unei religii superioare, monoteiste. Este destul să pomenim aici de credința strămoșilor noștri daci, care mărturiseau un singur Dumnezeu, credeau în viața viitoare și în nemurirea sufletului.

În concluzie, cercetările confirmă că în străfundurile de noapte ale memoriei omenești a strălucit o Revelație primordială. De acolo izvorăște nostalgia paradisului, care nu este altceva decât transcendența ființei omenești, care mai licărește în adâncuri metafizice de conștiință. De acolo vine că mulți gânditori, presărați de-a lungul timpului, și-au mărturisit convingerea că lumea aceasta este un reflex nereușit, o copie ștearsă a altei lumi, arhetipale⁵⁹, desăvârșite, pe care am pierdut-o, din care am căzut sau din care am fost izgoniți.

O știre precisă ne aduce Iisus. El împlinește toate cerințele, ca să fie absolut crezut. Există într-adevăr

⁵⁸ Ioan 18, 36; Luca 12, 32-34.

⁵⁹ Arhetip - Model, tip inițial după care se călăuzește cineva.

o altă lume, desăvârșită: Împărăția din care a venit El, Împăratul ei. Desăvârșirea Lui mărturisește desăvârșirea împărăției Sale. Este ceea ce răspunde afirmativ nostalgiei noastre paradisiace.

Unora le trebuie paradisul aici, pe pământ, cu elementele lumii acesteia. Dar în lumea aceasta suntem muritori, deci nu se poate asigura nici o desăvârșire.

Iisus ne spune limpede: „*Vindeți-vă averile din lumea aceasta și le dați săracilor, transformați-le în comori neînvechite în ceruri și va fi inima voastră strămutată unde sunt și comorile voastre*”⁶⁰. Căci inima își însoțește și stă lângă comoara sa.

De aici rezultă că Împărăția Cerurilor nu este numai chestiune de inimă, de sentiment - deși s-a dovedit că rațiunile inimii sunt uneori mai profunde decât ale minții. Oamenii mari au fost și inimi mari. Iisus nu ne lasă numai cu presimțirea, chiar întărită, a Paradisului pierdut, nu ne lasă numai cu o simplă certitudine a inimii, pe care de fapt o are oricine care-și vinde averea (marea avere „eu-l”, „conștiința de sine”), și-o dă săracilor, ci ne vorbește de făclia aprinsă a cunoașterii acestei Împărății și a așteptării stăruitoare a strălucirii ei.

Deci, „*Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția*” (Luca 12, 32). Și Împăratul Însuși se va face slujitorul celor ce-L vor primi cu toată ființa. De altfel, acesta e Iisus, Cel mai mare slujitor al destinului omenesc. El a întors sen-

⁶⁰ Luca 12, 33.

sul existenței în țara ei de obârșie.

O așteptare îndelungată, de mii de ani, ar obosi răbdarea omenească, de aceea sunt, din când în când, confirmări profund evidente care împrăstie teama.

Dacă a spus Iisus că: „*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*” (Ioan 18, 36), atunci lumea aceasta nu-i cea adevărată. De aceea noi nu ne simțim bine în ea, de aceea nu ne mulțumește, de aceea nu ne ferește și nu are în sine o explicație suficientă. Iar în noi cerințele acestea sunt irezistibile, fiindcă obârșia lumii, explicația și destinul ei este Împărăția lui Iisus.

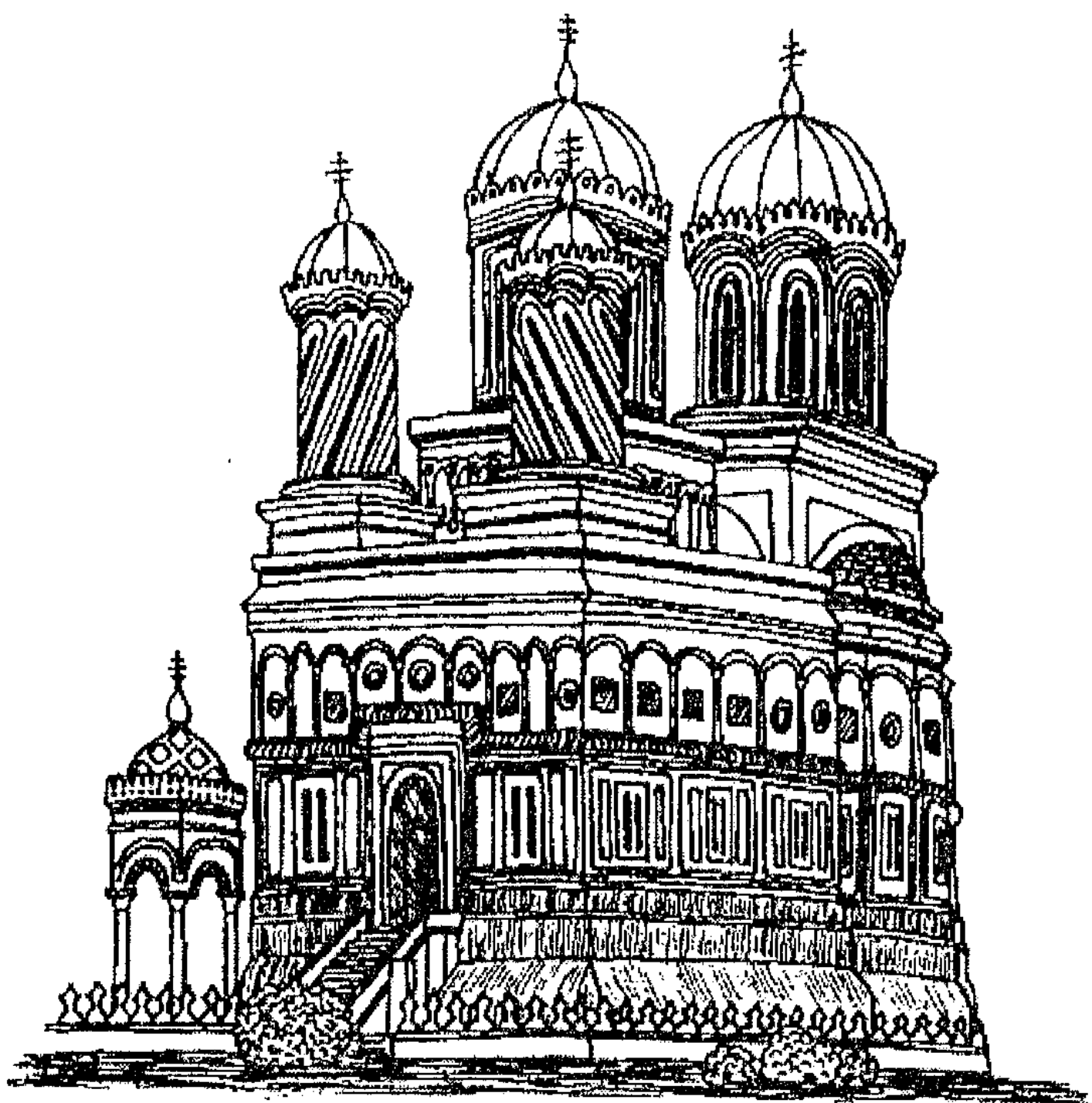
Până la împlinirea vârstelor și rotunjirea ocolului existenței, o îndurăm ca pe o lume trecătoare.

De aceea vine Iisus a doua oară, fie la straja a doua, fie la straja a treia a timpului, ca într-o viitoare noapte a timpului, a întunecării conștiinței de Dumnezeu, să-i lumineze fulgerător explicația și destinul.

Și Se bucură nespus dacă este așteptat. Împăratul însuși Se va face slujitorul celor care L-au așteptat cu toată ființa. De altfel acesta este Iisus: Împăratul slujitor al destinului omenesc.

El a întors sensul existenței în țara ei de obârșie: Împărăția sensului și a explicației depline.

Ocuparea Templului din Ierusalim

Când Iisus a profetizat dărâmarea Ierusalimului, oamenii au rămas nedumeriți, dar s-au dumirit când au intrat în Templul lui Solomon⁶¹. Era târg de vite, tarabe de zarafi, colivii de porumbei, măcelărie, fum de jertfe și toată gălăgia acestora. În această situație a Templului, în cea mai mare contradicție cu rostul său, și răbdarea lui Dumnezeu a ajuns pe isprăvite.

Sufletul cel mai blând de pe lume s-a umplut de o sfântă mânie. A făcut pe loc un bici din capete de ștreanguri și un singur om i-a dat pe toți negustorii afară cu vite cu tot, a răsturnat toate mesele și a încurcat toți banii zarafilor.

Nimeni nu s-a putut împotrivi, poate că nici prin gând nu le-ar fi trecut ca să se împotrivescă. Nu se știe dacă Iisus personal a pus mâna pe cineva, dacă va fi dat vreo dată cu biciul, va fi răsturnat vreo masă de oameni, sau toate acestea și le-au făcut singuri, într-o învălmășeală de conștiințe vinovate biciuite de evidență, de sfințenia lui Iisus, care-i ardea de data aceasta cu urgie divină. Fapt era că nu aceștia erau cei mai păcătoși în Ierusalim. Marii vinovați erau autorii morali ai situației, căpeteniile Templului. Înfruntarea Mântuitorului, lor li se adresează. Ofi-

⁶¹ Luca 19, 45; Ioan 2, 14-16; Matei 21, 12.

cialitatea religioasă a Templului făcuse din Templu o peșteră de tâlhari.

Această situație îl îndreptățește pe revoluționar să acuze Templul cu forța. N-a vărsat sângele nimănui, dimpotrivă, a vărsat sudori de sânge și peste puțin timp, propriul său sânge. (Așa arată și omul care are în gând și în inimă numai trebuințele materiei?)

Totuși cineva L-a primit pe Iisus în Templu. Erau orbii, șchiopii și copiii. Copiii crescuți de Templu L-au primit cu: Osana, Fiul lui David!

Odată Templul ocupat, Iisus a început să învețe poporul care s-a îngrămădit în Templu și a tămăduit pe toți neputincioșii care veniseră. La o atare întâmplare au venit într-un suflet și mai marii Templului, care văzuseră ce se făcuse; ba, mai auzind și copiii cântând, s-au făcut foc de supărare și umblau ca să-Lucidă pe Iisus, dar nu puteau de poporul care-L asculta.

Seara, Iisus s-a dus în Betania. Întorcându-se iarăși la Templu, a blestemat un smochin găsit fără roadă, care putea foarte bine să semnifice Templul, și smochinul s-a uscat chiar din clipa aceea, încât s-au mirat ucenicii. Tâlcul smochinului blestemat este același cu tâlcul biciului din ștreanguri. Oficialitatea religioasă decăzută a Templului este răspunzătoare de dărâmarea Ierusalimului. Că primul s-a dărâmat Templul din Ierusalim, când s-a rupt catapeteasma de sus până jos. Iisus urmărea acum rostul Lui în lume cu o stăruință, cu o mânie și cu o înfruntare a riscurilor, cum n-o poate face decât omul care știe și

și-a făcut toate socotelile dinainte.

Ori Iisus le avea făcute mai dinainte de a fi lumea.

Oare în Templul sufletului nostru se va găsi vreun copil sau măcar vreun orb să-L primească pe Iisus?

Împărăția nevăzută

Nedumeriții farisei, conservatorii lui Israel, nădăjduiau că Împărăția lui Dumnezeu va fi împărăția lui Israel: Dumnezeu național, împărăție națională, teritoriu anumit, începând de la data cutare.

Și unii creștini tot așa o așteaptă, cândva, undeva. Din răspunsul lui Iisus rezultă limpede că Împărăția lui Dumnezeu este o împărăție spirituală (duhovnicească), lăuntrică, și însăși structura duhovnicească a creștinismului. Despre ea nu se poate spune: „*iat-o aici sau acolo*”⁶², odată sau cândva. Împărăția lui Dumnezeu nu este sub categoriile cunoașterii.

Împărăția lui Dumnezeu are două vârste. Prima vârstă a Împărăției lui Dumnezeu este deodată cu venirea lui Iisus între oameni. El este Fiul și energia duhovnicească (spirituală) a Împărăției. El este născut în fiecare suflet prin Duhul Sfânt, în sufletele devenite fecioară, Se multiplică - așa zicând - dar neîmpărțindu-Se, locuind deodată într-o mulțime de frați, făcându-i oameni cerești, chiar dacă după omul

⁶² Luca 17, 20-21.

dinafară aceștia suferă toate umilințele și necazurile veacului acestuia, și mai ales dacă le suferă mulțumind și binecuvântând pe Dumnezeu întru necazuri.

Împărăția în prima ei vârstă este nevăzută, e mai mult dedusă din „răbdarea sfinților”. Ea nu are decât o evidență interioară pentru cel care o trăiește și, în lipsă de argumente decisive, el nu are decât afirmarea ei prin jertfă - ultimul cuvânt.

În acest interval al împărăției nevăzute, creștinul se bucură întru necazuri, arde într-însul focul aruncat de Iisus pe pământ: focul iubirii de oameni.

În rezumat, Împărăția lui Dumnezeu este ori unde se află un om centrat lăuntric în Iisus. Nu este o împărăție de vedenii - cum cer oamenii. Aici se pune accentul pe virtute nu pe daruri neobișnuite sau viziuni. Cea mai minunată viziune este un om care se distinge prin puritatea și smerenia sufletului său. (Holkin *Saneti Pachovni, Vitae graecae*, Brussel-1932 Vita prima 48).

A fi luminat de cunoștința lui Dumnezeu, a fi curat și smerit cu inima, este singurul argument valabil al Împărăției. Într-un așa suflet se străvede Iisus. El nu trebuie să vorbească, este destul ca să existe: existența lui grăiește mai tare decât cele ce ar spune.

A doua vârstă a Împărăției lui Dumnezeu va veni pe văzutele: ca fulgerul de la răsărituri până la apusuri (Luca 17,24), fiindcă este deodată cu a doua venire a lui Iisus, în slavă și mărire.

Până atunci, Împărăția lui Dumnezeu este contestată. Vinovăția o purtăm și noi, creștinii slabi, dar

atunci va fi afirmată de Însuși Împăratul Cerurilor. Nu numai afirmată de istov ci și desfășurată, din nevăzută ce era, în slava ei orbitoare și transformatoare în cer nou și în pământ nou. (II Petru 3, 13; Matei 19, 18)

Creștinismul este văzut ca o a doua creație a omului. Când va veni Împărăția lui Dumnezeu întru slava ei orbitoare, toată făptura se va înnoi și va deveni duhovnicească, înghițită de slavă și statornicită pentru nesfârșitul veșniciei.

Și când te gândești că în fiecare om, luat la întâmplare, este ascunsă Împărăția în grăunte nevăzut: desăvârșirea. Nici unul din necazurile de față, fie ele mii de ispite, fie cercarea cu moartea, nu pot să ne despartă pe noi de dragostea lui Iisus, Cel ce ne lucrează desăvârșirea, destinul și obârșia noastră de fii ai lui Dumnezeu.

O astfel de zare a destinului nu se deslușește însă omului care nu vrea să sufere nimic.

Părintele Arsenie Boca

Iisus în fața prejudecăților

Printre păcatele minții sunt înșirate și prejudecățile. În fața lor Iisus a ieșit osândit. Acestea se mai numesc - după intensitatea lor - bănuieli, presupuneri, formalism etc., care și-au pierdut fondul.

Prejudecățile nu sunt judecăți. Acestea cer un efort, pe când prejudecățile nu. De aceea stau mai la îndemână și câștigă pe mai mulți.

Unul dintre gânditorii vremii noastre are cuvântul acesta: e de ajuns să primești o singură idee greșită, ca principiu conducător, ca pe urmă să nu existe absurditate posibilă la care să nu ajungi în chipul cel mai logic cu putință (Bergson⁶³).

Decăderea în formalism și prejudecăți era multă în Israel, și veche. Astfel Dumnezeu a avut mult de îndurat cu ei, încât printr-unul din prooroci le atrăgea aminte: „*Vai, celor ce zic răului bine și binelui rău; vai, celor ce zic luminii întuneric și întunericului lumină*” (Isaia 5, 20).

Punctul lor de vedere - ochiul lor - așa vede; iar mintea judecă, în consecință, greșit. „Acesta e ochiul

⁶³ Henri Bergson (1859-1941) - filozof francez, (de origine evreu); gândirea sa pleacă de la o filozofie a eului psihologic; teoria numită „intuiționismul bergsonian”, care reprezintă o formă de cunoaștere opusă celei raționale, este dezvoltată în „*Evoluția creatoare*” (n. ed.).

care trebuie scos". Structura aceasta sufletească a ochiului curat sau viciat o pomenește (descrie) Iisus. Capacitatea de adevăr și efortul întregii vieți pentru el, luminează ochiul și ochiul luminează lucrurile; incapacitatea însă, refuzul incapacității, le întunecă.

Structura interioară se proiectează în afară în câmpul realului, pe care-l vede după subiectivitatea sa: luminat sau întunecat.

Iisus a avut multe de pățit cu structura formalismului iudaic, cu ochiul pe care voia să-l scoată fiindcă îl supăra lumina lui Iisus. Formalismul era ca și prejudecățile: ochiul nopții.

Fariseii se sminteau de El pentru nimicuri, ca de pildă: că nu se spală pe mâini înainte de mâncare, că dacă sfărâmau ucenicii câteva spice sâmbăta, după ei însemna că treieră, deci - El e călcător de lege.

Dar de câte ori a fost provocat Iisus n-a rămas dator. El le-a făcut fariseilor cele mai aspre îndreptări - deși cu liniște - chiar dacă era invitatul lor la masă.

Iisus nu putea suferi încremenirea legii în formalism, obiectivare sau socializare. Aceasta era o decădere în Israel, permanent combătută de Iisus: căderea în literă, care ucide și confiscă Duhul; ori El aducea Duhul care dă viața și face liber.

Iată deci obârșia conflictului ireductibil dintre Iisus și farisei; dacă Iisus nu se poartă, nu face și nu respectă Legea ca ei, e un călcător de lege și va trebui pedepsit cu Legea. Ceea ce au și făcut.

Sfințenia Sa, minunile pe care nimeni nu le-a mai făcut între oameni, încă nu erau motive suficiente de

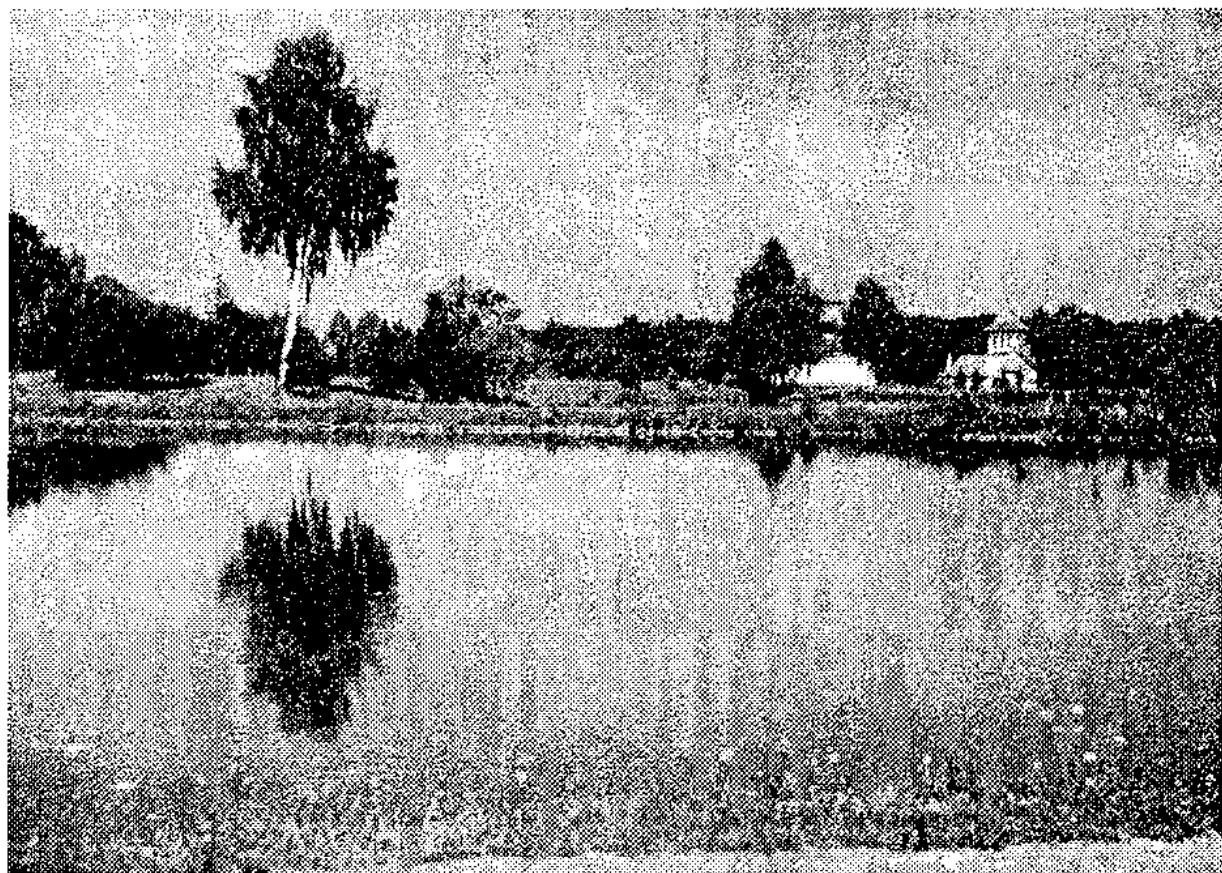
a le lumina ochiul cunoașterii Adevărului, ci motivul de cea mai gravă bănuială, că le face cu ajutorul dracilor.

Iată câteva prejudecăți ale iudeilor față de Iisus, care-i împiedicau să se lumineze, crezându-se ei în lumină.

Dar: „drepte sunt căile Domnului și cei drepti merg pe ele; iar ceilalți pe aceleași căi se împiedică și cad” (Osea 14,10).

E grea mântuirea și propovăduirea ei e plină de riscuri, chiar propovăduită de Iisus - Lumina lumii.

Cu toate acestea și peste acestea e în firea luminii să lumineze și iarăși să lumineze.

*Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus,
în perioada când stareț era Părintele Arsenie Boca
(vedere dinspre lac)*

Certificat declarat⁶⁴

Nemulțumirea dintre Iisus și farisei mocnea de mult. Dacă vreunul dintre ei era numai puțin atins de divina îndreptare, toți se solidarizau împotriva reacțiunii. Dar s-a întâmplat că tocmai când credeau ei că ar putea stinge energia Reacționarului, tocmai atunci le-au plesnit în urechi vaiurile Mâniei divine.

42. Vai vouă Fariseilor, că zeciuiți izma, și untarița, și toate verdețurile; și treceți judecata și dragostea lui Dumnezeu; acestea se cădea a le face, și acelea să nu le lăsați.
43. Vai vouă Fariseilor, că iubiți scaunele cele mai de sus în Sinagogi, și închinăciunile prin târguri.
44. Vai vouă Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! Că sunteți ca mormintele ce nu se văd, și oamenii ce umblă deasupra lor nu le știu.
45. Și răspunzând unul dintre Legiuitori (învățătorii Legii), a zis lui: Învățătorule, acestea zicând, și pe noi ne ocărăști.
46. Iar el a zis: Vai și vouă Învățătorilor de Lege! Că împovărați pe oameni cu sarcini care nu se pot lesne purta, iar voi nici cu un deget al vostru nu vă atingeți de sarcini.
47. Vai vouă! Că zidiți mormânturile Proorocilor; pe

⁶⁴ Luca 11, 42-46.

- care părinții voștri i-au ucis.
48. Deci mărturisiți, și împreună mărturisiți faptele părinților voștri; că aceia i-au ucis pe ei, iar voi zidiți mormânturile lor.
49. Pentru aceasta și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: Trimite-voi către ei Prooroci, și Apostoli, și dintr-înșii vor ucide, și vor prigoni;
50. Ca să se ceară de la neamul acesta sângele tuturor Proorocilor ce s-a vărsat de la facerea lumii.
51. De la sângele lui Abel, până la sângele lui Zaharia, care a pierit între Altar și Biserică. Adevărat zic vouă: Se va cere de la neamul acesta.
52. Vai vouă Învățătorilor de Lege! Că ați luat cheia cunoștinței; voi nu ați intrat, și pe cei ce vor să intre, i-ați oprit.
53. Și zicând El acestea către ei, au început Cărturarii și Fariseii tare a se mânia spre dânsul, și a sta Lui împotriva dinspre multe.
54. Pândindu-L pe El, și căutând ca să vâneze ceva din gura Lui, ca să-L învinuiască pe El. (Luca cap. 11, Biblia din 1914)

Iată așa era Iisus: cel mai milostiv cu păcătoșii și păcătoasele, care-și mărturiseau păcatele, și în același timp prigonitor fără egal al păcatelor minții: fățărnicia, prejudecățile și viclenia.

Ierta corupția trupească pocăită, dar n-a iertat niciodată corupția rațiunii.

A crede că ești în regulă cu Dumnezeu dând Templului zeciuală din izmă și mărar, urând dreapta și iubirea, e o corupție a rațiunii: e a observa

amănuntele și a pierde principiile. Iar când amănuntele se vor părea fără principii încetează și acestea.

Destrămarea religiei provine dintr-o destrămarea a rațiunii în formalism tot deodată cu reacțiunea împotriva lui.⁶⁵

Iată ce vroia să prevină Iisus, și să salveze și amănuntele și principiile: și pădurea și copacii.

Dar pe lângă formalism mai era viclenia acestor minți, pe care n-o putea suferi Iisus.

Fariseii, vicleni fiind și fățarnici, nu puteau suferi îndreptarea, ci aceasta li se părea aluzie, un atac personal. De asemenea erau sensibili și legiuitorii.

Iisus nu s-a scuzat niciodată dacă cineva s-a simțit atins de cuvântul Său. Dacă unii mărturiseau că se simt atinși atunci îi ataca direct: *„vai și vouă legiuitorilor, că puneți legi și sarcini la alții iar voi nici cu degetul cel mic nu le atingeți“*.

Iată luptător, întemeietor de religie, reabilitând rațiunea și iubirea, factori principali ai persoanei desăvârșit realizate.

⁶⁵ Destrămarea religiei se face prin destrămarea rațiunii în formalism (astăzi bagatelizarea Dogmelor), destrămându-se în același timp (cu o atentă viclenie) și reacțiunea împotriva formalismului (n. ed.).

Victorii fără victorie

Sunt draci pe care-i poate scoate Dumnezeu din oameni și sunt oameni din care nu poate Dumnezeu scoate dracii. Mare tragedie!

Iată, de pildă, un fel de oameni care suspectează cea mai curată facere de bine. Parcă e un blestem: ies dintr-unii și se întăresc „legiune” într-alții. Unele dintre aceste victime sunt toți cei ce nu admit Dumnezeirea lui Iisus. Fiindcă Iisus e o realitate care se impune până și măsurării timpului și Se impune ca un Stăpân liniștit a toate.

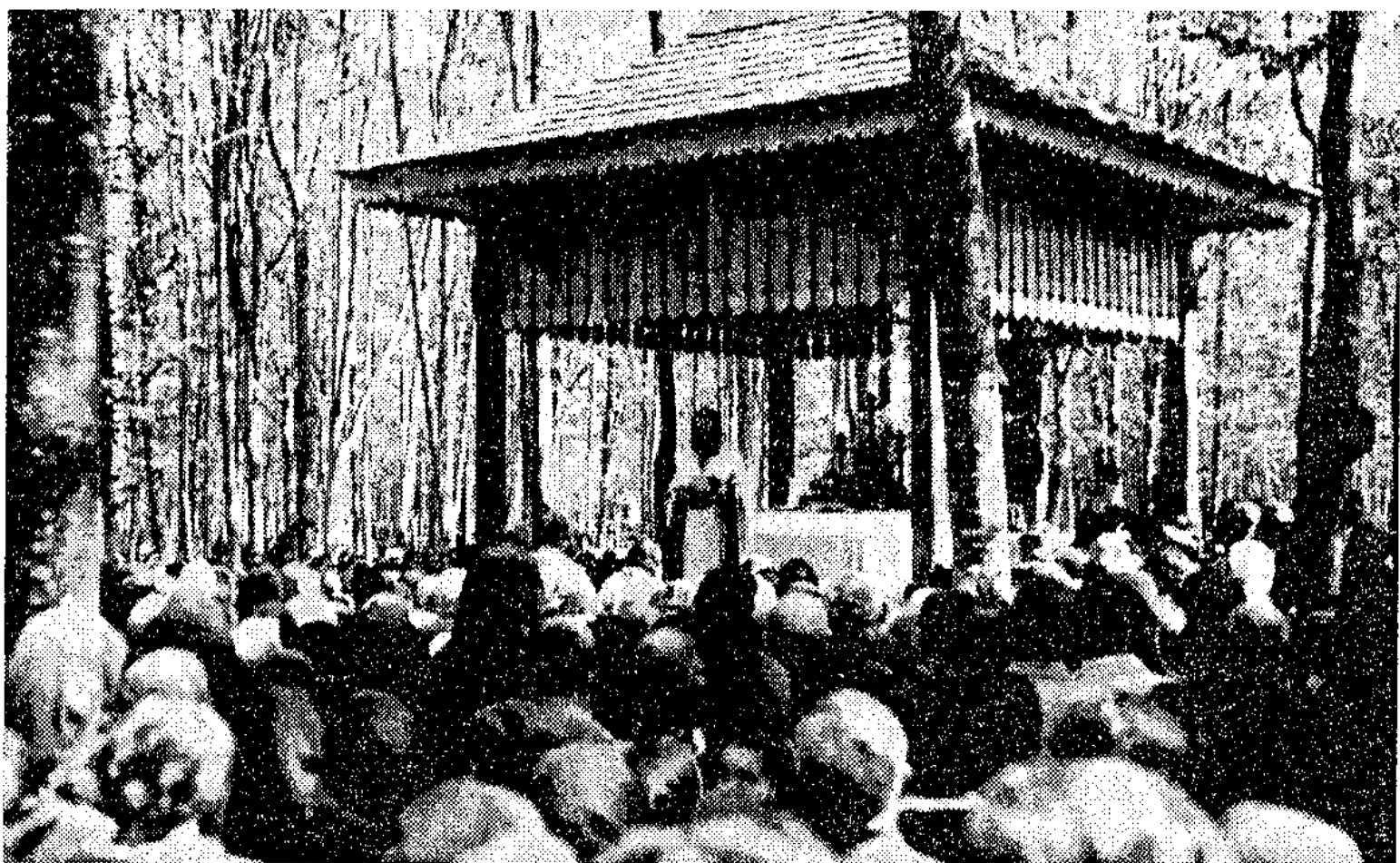
Îndrăciții la minte proiectează boala lor mintală asupra celui mai sănătos om, numindu-L pe El conspirator cu Belzebul.

Acest viciu de minte, acest tip de alienați mintal îl demască Iisus, spărgându-l în elementele sale contradictorii și ireductibile: absurdii aceștia trebuie să-și recunoască absurditatea. „O Împărăție dezbinată întru sine mai dăinuiește sau nu mai dăinuiește?”, ei însă nu pot pricepe aceasta. A spune că o împărăție dezbinată dăinuiește, e o imposibilitate în termeni, o absurditate; iar a recunoaște că nu mai dăinuiește va însemna recunoașterea Împărăției lui Dumnezeu care venise.

Reducerea lor la absurd, demonstrarea Lui ca poziție (dreaptă) a minților, sigur că nu l-o puteau

ierta lui Iisus. Aceasta e categoria de oameni în care nu încap adevărul; li se pare că îi înnebunește. Despre ei și despre vremea pecetluită cu structura lor, zice Iisus: „Cine nu-i cu Mine, acela e împotriva Mea și cine nu adună cu Mine, risipește” (Matei 12, 30).

Să fie cuvintele acestea mărturisirea unei înfrângerii, sau cuvântul judecății, care desparte oile de capre încă de aici.

*Cu timp și fără timp, cu voie și fără voie,
Părintele Arsenie va predica neîncetat: „Pocăiți-vă
că s-a apropiat Împărăția Cerurilor.” (Matei 3, 2)*

Imagine de la Altarul din pădure

„Vina” lui Iisus

Iisus a vorbit către toți: „Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie” (Luca 9, 23).

Evanghelia de la Ziua Crucii ne-a adus înaintea ochilor Răstignirea lui Iisus.

Din toată această catastrofală decădere omenească, descrisă cu de-amănuntul, alegem numai un crâmpei.

După ce Pilat și-a terminat cercetările asupra lui Iisus - amenințat de larma din curte - a scris pe cruce și „vina” Lui: „Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor” - evreiește, grecește și latinește, ca să știe toată lumea „vina” lui Iisus.

Și poate că este „vina” pe care I-o va aduce toată „lumea” până la sfârșitul lumii.

De atunci, Iisus e singurul Împărat pe pământ Care nu Se mai pogoară de pe cruce, dar și singurul Împărat care nu vorbește oamenilor de pe tron, ci de pe cruce.

*

Când Pilat a scris vina de „Împărat” a lui Iisus, fără să vrea a spus adevărul - fiindcă Iisus spre aceasta S-a născut. Numai că Împărăția lui Iisus nu e din lumea aceasta deșartă și mereu cutremurată de nestatornicia omenească. Împărăția lui Iisus e Împă-

răția lui Dumnezeu, Împărăția sufletelor, Împărăția conștiinței, Împărăția adevărului.

Dar Pilat nu era omul la înălțimea adevărului, când a scris ce a scris. El a vrut numai să-și bată joc

Pantocrator

de iudeii care l-au silit să răstignească un Nevinovat.

Stăpânirea romană, prin Pilat, voia să-L scape pe Iisus de ura iudeilor, dar „conducerea” lui Israel îl amenința pe Pilat cu: „Nu ești prieten Cezarului, dacă nu răstignești pe Iisus, Care S-a făcut pe Sine Împărat”.

- Adică, după părerea lui Israel, e strict interzis de a exista deodată și Iisus și Cezarul. Și o spuneau

tocmai ei, care erau cei mai înverșunați vrăjmași ai Cezarului, încât nici pajura romană n-au admis-o pe zidurile Sinedriului din Ierusalim, încât Pilat a trebuit s-o ia de acolo, ca să nu iasă lucrurile cu vărsare de sânge.

De frica Împărăției lui Iisus, care nu avea nici măcar de o iotă loc în inimile lor, iudeii au fost în stare de cea mai mare falsitate sufletească cu putință: să-și prefacă dintr-o dată ura lor de moarte față de Cezar, în cea mai „sinceră” iubire și supușenie. De fapt era o fățarnicie fără pereche.

De aceea și Pilat, care îi cunoștea, și-a spălat mâinile de sângele lui Iisus peste destinul neamului acestuia, precum înșiși au cerut: *Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!* (Matei 27, 25).

*

Și de ce voiau iudeii să scape de Iisus, chiar și cu prețul unui destin blestemat?

- Fiindcă poporul se lua după Iisus și ieșea din exploatarea în care-l țineau Templul și Sinedriul din Ierusalim.

Pentru iudeii aceștia religia ajunsese o afacere, un izvor de câștig, o exploatare a păcatelor și a necazurilor. Conducătorii tâlhăreau poporul în numele Legii!

Dumnezeu avea deci dreptul să Se supere și să pună capăt acestei religii decăzute. De aceea Iisus i-a muștrătat ca nimeni altul dintre profeți, pentru că au făcut din Templul lui Dumnezeu o peșteră de tâlhari. De aceea și iudeii L-au răstignit pe Iisus între

doi tâlhari.

Aceasta e vina lui Iisus: că venea între oameni ca Împărat al adevărului, împotriva împărăției minciunii și exploatării, pe care o iubea Israel.

Nemaivăzuta iubire de oameni a lui Iisus, pentru iudei era o pretenție asupra omului și aveau să I-o plătească cu Crucea.

Și a plătit-o!

Dar iubirea de oameni n-a încetat nici de pe Cruce. Ba, dimpotrivă: de aici strălucește cu și mai mare putere peste toți oamenii, chemând pe toți răstigniții vieții la Sine.

Iisus e Împăratul, singurul în felul Lui, Care nu de pe tron, ci de pe cruce, așteaptă pe toți oamenii să vină la El.

Și care sunt ai Lui, vin la El.

Primul care a venit la Iisus cel răstignit a fost tâlharul.

Aceasta e de o mare mângâiere pentru oameni, pentru că nimeni nu mai are dreptul să descurajeze.

*

Cu aceasta ne-am apropiat de situația voastră, de pelerini la Ziua Crucii. Fiecare cu necazurile, păcatele și beteșugurile voastre. Fiecare cu vina voastră.

Deosebirea, marea deosebire, între noi și Iisus este aceasta: că Iisus n-avea vină, pe când noi toți avem vină. Și iarăși, cea mai mare deosebire: Cel nevinovat, Iisus, a primit Crucea, n-a ocolit-o, nu S-a apărat de ea, n-a strigat nevinovăția Sa, n-a amenințat Stăpânirea omenească, care-L răstigneau, ci S-a

purtat blând ca Mielul lui Dumnezeu cu cei ce-L răstigneau și-L huleau după ce L-au răstignit.

Noi, dimpotrivă, căutăm pe toate cărările cum să scăpăm de cruce, cum să ne strigăm nevinovăția, cum să ne ascundem păcatele, și strigăm în gura mare ce cruce grea avem de dus în căsătorie, în serviciu, în obligații, în meserie, în viață. Ne numim creștini, dar ducem crucea târâș și-am fi tare bucuroși să scăpăm de ea.

Noi facem de rușine Crucea lui Hristos, dar și Crucea lui Hristos ne face de rușine pe noi. Căci, să fim drepecți, cu noi și cu Dumnezeu: nouă încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini pe cap, încă nu ne-a bătut nimeni piroane în mâini și picioare și încă nu și-a bătut nimeni joc de noi, cum și-au bătut de Hristos.

Dar chiar acestea toate de ar fi să le pătimim, trebuie să le răbdăm pentru mântuirea noastră, așa cum le-a răbdat Hristos, tot pentru a noastră mântuire.

Nu este altă cale de mântuire, de ispășire a păcatelor, decât calea Crucii.

Dacă ar fi fost alta, Dumnezeu ne-ar fi arătat-o pe aceea.

Prin Cruce, prin suferința unei răstigniri în viață, se intră în Împărăția lui Dumnezeu. Și se intră cu atât mai sigur, cu cât răbdăm o răstignire nedreaptă.

Deci, cel ce vrea să se mântuiască n-are pe nimeni de osândit pentru crucea pe care o duce. Cine s-a hotărât cu toată puterea sufletului său să vină la Iisus, răstignirea-l așteaptă - dar acesta iubește din

tot sufletul pe cei ce-l răstignesc. În necazuri se vede iubirea omului de Dumnezeu și de oameni. În cuptorul suferințelor de tot felul se curățește sufletul omenească pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Și suferința smerește trufia omului și Îl face pe Dumnezeu prieten.

Așa să vă tâlcuiți crucea pe care o aveți fiecare de dus!

În Cruce Dumnezeu a ascuns o taină: taina mântuirii fiecăruia. Vai de cel ce nu are o cruce de dus: acela n-are prin ce se mântui.

Și interesează mântuirea, primirea noastră în Împărăția lui Dumnezeu, și nu ceea ce-i interesează atât de mult pe oameni, cum să scape trupul de cruce.

Aflați că neajunsurile voastre (necazurile de tot felul, bolile) au un preț înaintea lui Dumnezeu, dacă le duceți de acum înainte cu înțelesul de cruce.

Sfântul Apostol Pavel ne spune - întărind nădejdea oamenilor - că deși trupul nostru din afară se prăpădește pe zi ce trece în tot felul de necazuri, Dumnezeu ne lucrează o locuință veșnică, nefăcută de mână, în care ne va primi și o vom primi în schimb.

Căci după Răstignire, așteptăm o Înviere! Nu se termină totul cu mormântul!

Acesta-i motivul pentru care încurajăm la răbdare, și mulțumire în necazuri, pe orice răstignit al vieții.

Chiar dacă noi nu ne pricepem așa de bine să deslușim taina suferinței omenești, totuși asigurăm, luând garanție pe Cel răstignit, că multe sunt rostu-

rile și binecuvântate roadele ei ultime.

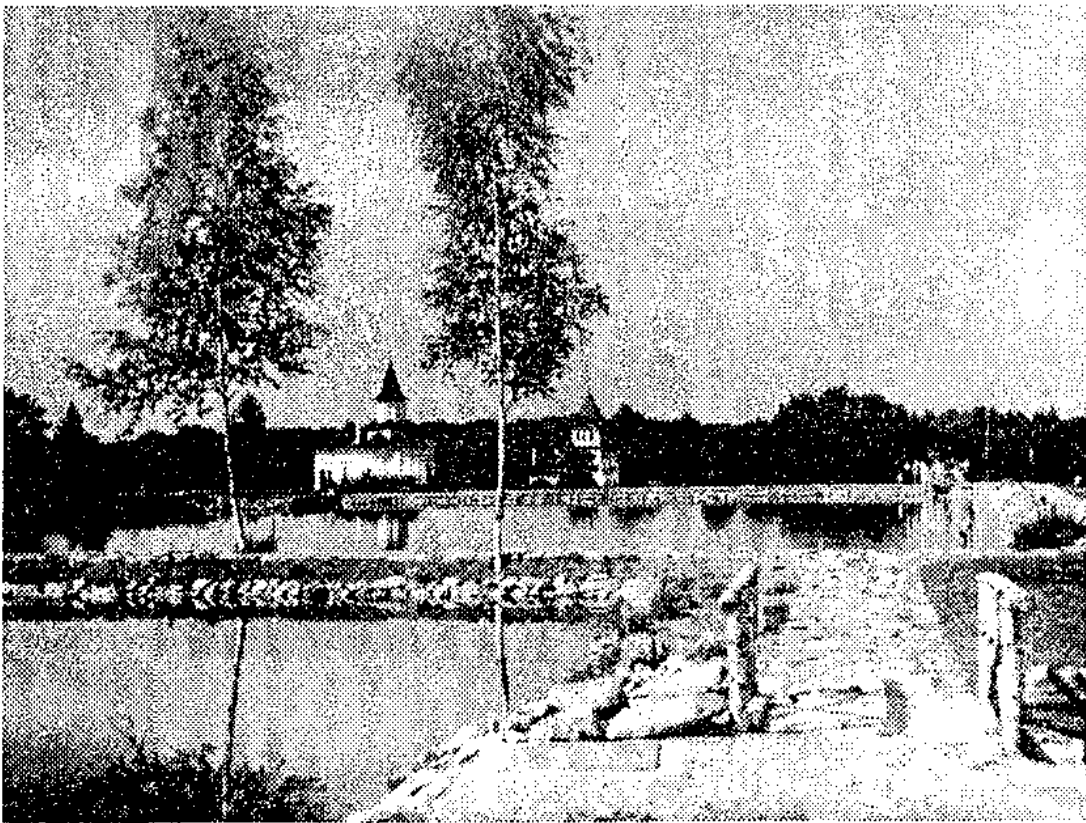
Atragem aminte că greutatea crucii atârnă la noi de greutatea păcatelor făcute. Păziți-vă de păcat și nu veți avea atâtea suferințe de dus.

Că mai la urma urmelor, umblarea după păcate atrage nu numai răstignirea noastră, ci și răstignirea nedreaptă a lui Iisus.

Și avem, mai presus de toate, interesul ca viața lui Iisus, duhul lui Iisus, purtarea lui Iisus, să se arate în viața noastră, că altfel nu semănăm cu El. De aceea Iisus ni S-a dat model, ca să năzuim a semăna cu El .

De aceea ni s-a dat tuturor Crucea, ca în aceasta să ne asemănăm cu Iisus.

Pentru Înviere, nu e lucru mare!

*Mănăstirea Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus, în perioada când
stareț era Părintele Arsenie Boca.*

(Vedere dinspre lacuri)

Mironosițele

Azi, în Duminica a 3-a după Paști, e o Evanghelie deosebită⁶⁶. N-are vreo idee nouă. Mântuitorul lipsește din ea; lipsesc Apostolii. Lipsește cuvântul Domnului chiar.

Dar totuși, ce este? Sunt roadele propovăduirii Domnului: câteva femei, Maria Magdalena, Maria lui Iacob și Salomeea, ducând mir de mult preț - dragostea pentru Iisus, pe Care-L știau în mormânt - ca recunoștință pentru învierea lor din păcat.

*

Erau clipe de groază, în care orice îndrăzneală, orice manifestare în legătură cu Iisus se putea pedepsi cu moartea. Chiar unul dintre ucenicii Lui se lepădase cu jurământ că nici nu L-a cunoscut pe Iisus.

Părea, pentru o clipă, că s-a terminat cu creștinismul. Prigoana începuse.

Dar vine îndrăzneala de unde nimeni n-ar fi bănuț: de la niște femei. Acestea sunt mironosițele - purtătoarele de mir - care au ridicat primele steaguri creștinismului, vestind Învierea Domnului.

Faptul Învierii Domnului a frânt toată potrivnicia, a înlăturat toată îngrozirea din calea lor. Ele

⁶⁶ Marcu 16, 1-2; Luca 23, 55-56; 24, 1.

iubeau pe Iisus fiindcă El le-a ridicat la o nouă concepție asupra vieții. Aceasta le-a adus pe urmele Lui. Iar El le-a făcut primele vestitoare ale Învierii.

Prin rugăciunile Sfintei Elena, s-a încreștinat Constantin cel Mare și imperiul roman. Prin rugăciunile Clotildei⁶⁷ s-a încreștinat Claudius și poporul francilor. Prin rugăciunile Noemiei s-a încreștinat Iberia (Spania).

Tot acum se cuvine să le pomenim și pe evlavioasele femei: Macrina, bunica și Emilia, mama Sfântului Vasile cel Mare; Antuza, mama Sfântului Ioan Gură de Aur; Monica, mama Sfântului Augustin.

*

Mironosițele ...

Ce-au cunoscut ele în Iisus?

- Iubirea divină, care le-a purificat viața, le-a înviat sufletul, le-a transfigurat existența. O iubire care străbate în adâncuri, care răscolește toată ființa, care creează din nou.

Această iubire a crescut și în sufletul lor. Această iubire le-a făcut din femei slabe, fricoase, mai tari decât toate potrivniciile lumii, le-a făcut mai tari decât moartea, de care nu se mai temeau.

La aceste însușiri duce Iisus pe oricine se întâlnește cu El. Aceste însușiri sunt ceea ce fac pe omul nou, renăscut din Dumnezeu, un vestitor al Învierii.

⁶⁷ Clotilda - Regină a francilor (c. 475-545), fiica lui Childeric I și soția lui Clovis I, a contribuit la creștinarea soțului ei și a francilor.

Femeile au fost învrednicite de Dumnezeu să fie primele vestitoare ale Învierii lui Iisus, ale nașterii din nou a omului; și au corespuns.

Mărturie mai tare, de-a lungul veacurilor, stau toate Sfintele fecioare, care și-au închinat viața lui Iisus; stau mărturie toate Mucenițele care L-au mărturisit prin suferință și moarte - și ce le-ar fi îndemnat la acestea, dacă nu iubirea ce-o aveau pentru Iisus, care-ți dă bucurie când firea te-ar speria de chinuri.

Stau mărturie a Învierii toate mamele creștine care au adus pe lume copii, care au devenit stâlpi ai Bisericii lui Hristos, mucenici ai creștinătății, suflete de eroi și sfinți.

*Biserica Mănăstirii Brâncoveanu,
după restaurare (1927-1936)*

Maica Domnului

Nu se poate vorbi numai despre Maica Domnului. Ea e prevăzută de Providență îndată după căderea omului. Deci pomenirea ei pune din plin problema refacerii omului.

Primul om refăcut e Iisus, Fiul ei, și toți ucenicii lui Iisus, deci Ea e și Maica Bisericii. A fost instituită chiar de Iisus când era pe cruce, ca Maică a creștinătății, când Iisus i-a dat pe Ioan de fiu și lui Ioan pe Ea de maică.

Dacă viața noastră s-ar reduce numai la viața aceasta, cea dintre leagăn și mormânt, toată zdroaba vieții ar fi fără sens. Dar viața aceasta nu e numai atâta.

Știm de la Iisus că vom purta și chipul pe care ni l-a arătat El, schimbându-Se la față. Aceasta, însă, când Se va naște în noi Iisus așa cum S-a născut în Sfânta Fecioară.

Prin asceză și iubire sufletul nostru trebuie să ajungă la curăția sufletului fecioară, în care se va naște chipul nostru veșnic.

Nu e, deci, numai o urmare a Domnului, o „imitatio Christi”, ci și o urmare a Maicii Domnului.

Dar Maica Domnului n-a fost scutită de nici una din durerile omenești. De mică a cunoscut refugiul și prigoana lui Irod. Sabia durerilor a fost profețită pentru

*Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii
și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii,
care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul
ai născut, pe tine, cea cu adevărat
Născătoare de Dumnezeu, te mărim.*

sufletul ei.

Ea e modelul desăvârșit de curăție și iubire, duse până la jertfă, dovadă că puțini erau până sub crucea Răstignitului, și Maica Domnului era printre cei puțini.

Tot așa, pe lângă orice răstignit al vieții acesteia, puțini mai rămân pentru el către Dumnezeu, și printre cei puțini e Maica Domnului, căci spre a ajunge la refacerea noastră trebuie să trecem prin multe răstigniri și avem trebuință de o inimă de mamă pentru noi către Dumnezeu.

Dumnezeu ne părăsește uneori; sfinții nu mai sunt ascultați, dar iubirea de mamă întoarce asprimea dreptății lui Dumnezeu din nou în iubire.

Moise se ruga strâmtorând pe Dumnezeu (Ieșirea, cap. 32):

- Încetează, Doamne, urgia Ta și potolește-Ți mânia și socotește cu blândețe greșalele poporului Tău. Adu-Ți aminte de robii Tăi: Avraam, Isaac și Iacov!

- Nu! a răspuns Dumnezeu. Lasă-Mă să-i zdrobesc căci cu urgie M-am mâniat asupra lor și vreau să-i prăpădesc!

- Dacă nu-i ierți, șterge-mă și pe mine din cartea vieții!

Și a încetat urgia lui Dumnezeu și pentru rugăciunea lui Moise i-a iertat pe ei.

Cine-i Moise, și cine-i Maica Domnului?

Când te-a lepădat Dumnezeu și nici sfinții nu se mai roagă pentru tine, a mai rămas cineva care nu te-a părăsit: e Maica Domnului, iar Maica Domnului e ascultată.

„Între robii lui Dumnezeu și Maica lui Dumnezeu e o deosebire fără margini” zice Sfântul Damaschin. Dacă Moise, un rob, poate prin rugăciunea lui să oprească urgia lui Dumnezeu și nu-L lasă să Se răzbune pe închinătorii la idoli - cu atât mai mult rugăciunea Sfintei Fecioare Maria va opri să nu cadă urgia divină peste păcătosul popor creștin.

Dumnezeu a făcut pe om în calitate de fiu și nu ca pe o făptură oarecare. Această calitate, Dumnezeu n-a dat-o îngerilor sau altei creaturi. Domnul Hristos întrupându-Se a ridicat firea feminină, femeiască, până la cinstea de a putea fi numită Maica lui Dumnezeu.

Ereticii neputând înțelege spuneau că: nu se poate ca o muritoare să fie Maica lui Dumnezeu.

Subiectul întrupării în chip omenesc este persoana a II-a a Sfintei Treimi și deci cea care a născut pe Dumnezeu întrupat este Născătoarea de Dumnezeu, afirmație a Sinodului al III-lea Ecumenic, de la Efes, din anul 431.

Maica Domnului oarecum răscumpără la picioarele crucii, ceea ce a greșit strămoașa.

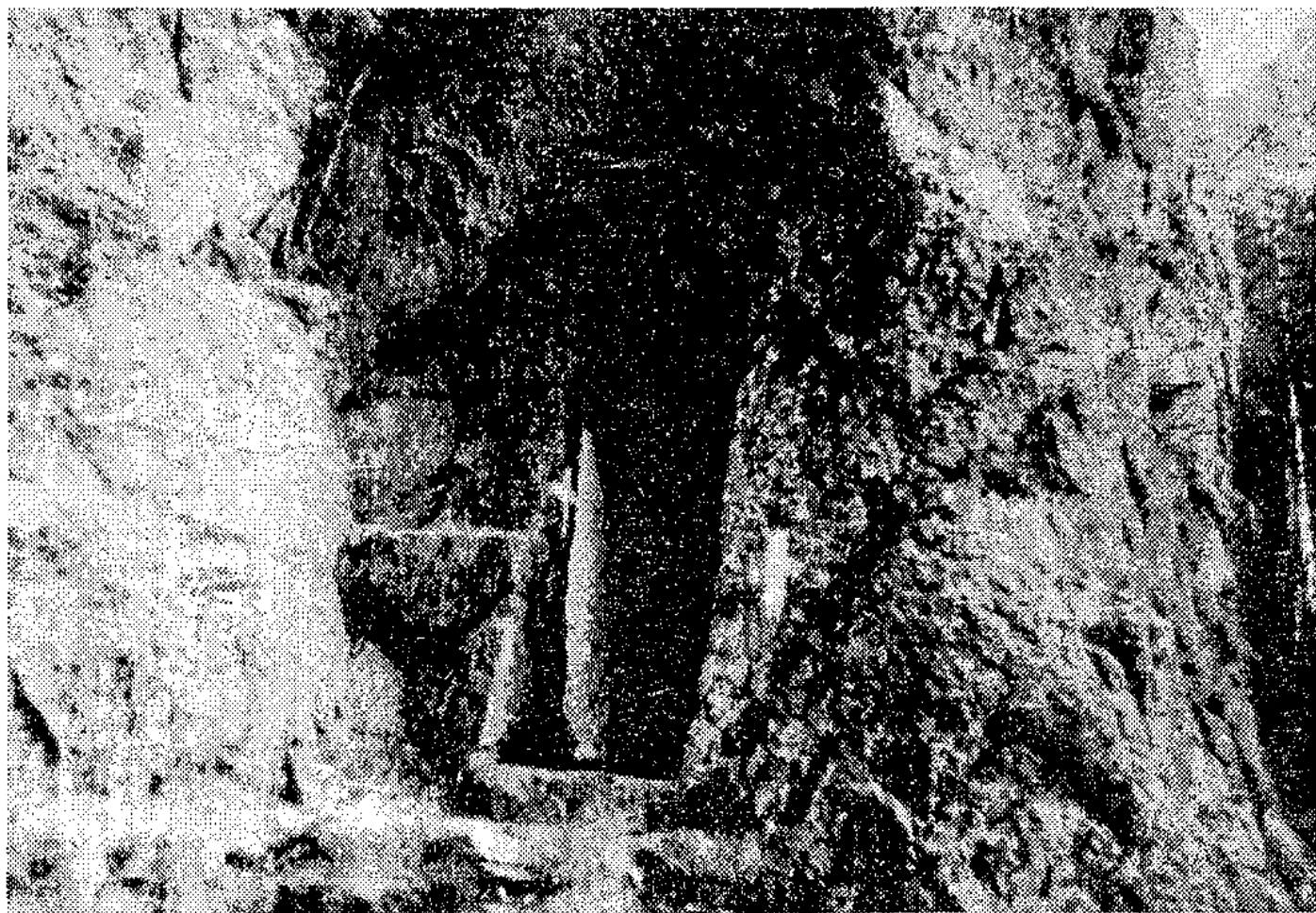
Al VII-lea Sobor (Sinod) Ecumenic⁶⁸, având în vedere rătăcirile ereticilor despre Sfinți și Maica Domnului, hotărăște:

„A cinsti și a mări mai întâi pe Născătoarea de Dumnezeu: mai înaltă decât toate puterile cerești; iar de asemenea și pe sfintele puteri cerești îngerești, fericiții și întru tot lăudații Apostoli și Prooroci, pe

⁶⁸ De la Niceea, din anul 787.

Sfinții Mucenici morți pentru Hristos, pe Sfinții și de Dumnezeu purtătorii dascăli și toți dreptii, cuvioșii bărbați și a cere mijlocirea lor, pentru că ne pot apropia de Împăratul tuturor - Dumnezeu.”

Și cântă Biserica: Sub milostivirea Ta scăpăm, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, Fecioară! Întru rugăciunile noastre nu ne lăsa pe noi în scârbe, ci ne mântuiește pe noi: Una curată, Binecuvântată, Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu ...

*Chilia din munte a Părintelui Arsenie,
Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus,
unde adeseori se retrăgea pentru rugăciune*

O viață de apostol (Viața Sfântului Pavel)

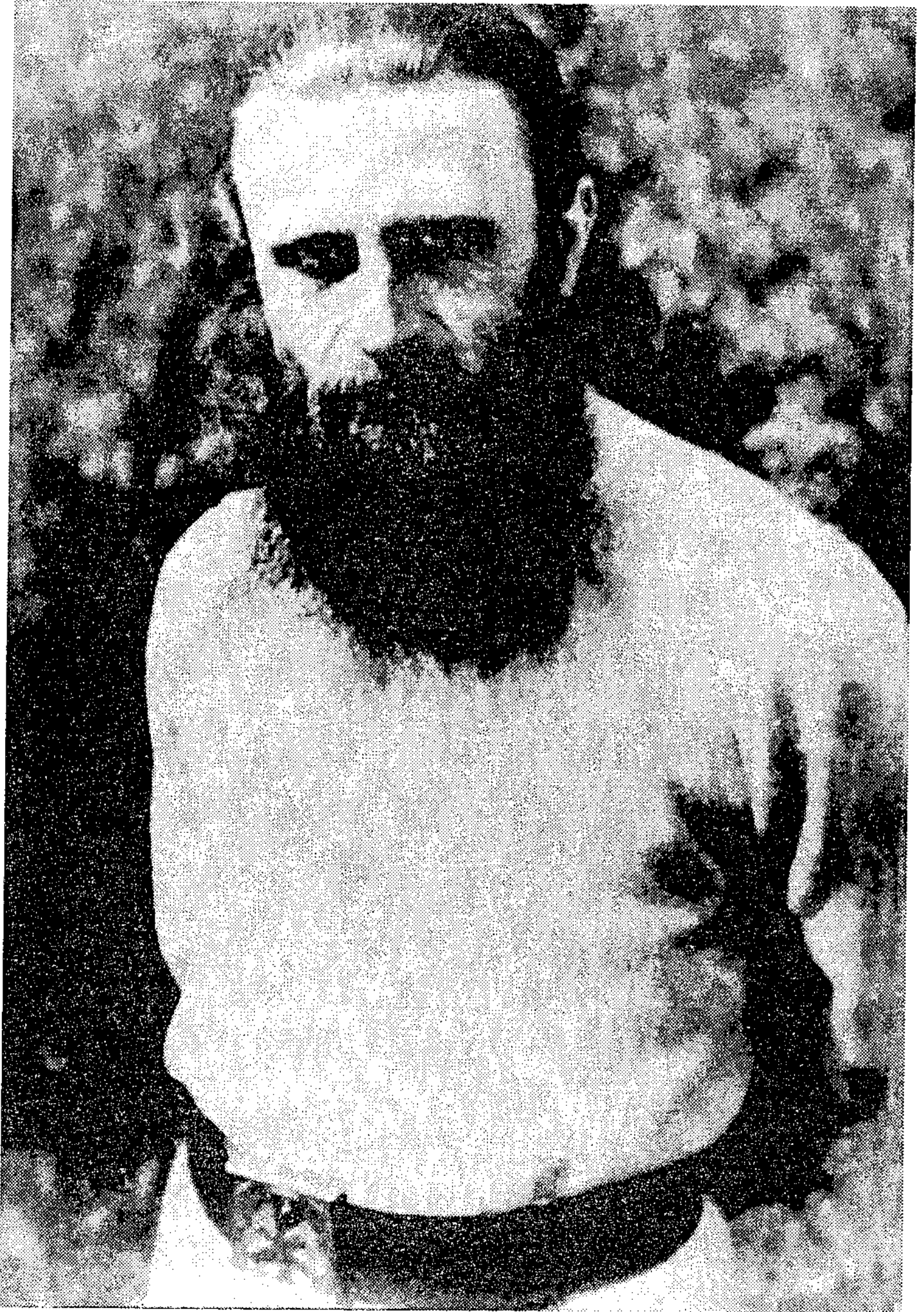
La început îl chema Saul. Fariseul râvnitor al Legii vechi, adânc ispitit⁶⁹ în Scripturi, dar vrăjmaș al Legii noi, vrăjmaș al lui Hristos. Ca dovadă a acestei vrăjmășii s-a învoit cu uciderea lui Ștefan, primul mucenic al creștinătății. Mai mult, lui Saul i-a venit prima dată în minte să dezlănțuie o prigoană oficială, cu acte de urmărire, împotriva creștinilor, împotriva lui Iisus.

Dar n-a făcut decât primul drum cu gândul acesta, drumul Damascului, iar pe Saul: „*O lumină din cer, ca de fulger, l-a învăluit dintr-o dată*” (Fapte 9, 3), îl răstoarnă de pe cal, aud și ceilalți cuvântul: „*Saule, Saule, de ce mă prigonești?*” (Fapte 9, 4) Era Iisus, Care-l întâmpina și-l dezlega de vrăjmășia și îndoielile omenești.

*

Această întâlnire cu Iisus i-a fost decisivă pentru tot restul vieții. Viață care, întreagă, n-a fost altceva decât una dintre cele mai luminoase mărturii ale existenței lui Dumnezeu, a vieții lui Iisus în viața sa, care dă această neobișnuită mărturie.

⁶⁹ Încercat, experimentat, destoinic.

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; la a căror săvârșire a vieții privind, să le urmați credința” (Evrei 13, 7)

Dar acum nu-l mai chema omul vechi, Saul, acum e omul renăscut în Duhul lui Iisus, acum e Apostolul Pavel, apostolul neamurilor.

De unde la început era vrăjmaș al lui Iisus, acum viața lui e o viață a lui Iisus, trăită de un om, dar făcută de Iisus mai presus de om. Să nu dau alte dovezi despre aceasta decât două: necazurile lui Pavel pentru Evanghelie și învățătura sa - a doua dovadă a vieții lui Iisus în Apostolul lui Iisus.

Iată certificatul apostoliei: II Corinteni 11,18-31:

18. De vreme ce mulți se laudă după trup, și eu mă voi lăuda.
19. Căci cu dulceață suferiți pe cei neînțelepți, fiind voi înțelepți.
20. Că suferiți de vă robește cineva pe voi, de vă mănâncă cineva, de vă ia cineva al vostru, de se semețește cineva, de vă bate cineva peste obraz.
21. Spre necinste (defăimându-vă) zic, ca și cum noi am fi neputincioși. Iar întru ce îndrăznește cineva (întru neînțelepție zic) îndrăznesc și eu.
22. Iudei sunt? Și eu; Israeliteni sunt? Și eu; Sămânța lui Avraam sunt? Și eu.
23. Slugi ale lui Hristos sunt? Ca un neînțelept grăiesc, mai vârtos eu. Întru osteneli mai mult, întru bătăi peste măsură, în temniță mai ades, în primejdii de moarte de multe ori.
24. De la Iudei de cinci ori câte patruzeci fără una am luat.
25. De trei ori cu toiege am fost bătut; o dată cu pietre am fost împrôșcat; de trei ori s-a sfărmat corabia cu

mine; o noapte și o zi într-o adânc am petrecut.

26. În călătorii de multe ori, în primejdii în râuri, în primejdii de către tâlhari, în primejdii de către rudeni, în primejdii de către păgâni, în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii în mare, în primejdii între frații cei mincinoși.
27. Întru osteneală și în supărare, în privegheri de multe ori, în foame și în sete, în posturi adeseori, în frig și în golătate.
28. Fără de cele din afară; năvăliri asupra mea în toate zilele, grija tuturor Bisericilor.
29. Cine este neputincios, și eu să nu fiu neputincios? Cine se smintește, și eu să nu mă aprind?
30. De se cuvine a mă lăuda, de neputințele mele mă voi lăuda.
31. Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce este binecuvântat în veci, știe că nu mint.

Și peste toate acestea, călătorii misionare, în sumă rotundă de 40.000 km, în toată lumea .

Ce s-a putut întâmpla în viața unui om, ca să fie în stare de o așa nemaipomenită propovăduire a lui Iisus?

Saul îi greșise lui Iisus... (iar) Pavel îndreaptă greșeala lui Saul...

Dar peste acest amănunt personal, totuși hotărâtor și el, era covârșitoarea trăire a lui Iisus în viața sa, înflăcărata iubire de oameni a lui Iisus, care ardea inima Apostolului și încălzea pe oameni pentru Iisus.

Iisus striga lumii prin conștiința și gura lui Pavel. Deci e cu cale să ascultăm ceva și din învățătura

acestui minunat trăitor de Hristos apostol.

Toată strădania apostoliei are următoarele temelii:

1. Siguranța absolută a învierii lui Iisus, deci a Dumnezeirii Lui.

2. De aici rezultă a doua siguranță: a învierii noastre din morți - veșnicia noastră.

3. Siguranța conviețuirii lui Iisus cu omul.

„Omul cel nou”, „Făptura cea nouă” e Iisus care poate fi trăit de oameni. Și ce este această făptură nouă? Toată numai dragoste. Aceasta-i calea cea scurtă a desăvârșirii. Iată-o descrisă de Pavel (I Corinteni 13):

1. De aș grăi în limbile omenești, și Îngerești, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.
2. Și de aș avea proorocie, și de aș ști toate tainele, și toată știința, și de aș avea toată credința, cât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.
3. Și de aș împărți toată avuția mea, și de aș da trupul meu să îl ardă, și dragoste nu am, nici un folos nu-mi este.
4. Dragostea îndelung rabdă, dragostea se milostivește, dragostea nu pizmuiește; dragostea nu se semețește, nu se trufește.
5. Nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărește, nu gândește răul.
6. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.
7. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă.
8. Dragostea niciodată nu cade. Și ori proorociile de vor lipsi, ori limbile de vor înceta, ori cunoștința de

se va strica.

9. Pentru că din parte cunoaștem, și din parte proorocim.
10. Iar când va veni ceea ce e desăvârșit, atunci ceea ce este din parte se va strica.
11. Când eram prunc, ca un prunc grăiam, ca un prunc cugetam, ca un prunc gândeam; iar dacă m-am făcut bărbat am lepădat cele pruncești.
12. Că vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură (în chip întunecat), iar atunci față către față; acum cunosc din parte, iar atuncea voi cunoaște precum și cunoscut sunt.
13. Și acum rămâne Credința, Nădejdea, Dragostea, acestea trei; iară mai mare decât acestea este Dragostea.⁷⁰

Dragostea aceasta este mai înainte de veci și trece peste toți vecii, ca una ce definește pe Dumnezeu și în care se prind cei ce se mântuiesc.

Să vedem acum și o concluzie practică a învățăturii Sfântului Pavel.

Știm vremile în care propovăduia el: sub domnia lui Nero, Cezarul Romei și prigonitorul creștinilor, cel mai fioros.

În toată propovăduirea Sfântului Pavel nu găsim o vorbă rea măcar despre Cezar; ci dimpotrivă (Romani 13, 1-6):

1. Tot sufletul să se supună stăpânilor celor mai înalte; că nu este stăpânire fără numai de la Dumnezeu; și stăpâniile care sunt, de la Dumnezeu sunt rân-

⁷⁰ Biblia din 1914.

duite.

2. Pentru aceea cea ce se împotrivește stăpânirii, rânduiei lui Dumnezeu se împotrivește; și care se împotrivesc, judecată își vor lua loruși.
3. Că dregătorii nu sunt frică faptelor celor bune, ci celor rele; iată voiești să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă bine, și vei avea laudă de la dânsa.
4. Că slujitor al lui Dumnezeu este ție spre bine; iar de faci rău, teme-te. Că nu în zadar poartă sabia, că slujitor al lui Dumnezeu este, izbânditor spre mânie celui ce face răul.
5. Pentru aceea trebuie să vă supuneți, nu numai pentru mânia ci și pentru știința.
6. Că pentru aceasta și dajdii dați, că slujitori ai lui Dumnezeu sunt, spre însăși aceasta îndeletnicindu-se.

Împlinirea acestor povețe apostolice apare ca de la sine înțeleasă în orice conștiință de creștin adevărat.

În situația de „făptură nouă” - om care trăiește adevărat în Duhul lui Iisus - încetezi de a mai avea vrăjmași, fiindcă atunci ai „*dragostea care nu cade*”.

Stăpânirile sunt cum sunt, din iconomie divină. Deci cine vrea să fie al lui Dumnezeu, se poartă, vorbește și cugetă în raport cu Providența, Care, așa conduce lumea precum se vede.

Nici o stăpânire de pe lume nu te poate opri de a fi mai bun, de a fi mai curat. Nimeni nu te poate opri de a fi un sfânt - că, la urma urmei, asta însemnează a trăi în dragostea care nu cade, care-ți asigură pacea sufletească cu toată lumea.

Iată un sfat apostolic, rezultat în chip firesc din temelie Hristos, față de care orice vrăjmășie e deșartă - cum a fost și a lui Pavel de odinioară.

Credința sutașului

Rar s-a întâmplat să bucure oamenii pe Dumnezeu. Bucurie în cer se face când un păcătos se-ntoarce. Dar bucuria pe care a făcut-o sutașul din Capernaum lui Iisus e cu totul altfel (Matei 8, 5-13):

5. Iară intrând Iisus în Capernaum s-a apropiat de dânsul un sutaș, rugându-l pe el și zicând:
6. Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog, cumplit chinându-se.
7. Și a zis Iisus lui: Eu venind îl voi tămădui pe dânsul.
8. Iar sutașul răspunzând a zis: Doamne, nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu, ci numai zi cu cuvântul, și se va tămădui sluga mea.
9. Că și eu sunt om, sub stăpânire, având sub sine-mi slujitori; și zic acestuia: mergi, și merge; și altuia: vino, și vine; și slugii mele: fă aceasta, și face.
10. Iar Iisus auzind aceasta s-a minunat, și a zis celor ce veneau după dânsul: Amin grăiesc vouă, nici întru Israil nu am aflat atâta credință.
11. Și grăiesc vouă: Că mulți de la răsărit, și de la apus, vor veni, și se vor odihni cu Avraam, și cu Isaac, și cu Iacob, întru Împărăția Cerurilor.
12. Iar fiii împărăției vor fi goniți întru întunerecul cel

mai dinafară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

13. Și a zis Iisus sutașului: Mergi, și cum ai crezut, fie ție. Și s-a tămăduit sluga lui întru acel ceas.

Acesta era roman, sabie stăpânitoare peste Israel. Cu toate acestea îi plăcea credința lui Israel într-un singur Dumnezeu și în Mesia pe care-L așteptau iudeii. De aceea le-a și clădit o sinagogă în Capernaum.

Căpitan roman, lasă la o parte mândria uniformei, lasă la o parte părerile vremii despre sclavie și iată că aduce ceva nou în fața lui Iisus: iubirea de oameni.

Sutașul prețuiește pe ordonanța sa la rangul de om și intervine pentru el înaintea Proorocului din Israel. Căpitanul roman se roagă pentru ordonanță... Dar nu numai rugăciune, nu numai iubire de om, ca om, ci și credință vrednică de Dumnezeu.

Sutașul roman L-a recunoscut pe Dumnezeu.

Iudeii n-au putut face aceasta.

Aceasta L-a mirat pe Iisus și L-a bucurat.

Săvârșirea minunii nu ne mai miră: nu l-a mirat poate nici pe sutaș, de vreme ce aceasta era, după credința lui, un fapt de la sine înțeles și fără discuție.

Cam ce-am putea potrivi pentru noi, din Evanghelia cu Sutașul? Cred că acestea:

Ce preț are, înaintea lui Dumnezeu, credința fără discuție în Iisus Hristos ca Dumnezeu.

Ce bucurie-I facem lui Iisus, cu dovezile iubirii de oameni, și mai ales când aceștia-s neînsemnați.

Că nu-i neapărat de trebuință să vină Mântuitorul personal, pe jos, oarecum, ca să se săvârșească

lucrul lui Dumnezeu.

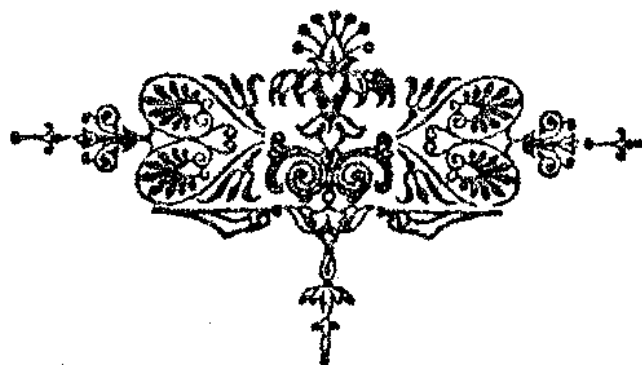
Că ar fi mai bine să avem și noi smerenia pe care-o avea sutașul, a nevredniciei de a intra Dumnezeu în casa noastră - că tocmai această smerenie Îl silește să vină și să pună la rând ale noastre, toate.

Că numai o viață curată e în stare să asigure darurile acestea sufletești, care L-au bucurat pe Iisus.

Să-i fim recunoscători acelui sutaș roman că ne-a dat model de credință și curăție sufletească; să-i fim recunoscători că, în locul nostru, totuși s-a găsit cineva să-L bucure pe Iisus. Au mai fost și alții: Maria - sora Martei, Lazăr și alți Lazări, iar mai pe urmă cuvintele înțelepte ale tâlharului de pe cruce.

Am băgat de seamă că, ori de câte ori bucura cineva pe Iisus, Iisus sălta cu Duhul și spunea lucruri privitoare la viața viitoare. Așa a fost cuvântul Domnului și cu prilejul bucuriei pe care I-a făcut-o sutașul. Atunci a descoperit Iisus soarta evreilor până la sfârșitul lumii; că vor rămâne cei mai de pe urmă, deși au fost chemați cei dintâi la Împărăție.

Dar dacă noi, creștinii, suntem înaintea lor, aceasta n-o putem menține decât cu credința după modelul sutașului.

Smerenie romană⁷¹

Găsești calități sufletești unde nici nu te aștepti. Căpitanul roman al orașului Capernaum, dator să facă simțită în Israel gheara acvilei romane, dă trei dovezi de om care a mirat profund și pe Iisus. Romanul acesta era democrat, aleargă până la Dumnezeu pentru ordonanța sa, și iubea și pe cei de alt neam, pe iudeii pe care trebuia să-i apese.

Romanul acesta credea în Dumnezeu, nu în zeii romani. Și credea bine în Dumnezeu, în atotputernicia, în atotprezența și deci în puterea exercitării la distanță, peste orice distanță, a Cuvântului lui Dumnezeu. El credea că Iisus e Dumnezeu. Și, în sfârșit, e omul real care a trimis lui Iisus cuvintele:

„Doamne, nu te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, de aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la Tine, ci zi cu cuvântul și se va tămădui sluga mea“ (Luca 7, 6-7).

Poate nicăieri pe pământ n-a găsit Iisus atâta smerenie. De aceea l-a și ridicat mai presus de Israel. Căpitanul roman din Capernaum era deodată: omul ordinii, omul iubirii de oameni, omul iubirii și credinței în Dumnezeu și omul smereniei. Om concret și totuși spiritual: reprezenta o centurie de

⁷¹ Luca 7, 1-10.

ostași dar și un stil spiritual de sfânt.

De așa oameni ascultă Dumnezeu în toate vremile. Cine știe dacă nu sub chipul vameșului, Iisus a ascuns tocmai calitățile sutașului din Capernaum, pe care-l dădea lumii model iubit de Dumnezeu!...

„Și s-a vindecat sluga lui în ceasul acela” (Mt. 8, 13).

Ziua Crucii

Într-una din cântările Bisericii alcătuite după psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele:

„Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru,
Înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru,
Și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că sfânt este”.

O altă cântare a Bisericii, preamărind Crucea, spune:

„Acum vedem așternutul unde-au stat picioarele Tale, Stăpâne.”

„Astăzi cu adevărat cuvântul cel de Dumnezeu grăitor al lui David a luat sfârșit, că iată arătat ne închinăm și așternutului preacuratelor Tale picioare.”

Deci până la răstignirea Domnului pe Cruce, Crucea era lemnul morții celei mai de ocară. Domnul și Dumnezeul nostru însă, prin Sfintele Sale Patimi, a schimbat ocară în slavă, încât Pavel Apostolul nu găsea alt cuvânt în care să se laude, decât în Crucea Domnului, muștrând pe cei ce sunt vrăjmași Crucii.

Deci lemnul crucii a fost prevestit prin prooroci,

prin Moise și David. Prin David Proorocul, Dumnezeu ne poruncește să ne închinăm Crucii așternutului picioarelor Lui, că sfânt este (Psalmul 98, 5).

Oare de ce zice despre Cruce că e așternut numai al picioarelor Lui? Fiindcă Domnul S-a răstignit pe Cruce nu cu Dumnezeirea Sa, ci numai cu persoana omenească, nu S-a răstignit ființa lui Dumnezeu, ci Adam cel nou, ceea ce în graiul Profetului e tot una cu picioarele lui Dumnezeu.

Ar mai rămâne să ne lămurim puțin despre înțelesul Crucii ca suferință. Suferința, necazurile, încercările sunt cea mai necunoscută cruce, deși fiecare are de dus o cruce.

Mai toți se roagă lui Dumnezeu să-i scape de cruce. Nu-i bine așa. E semn că oamenii n-au cunoștința despre care spune Sfântul Marcu în Filocalie, că prin aceasta se cunoaște dacă o are cineva, dacă primește cu bucurie necazurile.

Tot acest sfânt ne spune despre crucea încercărilor că pentru trei pricini vin asupra noastră:

- 1) ca pedeapsă pentru păcatele săvârșite;
- 2) pentru ferirea de cele ce altfel le-am face, și
- 3) pentru întărirea virtuții.

„Să nu spui că se poate câștiga virtutea fără necazuri: căci virtutea necercată în necazuri nu este întărită”.

Cea mai grea încercare este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare? Stăm foarte liniștiți fiindcă Mântuitorul nostru, prin moartea Sa, a schimbat nu numai Crucea din ocară în slavă, ci a

schimbat și rostul morții și l-a făcut bun. Până la Iisus, moartea era o pedeapsă a firii omenești, o plată a păcatului. De la înfrângerea morții prin învierea Omului, moartea, cea mai grea încercare a vieții acesteia, s-a schimbat în moarte a păcatului și a izbăvirii firii omenești. Așa ne învață Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Iată de ce prăznuim Crucea și vorbim de Înviere și a morții omorâre.

*

Acestea sunt cunoștințele duhovnicești, care dau curaj vieții acesteia, îi dau înțeles și o liniște cu atât mai mare cu cât e mai involburată marea societății omenești.

Iată pe ce temelie stăm în praznicul Înălțării, când zicem: „*Crucii Tale ne închinăm Stăpâne și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim*” ...

Orbul din naștere și sufletele oarbe⁷²

Multă vreme nu am înțeles tâlcul orbului din naștere. Nu înțelegeam explicația lui Iisus.

Nu-i de mirare, căci ce deosebire mare este între noi și Iisus! Noi dăm să trecem cât mai repede pe lângă „lazării” lumii acesteia, neputând răbda suferința lor, pentru că suntem incapabili în fața ei. Bani n-avem, putere n-avem, inimă n-avem - n-avem nimic în fața suferinței. Deci fugind de „lazări”, fugim de propria noastră nimicnicie.

Așa și ucenicii, delegații noștri de lângă Dumnezeu, Îl întrebau pe Iisus: „Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?”

Când nu poți nimic, faci „știință”, întrebi de cauză, iar când cauza e un păcat, faci morală. Oricum, chiar încercuiți în neputință, încercăm o măsură preventivă. Ceea ce au pățit alții, tu poți să nu pățești dacă ocolești greșelile lor.

Se vede că Iisus vorbea cu ucenicii despre puterea dezastruoasă pe care o au păcatele, greșelile împotriva vieții, tendința de a schimonosi viața omului și a o chinui în întunericul orbirii și a altor suferințe.

Acum să vedeți deosebirea dintre noi și Dumnezeirea lui Iisus. Iisus era și este Dumnezeu. Mulți n-au

⁷² Ioan 9, 1-41.

știut; și mulți nu vor ști până la sfârșitul lumii că Iisus este Dumnezeu (pentru că nu vor să știe).

Vindecarea aceasta minunată a orbului din naștere face dovada Dumnezeirii Lui și-i arată omului marginile puterii și științei sale.

Noi ocolim „lazării”, dar Iisus îi cunoștea și îi chema la Sine. Îl cunoștea pe Natanael pe când era copil mic, ascuns sub frunzele de smochin de urgia lui Irod. Cunoaște acum pe orbul acesta mai înainte de a se naște, dezvăluindu-ne cu el o taină a lui Dumnezeu: că nu s-a născut orb nici pentru păcatele lui, nici pentru păcatele părinților săi, ci ca să se arate lucrul lui Dumnezeu cu el.

Într-o altă împrejurare, Iisus Se mărturisește a fi mai înainte de Avraam; iar în alta, mai înainte de a fi lumea. O icoană Îl arată pe Iisus zidindu-l pe Adam. Și așa este: *„Toate printr-Însul s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut”* (Ioan 1, 3).

A face ochi vii din pământ și scuipat, nu mai e treabă de om, ci lucrul lui Dumnezeu. A drege niște ochi, a tăia albeața de pe ei o mai fac și doctorii, dar a face ochi noi și încă din așa material și pe care îi mai și trimiți la spălat în apa Siloamului, iar asta la un orb din naștere, aceasta a putut-o face numai Cel ce l-a zidit pe Adam cu mâna Sa din țărână.

Acesta este tâlcul tămăduirii orbului din naștere: Dumnezeu Tatăl a vrut să descopere lumii pe Dumnezeu Fiul, ca Creator al lumii și ca autor al vieții. La această voință a Tatălui s-a aprins Duhul lui Iisus, și-a însușit această voință ca o misiune a Sa în lume,

Vindecarea orbului din Nain

așa cum e într-o lumină aprinsă însușirea de a lumina! Această voință a Tatălui s-a aprins în Duhul lui Iisus, prin El luminând lumii adevărul.

Cunoscând Iisus pe orb că-i omul prin care Tatăl are să facă lumii o revelație - descoperire - a Fiului ca autor al vieții, cunoscând voia Tatălui pe care Și-a însușit-o drept misiunea vieții Sale pământești - model pentru noi pământenii - cu această siguranță dumnezeiască a scuiat pe pământ și a făcut tină și a uns ochii orbului, adică găurile ochilor, și a zis:

„Mergi de te spală în scaldătoarea Siloamului” (Ioan 9, 6-7). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând.

Dar lucrul lui Dumnezeu nu se termină cu niște ochi de reparat. Deși pentru noi oamenii ar fi totuși un lucru convingător pentru simplul motiv că, până azi, știința a făcut aparate ca ochiul - aparatul de fotografiat și altele - dar știința omenească n-a putut face cu viață nici măcar un bob de grâu sau un ou de muscă.

Împărăția vieții este împărăția lui Dumnezeu. Natura vieții, nașterea și susținerea ei atârnă de Dumnezeu, de la creația ei, până la sfârșitul lumii: *„Deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umplea de bună-tăți. Dar întorcându-Ți Tu fața Ta, se vor tulbura; lua-vei duhul lor, și se vor sfârși și în țărână se vor întoarce”* (Psalmul 103, 29-30).

Deci să ne cunoaștem marginile și Îl vom cunoaște pe Dumnezeu.

†

Faptele lui Dumnezeu, care toate-s minuni ale

vieții, îi pun pe oameni în multe nedumeriri. Așa s-a întâmplat și cu orbul din naștere, care a căpătat vederea prin minune.

Vecinii și cei care îl cunoșteau și-l văzuseră orb, s-au minunat și începură a se nedumeri întrebându-se, despre el: Cine o fi, el sau altul care seamănă cu el? Iar el zicea: „Eu sunt!” Dar oamenii nu ies așa ușor din nedumerire. Mărturisirea orbului despre Omul care se cheamă Iisus și care i-a făcut ochii din pământ, nu i-a lămurit deloc. Drept aceea îl duc la interogatoriul fariseilor din Templu.

Și era sâmbătă, zi sensibilă pentru farisei. Deci, de la început ancheta era sortită să iasă rău. Iată-l din nou pe Iacov al Vechiului Testament luptându-se cu Dumnezeu. Dar iată-l și pe orbul din naștere transformat în misionar. Urmează un schimb de întrebări și răspunsuri, despre cum a decurs căpătarea vederii, precum și despre Cel ce i-a dat vederea. Orbul îl apăra pe Dătătorul ochilor săi. Fariseii îl huleau zicând că-i un păcătos, deși unii recunoșteau că un om păcătos nu poate da vedere orbilor. Neisprăvind nimic, au chemat pe părinții orbului. Aceștia, înfricoșați de farisei, dau doar mărturia că acesta care a fost orb din naștere, e fiul lor. Dar cum vede acum și cine i-a dat vederea, ei nu știu. Se lepădau de a mărturisi pe Dumnezeu, lăsând darul mărturisirii fiului lor, că-i în vârstă. Deci însuși el să grăiască despre sine!

Jidovii se sfătuiseră între ei să dea afară din sinagogă pe oricine va mărturisi pe Iisus că este Mesia,

adică Fiul lui Dumnezeu, așteptatul neamurilor. Aceasta o știau toți, deci și părinții orbului, de aceea au și fugit de un răspuns răspicat, precum că unde nu erau ochii din naștere, numai Dumnezeu putea să-i pună.

Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și-l sileau, în numele lui Dumnezeu, să zică vorbe rele de Iisus, cum că e păcătos. Dar el n-a zis. Și din nou l-au pus să povestească vindecarea sa. Omul și-a permis atunci o întrebare care i-a înfuriat: *„Acum v-am zis și n-ați auzit? Ce, iarăși voiți să auziți? Au doară, vreți să vă faceți și voi ucenici ai Lui?”* Au sărit deci iudeii cu ocară pe el, grăind totuși adevărul: *„Tu ești ucenic al Aceluia; iar noi ai lui Moise suntem ucenici. Noi știm că Dumnezeu cu Moise a grăit; iar pe Acesta nu-L știm de unde este!”* (Ioan 9, 1-29).

În altă împrejurare au fost și mai nestăpâniți la mânie, zicând despre Iisus că-i de la diavolul (Matei 12, 24).

Așa-i firea omului păcătos; când îi lovești dracii, îți zice că tu ai drac. Ajunge la această sucită întorsătură de minte pe care o fac prejudecățile în capul fariseilor, și care îi oprește de a ști de unde este Iisus.

Omul care a căpătat vederea trupească, prin mărturisire capătă și vederea sufletească, și auzim una dintre cele mai frumoase mărturisiri: *„Întru aceasta este minunea că voi nu știți de unde este, iar El a deschis ochii mei. Și știm că pe păcătoși Dumnezeu nu-i ascultă; ci de este cineva cinstitor de Dumnezeu, și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis*

cinva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu n-ar putea face nimic" (Ioan 9, 30-33).

Aceasta era credința tare ca muntele a acestui nou misionar al lui Iisus.

Deci fariseii, văzând că nu pot isprăvi nimic cu el, l-au ocărât: „*în păcate tu te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi*”, pe cei dreپți, tainele lui Dumnezeu? Și l-au dat afară.

Iată tragismul situației. Orbul capătă vederea, iar fariseilor li se întunecă mintea, ochii, de mânie asupra lui și asupra lui Iisus. Un duh rău îi ține de inimă ca să nu recunoască pe Iisus și să le lumineze și ochii sufletelor lor.

Iisus a tămăduit orbirea ochilor, dar n-a putut tămădui orbirea răutății, care nu are leac, dar are pedeapsă.

Deci să urmărim desăvârșirea vederii orbului din naștere și desăvârșirea orbirii sufletești a fariseilor.

Când a auzit Iisus că l-au gonit afară din sinagogă, aflându-l, i-a zis: „*Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?*” Iar el a zis: „*Cine este Acela, Doamne, ca să cred într-Însul?*” Și i-a zis Iisus: „*L-ai văzut pe El. Cel ce grăiește cu tine, Acela este*”. Iar el a zis: „*Cred, Doamne!*” și I s-a închinat Lui.

+ + +

Omul acesta, cu care avea Dumnezeu rostul să descopere lumii pe Fiul Său, Creator al vieții, dându-i din tină o pereche de ochi, s-a învrednicit de la Dumnezeu, la rândul-i, de descoperirea lui Iisus ca Fiul lui Dumnezeu, prin însăși dumnezeiască mărturisire.

De puține ori S-a descoperit Iisus pe Sine ca Fiul al lui Dumnezeu. O dată samarinencii, a doua oară acestui orb din naștere și a treia oară ucenicilor, înainte de slăvitele Sale Patimi.

Poate că aceasta a fost în lumea aceasta recunoașterea lui Dumnezeu către el, pentru că a purtat cu răbdare orbia fără vină și pentru că L-a mărturisit pe Iisus că este de la Dumnezeu înaintea tăgăduitorilor Săi, că L-a învrednicit de o descoperire dumnezeiască.

Orb fiind și a căpăta prin minune o pereche de ochi, e o mare bucurie a vieții, o ieșire fericită din întuneric, ieșirea la lumina veacului acestuia. Pământean fiind și a te hotărî să mărturisești pe Dumnezeu cu orice preț și cu orice luare în derâdere, e o și mai mare bucurie, care te poate duce până la deschiderea ochilor duhovnicești, ai credinței, și să-L vezi pe Iisus, să ți Se descopere Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Cel care e cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

A vedea pe Iisus e o fericire care nu se aseamănă cu nici o bucurie pământească; iar aceasta se întâmplă din când în când și din neam în neam, ca să nu se stingă dintre oameni siguranța existenței lui Dumnezeu.

Credința în Dumnezeu și mărturisirea Lui este același lucru cu ieșirea sufletului din întuneric în lumina dumnezeiască, ieșirea în lumina veacului viitor. Iată o tămăduire deplină. Iată un misionar neînfricat al lui Iisus.

Despre rugăciune

Să vă spun o întâmplare de la Sfântul Munte. Acolo, un Sfânt Părinte a făcut o lavră (o mănăstire) dar el n-a putut s-o termine din cauză că nu i-au ajuns banii și de aceea a pornit să meargă la împărat să ceară bani. Și cum se ducea el, vede o femeie în Sfântul Munte: era Maica Domnului. El n-a cunoscut-o ci a luat-o drept o femeie de rând și i-a spus:

- Ce cauți tu, femeie, aici, pe locul acesta unde n-are voie să calce picior de femeie? Atunci femeia i-a zis așa: - Dă cu bățul în stânca asta în numele meu! El și-a zis în sine: - Hai să dau în stânca asta în numele ei, și a dat cu bățul în numele ei și atunci s-a făcut un tunet mare, s-a crăpat stânca și-a ieșit un șiroi de apă. (Acolo s-a făcut un popas religios). Abia după aceea a văzut el că nu este o femeie de rând ci chiar Maica Domnului, care, după ce i-a spus cum să facă să termine lavra, a dispărut. De atunci, când se întâmpla să aibă cineva vreo vedenie, își spunea că dacă sfântului ... nu i s-a întâmplat nimic din cauză că a luat-o drept femeie de rând, e mai bine să nu primească vedenia ca nu cumva să se vatăme.

†

Trebuie să vă spun că icoanele, chipurile, sunt pentru începători, iar pentru cei înaintați în credință nu este nici un fel de imaginație.

Dumnezeu este Duh, Adevăr și Dreptate. Din cauza asta mulți pictori n-au putut să-L picteze pe Mântuitorul, pentru că nu se poate. Nu-L poate prinde nimeni, e atât de necuprins.

Trebuie să fiți atât de lepădați de orice, încât să nu vă lege nimic. Trebuie să fiți liniștiți și fără nici o grijă ca să puteți rosti neîncetat rugăciunea minții. Toată grija lăsați-o mai marelui pe care l-a pus Dumnezeu stareț, că el răspunde de orice în fața lui Dumnezeu.

Un Sfânt Părinte, un episcop, a dat poruncă tuturor tesalonicenilor să rostească rugăciunea minții și să umble neîncetat cu șirul de metanii, toți să aibă metanii în mână (adică toți mirenii). Obiceiul acesta s-a păstrat până astăzi.

Când faceți închinăciunile și metaniile să nu vă gândiți că n-ați făcut nimic atunci.

Când ziceți: *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu*, atunci să inspirați, ca și cum Îl primești pe Mântuitorul, Dumnezeul nostru, iar când ziceți: *Miluește-mă pe mine, păcătosul* - atunci să expirați ca și când ați da afară tot răul.

Când eram copil nici nu știam dacă respir, numai după aceea am băgat de seamă.

Mulți sunt mai slabi și nu pot să ajungă acolo, la rugăciunea minții, unde trebuie. Firește, cine nu poate, nu poate, dar toți sunt datori să încerce.

Spunea un Sfânt Părinte că înainte se zicea „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Maicii Tale și ale tuturor Sfinților, miluește-mă pe mine păcătosul*”. Dar or să ajungă să o scurteze din ce în ce

mai mult, ca la urmă să zică numai: *Iisuse, miluiește-mă* și mai târziu să nu mai zică nimic din cauza lenevirii călugărilor. De exemplu, noi zicem: *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*, dar nici asta nu se zice acum. Cum spunea acest Sfânt Părinte, că o să scurteze rugăciunea și o să zică: *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătosul*. Mai târziu: *Iisuse Hristoase, miluiește-mă*, iar mai târziu: *miluiește-mă, păcătosul*. La urmă o să zică numai: *miluiește-mă*, dar cine să miluiască dacă nu zici? Dacă nu zici nimic. De aceea trebuie să rugați neîncetat rugăciunea asta, că mintea este ca o moară, ce pui de dimineață în moară aceea macină toată ziua. Dacă pui grâu, macină grâu, iar dacă nu pui nimic, atunci vine satana și-ți presară neghină.

Tot Sfântul acela zicea călugărilor: când o să vedeți Sfântul Munte, adică Muntele Athos, legat cu ațe, atunci să știți că e aproape sfârșitul.

Să știți că toți călugării de acolo țin la asta, mai ales acum muntele acela e țesut cu fire de telegraf. Nu poți să faci un pas că imediat știu toți, toate mănăstirile de acolo. Când te duci de la o mănăstire la alta, știu deja înainte și te așteaptă.

Dumnezeu să vă ajute.

Întrebarea întrebării⁷³

„Cine zice lumea că sunt Eu?”

Iisus după o convorbire cu Tatăl în rugăciune a venit la ceasul ca să pună lumii întrebarea întrebărilor: Cine sunt Eu?

Lumea a dat aproape toate răspunsurile.

Apostolii culeseseră câteva păreri contemporane din popor. Fariseii și cărturarii, ba chiar și unele din rudenii, Îi ziceau că-i un nebun și îndrăcit.

Sinedriul a găsit că-i hulitor de Dumnezeu și trebuie omorât și, ca organ legislativ și executiv al Legii vechi, au răspuns „hulitorului de Dumnezeu” cu răstignirea pe cruce între doi tâlhari.

Acesta e răspunsul dintotdeauna al lumii.

La întrebarea lui Iisus însă nu se poate răspunde decât din același izvor al întrebării. Răspunsul valabil nu l-a dat decât Revelația.

„Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu” (Matei 16, 16). *„Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit”* (Matei 3, 17).

Dar și Iisus a răspuns la întrebare înainte de Sfințele Sale Patimi: *„Să știți că Eu sunt Acela de care au zis Proorocii”* (Ioan 13).

Și a mai dat Iisus un răspuns: *„Eu sunt Calea,*

⁷³ Luca 9, 18-21.

Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6); acestea sunt ființa vie nu abstracții - existența personală absolută și absolut concretă.

Prin urmare și în rezumat e clar: după lume, Iisus e un om ca oricare altul; după Revelație e un Om ca nimeni altul.

E Dumnezeu om și Omul Dumnezeu.

*Părintele Arsenie Boca împreună cu
Părintele Dumitru Stăniloae și alți slujitori
în curtea Mănăstirii Brâncoveanu*

În conflict cu idealul

Idealul (adevărat) nu este o idee sau o situație viitoare optimă, idealul este o ființă (salvatoare). Este ceva după care tânjești din străfundul ființei tale. Este cunoscută așteptarea exasperată a lui Mesia în Israel, ca o ultimă salvare a omului.

Acesta este și idealul: salvarea omului din neant.

*

Cu toate acestea Israel era în conflict cu idealul.

Dumnezeu Își cunoaște poporul și-l pune pe Isaia proorocul „să scrie într-o carte ca să fie mărturie pentru mai târziu, mărturie veșnică”. Căci ei sunt un popor de răzvrătiți, feciori mincinoși, care nu voiesc să asculte de legea Domnului, care zic proorocilor: „Voi nu vedeți” și văzătorilor: „Nu ne proorociți pedepse, spuneți-ne lucruri măgulitoare”. „Duceți-vă la o parte din cale, nu ne împiedicați din drum, luați din fața noastră pe Sfântul lui Israel” (Isaia 30, 8-11).

Orice ideal omenesc este greu de atins, de cele mai multe ori este de neajuns, spre deosebire de Iisus⁷⁴, idealul în ființă, Care în loc să fie neajuns Se impune oamenilor printr-o divină prezență. Dar cu oamenii⁷⁵, a pățit tocmai cele prevăzute (Luca 18, 31-34):

⁷⁴ Omul ideal.

⁷⁵ - oameni care întru aceasta sunt mincinoși, că vorbesc de

31. Și luând pe cei doisprezece, a zis către ei: Iată ne suim în Ierusalim, și se vor împlini toate cele scrise prin Prooroci, pentru Fiul Omului.
32. Că se va da neamurilor, și se va batjocori, și se va ocări, și se va scuipa.
33. Și bătându-L Îl vor omorî pe El; și a treia zi va învia.
34. Iar ei nimic dintru acestea nu au înțeles, și era cuvântul acesta ascuns de la ei, și nu cunoșteau cele ce se grăia.

Spre deosebire de idealurile omenești, care cum se ating pier ca fumul, neavând nici o consistență și trăinicie, idealul întrupat în Iisus, deși răutatea omenească l-a supus până și la cea mai de ocară omorâre, pe cruce, iată că a treia zi va învia cutremurând de moarte pe cei ce l-au omorât.

Așa ceva nu se mai văzuse între oameni. Când le-a spus Iisus Apostolilor această istorie viitoare a conflictului lumii (omului) cu idealul „dar mai ales a învierii Lui din morți”, ei n-au înțeles nimic. *„Iar ei nimic dintru acestea nu au înțeles, și era cuvântul acesta ascuns de la ei”* (Luca 18, 34).

Nu pricepeau că tânjirea profundă a ființei omenești era refacerea nemuririi sale⁷⁶ și după aceeași refacere a ființei omenești tânjește și Iisus, motiv pentru care stă mereu în fața veacului primind

ideal, dar pe Cel care este cu adevărat ideal îl scuipă, îl biciuiesc și-l ucid.

⁷⁶ În comuniune veșnică cu Dumnezeu.

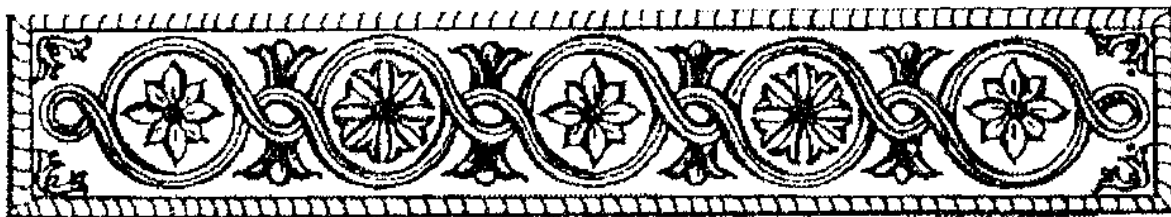
încontinuu același tratament.

Dar după Sfânta Înviere a Mântuitorului și după mărturia istoriei despre această biruință, ca biruință, (...) ⁷⁷, noi, urmașii Apostolilor, nu mai putem zice că n-am înțeles nimic.

Hristos a Înviat, însemnează că într-adevăr Dumnezeu există. **Hristos a înviat**, însemnează că într-adevăr lumea cerească există ca lume reală și fără moarte. **Hristos a înviat**, însemnează că viața este mai tare ca moartea. **Hristos a înviat**, însemnează că răul este mai slab decât binele. **Hristos a înviat**, însemnează că toate nădejtile bune ale oamenilor sunt îndreptățite. **Hristos a înviat**, însemnează că toate problemele vieții sunt pe deplin dezlegate.

Toate parabolele principale și grele sunt pe deplin lămurite. Cătușele întunericii și ale tristeții sunt sfărâmate fiindcă **Hristos a înviat!**

Iată ce însemnează a fi ucenicul idealului întrupat: peste toate tristețile veacului de acum va fi martor - cu prețul vieții - al Învierii omenești, la destinația ei de obârșie.

⁷⁷ - și după mărturia istoriei despre consistența mai presus de fire a acestui ideal al lui Iisus față de orice ideal omenească -

*Imagine din timpul reparațiilor făcute
la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus
stareț fiind Părintele Arsenie Boca*

Piatra unghiulară⁷⁸

Avem câteva cuvântări ținute de Iisus în ultimele zile în Templul din Ierusalim. Dintre acestea este și pilda lucrătorilor ucigași, care arată, acoperit, istoria viitoare a lui Israel⁷⁹.

Luca 20, 9-19; (Biblia din 1914):

- „9. Și a început a zice către norod pilda aceasta: Un om a sădit vie, și a dat-o lucrătorilor, și s-a dus departe multă vreme.
10. Și la vreme a trimis către lucrători o slugă, ca să-i dea lui din rodul viei; iar lucrătorii bătându-l pe el, l-au trimis deșert.
11. Și a adăugat a trimite altă slugă; iar ei și pe acela bătându-l și batjocorindu-l, l-au trimis deșert.
12. Și a adăugat a trimite și a treia; iar ei și pe acela rănindu-l, l-au scos afară.
13. Și a zis Domnul viei: Ce voi face? Trimite-voi pe fiul meu cel iubit; doară văzându-l pe dânsul, se vor rușina.
14. Iar lucrătorii văzându-l pe el, cugetau întru sine zicând: Acesta este moștenitorul, veniți să-l ucidem pe el, ca să fie a noastră moștenirea (moșia).
15. Și scoțându-l afară din vie l-au omorât. Ce va face dar lor Domnul viei?

⁷⁸ Isaia 28, 16; Psalm 117, 22; Matei 21, 42; I Petru 2, 1-25.

⁷⁹ Luca 20, 9-18; Isaia 5, 1-7.

16. Veni-va, și va pierde pe lucrătorii aceștia, și via o va da altora; iar ei, auzind, au zis: Să nu fie.
17. Iar El căutând spre ei, a zis: Ce este dar aceasta ce este scris: Piatra pe care nu o au băgat în seamă ziditorii, aceasta s-a făcut în capul unghiului.
18. Tot cela ce va cădea pe acea Piatră, se va sfărâma; iar peste care va cădea, îl va spulbera.
19. Și căutau Arhieriei și Cărturarii ca să pună mâinile pe El într-acel ceas, și s-au temut de norod; căci înțeleseseră căci către dânșii a zis pilda aceasta.
20. Și pândindu-L au trimis iscoade, care se prefăceau pe sine a fi drepti, să-L prindă pe El în cuvânt, ca să-L dea pe El stăpânirii și puterii dregătorului."

(Isaia 5, 1-7; Biblia din 1914) Via neroditoare.

- „1. Cânta-voi acum celui iubit cântarea iubitului meu, viei mele; vie s-a făcut iubitului în corn, de loc gras (pe o coastă mănoasă - n.ed.).
2. Și am îngrădit-o și am făcut împrejur șanț, și am sădit viță aleasă, și am zidit un turn în mijlocul ei, și teasc am săpat într-însa. Și am așteptat să facă struguri, dar ea a făcut spini.
3. Și acum omule cel din Iuda și cei ce locuiți în Ierusalim, judecați între mine și între via mea.
4. Ce voi face încă viei mele și nu i-am făcut ei? Că am așteptat să facă struguri, și ea a făcut spini.
5. Și acum voi spune vouă, ce voi face viei mele; lua-voi gardul ei și va fi de jaf, și voi surpa șanțul ei și va fi spre călcare.
6. Și voi părăsi via mea și nu se va tăia, nici nu se va săpa, și vor crește într-însa spini ca într-o țarină, și

- voi porunci norilor să nu plouă peste dânsa ploaie.
7. Că via Domnului Savaot casa lui Israil este, și omul din Iuda odraslă tânără și iubită.
 8. Așteptam ca să facă judecată și a făcut fărădelege, și nu dreptate ci țipăt.
 9. Vai! Celor ce lipesc casă lângă casă și împreună țarină lângă țarină, ca să ia ceva de la vecin; au doar veți locui voi singuri pe pământ?
 10. Că s-au auzit acestea în urechile Domnului Savaot; că de se vor și face case multe, mari și frumoase, spre pustiire vor fi și nu vor filocuitori într-însele.
 11. Că unde lucrează zece perechi de boi, vor face un urcior și cel ce seamănă șase obroace, va face trei măsuri.
 12. Vai! Celor ce se scoală dimineața și umblă după băutură bețivă, așteptând până seara, că vinul îi va arde pe ei.
 13. Că cu chitare, cu alăute, cu timpane și cu fluiere beau vinul; iar spre lucrurile Domnului nu caută, și lucrurile mâinilor Lui nu le socotesc.
 14. Pentru aceasta s-a luat în robie poporul meu, că n-a cunoscut pe Domnul și mulți au murit de foame și de sete de apă.
 15. Și și-a lărgit iadul sufletul său, și și-a deschis gura sa fără de încetare, și se vor pogori în ea cei măriți și cei mari și cei avuți și cei ce se bucură, și se va smeri omul, și se va defăima bărbatul, și se vor smeri ochii cei semeți.
 16. Și Se va înălța Domnul Savaot întru judecată, și Dumnezeu cel sfânt Se va slăvi întru dreptate.

17. Și vor paște cei risipiți ca taurii, și pustiile celor robiți le vor mânca mieii.
18. Vai de cei ce-și trag păcatele lor ca și cu o funie lungă, și ca și cu o curea a unui jug de boi fără-delegile lor.
19. Cei ce zic: degrab să se apropie cele ce va face, ca să le vedem și să vie sfatul sfântului lui Israil, ca să-l cunoaștem.
20. Vai celor ce zic răului că este bun și bunului că este rău, celor ce pun lumina întunerec și întunerecul lumină, celor ce pun amarul dulce și dulcele amar.
21. Vai celor înțelepți întru sine singuri și înaintea lor știuți.
22. Vai celor puternici ai voștri, celor ce beau vinul și celor tari care amestecă băutura bețivă.
23. Cel ce îndreptează pe cel nedrept pentru daruri, lepădând dreptatea dreptului.
24. Pentru aceasta în ce chip arde trestia de cărbunii focului, și se aprinde de flacăra; așa rădăcina lor ca țărâna va fi și floarea lor ca pulberea se va înălța; că n-au voit să facă legea Domnului Savaot ci cuvântul sfântului lui Israil l-a întărâtat.
25. Și S-au mâniat Domnul Savaot cu iușime asupra poporului Său, și și-au pus mâna sa peste dânșii, și i-au bătut și s-au întărâtat munții, și s-au făcut morții lor ca gunoiul în mijlocul drumului, și întru toate acestea nu s-a întors mânia Lui, ci încă mâna Lui este înaltă.
26. Pentru aceasta va ridica semn întru neamurile cele de departe, și le va chema pe ele de la margi-

nea pământului și iată degrab, ușor vor veni.

27. Nu vor flămânzi, nici nu se vor osteni, nici nu vor dormita, nici nu vor dormi, nici nu vor dezlega brâiele sale de la mijloacele sale, nici nu se vor rupe curelele încălțămintelor lor.

28. Ale cărora săgețile sunt ascuțite și arcele lor încordate și picioarele cailor lor ca o piatră tare s-au socotit, roatele carelor lor ca un vifor.

29. Năvălesc ca leii și au stătut ca puii leului.

30. Și va apuca și va striga ca o fiară, și se va arunca, și nu va fi cine să-i mântuiască pe ei; și va striga pentru ei în ziua aceea, ca glasul mării ce se învăluiește, și vor căuta la cer sus și jos, și iată întunerec tare întru lipsa lor."

Firea omenească avea ca să crească și în dimensiunea ei duhovnicească a cunoașterii și iubirii de Dumnezeu. Acesta era și este destinul ei duhovnicesc pe pământ.

Dar via lui Israel se sălbăticea încât Însuși Dumnezeu se mira: *Doar viță de bun soi am sădit, cum dar s-a sălbăticit și strugurii ei sunt acri?*

Pentru ca destinele superioare ale neamurilor pământului să nu sufere vreo zădărniciere, pentru ca roadele duhovnicești ale lui Israel să fie totuși în sensul Providenței, Dumnezeu a trimis neamului acestuia rând pe rând Legea și Proorocii. Din Lege au făcut o caricatură, iar pe prooroci i-au scos din vie și i-au omorât trimițându-i înapoi fără roada pe care trebuiau să o aducă.

Mai rămânea ca să vină Fiul, Stăpânului lumii. A

venit și El, și vorbea cu ei. „Iar lucrătorii, văzându-L, au vorbit între ei, zicând: Acesta este moștenitorul; hai să-L omorâm pe El și moștenirea Lui va fi a noastră! Și, scoțându-L afară din vie, L-au omorât.” (Luca 20,14-15).

Așa au făcut. De atunci aleargă în toată lumea să cuprindă moștenirea Fiului lui Dumnezeu, silindu-se pe toate căile închipuite să descreștineze lumea, să scoată definitiv din natura omenească preocuparea duhovnicească de Dumnezeu.

Numai că această zdroabă de Sisif de a nivela la orizontală orice preocupare a naturii omenești de cer se lovește permanent de *piatra unghiulară*, aruncată pe pământ, care cu cât este izbită mai tare, cu atât aruncă în unghi drept spre cer orice încercare de a o clinti din rostul ei divin.

Totuși iluzia biruinței o vor avea. Numai că atunci strugurii viei pământului vor fi tare sălbatici și cu totul acri. Revelația spune că providența divină va trimite pe rând: secera, pentru secerișul pământului și vierul pentru via lui (cosorul din Apocalipsă). Strugurii îi va grămădi într-un teasc „afară din cetate” - cum au scos și pe Iisus afară din cetate - dar în loc de must va ieși sânge din teasc, până la zăbalele cailor, în depărtări de 1600 de stadii (Apocalipsa 14, 17-20).

Până aici lucrătorii s-au lovit și s-au împiedicat de *piatra* de hotar, Hristos, atunci însă va cădea *piatra* peste ei - a doua venire a lui Hristos în slavă și în putere, și va spulbera definitiv pe lucrătorii nelegiurii.

Iată o cuvântare profetică în Templul din Ierusa-

lim, o cuvântare unghiulară.

*

Cele ascunse în ceața viitorului fiind greu de deslușit, ba și cu multe riscuri, ne limităm la tâlcuirea strict duhovnicească a acestei *Pietre unghiulare*.

Aceasta este o piatră duhovnicească, cu efecte spirituale.

Unul din psalmi spune: „*Fiica Babilonului, ticăloasa! Fericit este cel ce-ți va răsplăti ție fapta ta pe care ai făcut-o nouă. Fericit este cel care va apuca și va lovi pruncii tăi de Piatră*” (Psalmul 136, 11-12). Babilon se tâlcuiește de Sfânta Scriptură: confuzia patimilor, confuzia minții.

Textul se poate citi: „satană, satană dornică de pustiire”. Dar pruncii Babilonului sunt gândurile, păcatele, momelile. Ferice de cel ce luptă duhovnicește cu gândurile, lovindu-le de *Piatra unghiulară* a ființei omenești, care este Iisus.

Armă mai puternică în cer și pe pământ, împotriva diavolului, ca numele lui Iisus nu este, ne asigură Sfântul Ioan Scărarul. Acesta este temeiul rugăciunii neîncetate. Numai pe această *Piatră unghiulară* a ființei se poate găsi și clădi pacea lăuntrică a omului, pacea pe care a dat-o Iisus.

Unica greutate este că: pentru a câștiga pe Iisus, pe toate celelalte trebuie să le socotești „gunoaie” (Filipeni 3, 8).

Vârstele libertății

Sunt epoci în care constatăm revărsări neobișnuite de Har. Prima a fost contemporană cu Iisus. Revelația adevărului și a puterilor era în toi. Mulți erau antrenați către adevăr, Luca 9, 49-62; Biblia din 1914:

49. Iar Ioan, a zis: Învățătorule, am văzut pe oarecare în numele Tău scoțând draci, și l-am oprit pe el, că nu umblă pe urma Ta cu noi.
50. Și a zis către el Iisus: nu-l opriți, că cel ce nu este împotriva noastră, pentru noi este.
51. Și când s-au împlinit zilele înălțării Lui, El și-a îndreptat fața ca să meargă în Ierusalim.
52. Și a trimis vestitori înaintea feței Sale; și mergând au intrat într-un oraș al Samarinenilor, ca să-l gătească Lui.
53. Și nu L-au primit pe Dânsul, că fața Lui era mergând spre Ierusalim.
54. Și văzând ucenicii lui, Iacov și Ioan, au zis: Doamne, voiești să zicem ca să se pogoare foc din cer și să-i mistuiască pe ei, precum a făcut și Ilie?
55. Iar Iisus întorcându-Se i-a certat pe dânșii și a zis: nu știți ai cărui duh sunteți voi;
56. Că Fiul Omului n-a venit să piardă sufletele oamenilor, ci să mântuiască. Și au mers într-alt sat.
57. Și a fost când mergeau ei pe cale, a zis oarecine către el: Doamne, vreau să merg după Tine, ori

unde vei merge.

58. Și a zis Iisus lui: Vulpile au vizuini și pasările cerului cuiburi, iar Fiul Omului n-are unde să-și plece capul.

59. Și a zis către altul: Vino după mine. Iar el a zis: Doamne, dă-mi voie întâi să merg să îngrop pe tatăl meu.

60. Iar Iisus a zis lui: Lasă morții să-și îngroape pe morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu,

61. Și a zis și altul: Doamne vreau să merg după Tine, dar întâi dă-mi voie să rânduiesc cele ce sunt în casa mea.

62. Iar Iisus a zis către el: nimeni punându-și mâna sa pe plug, nu este îndreptat spre împărăția lui Dumnezeu dacă el caută înapoi.

Pentru un astfel de interval istoric Iisus ne-a spus cuvintele: „*Cel ce nu-i împotriva noastră, acela este cu noi*”.

Revelația s-a încheiat. Rămânea la libertatea oamenilor - pe care, primul, creștinismul a pus-o și a atârnat de ea toată veșnicia - ca să se vadă ce curs o să aibă lucrurile, și după ele răspunsurile Cerului.

Au urmat și vremi de uscăciune spirituală, ca urmare a folosirii în rău a libertății. Pentru aceste vremi, Iisus a atras atenția ucenicilor: băgați de seamă, „*Cine nu-i cu Mine, acela e împotriva Mea și cine nu adună cu Mine, risipește*” (Matei 12, 30; Luca 11, 23).

E tocmai vremea, descoperită și lui Pavel, vremea lepădării de credință. Vremea pierderii libertății, vre-

mea întunecării spirituale; cufundarea veacului în noaptea lucrurilor dinafară. Iar El va veni a doua oară la miezul acestei nopți.

Așa vedea Iisus: prin lumina aceea mai înainte de întocmirea soarelui, cu care arcuia vremile, venind cu aceeași lumină, în miezul nopții omenești.

Dacă Iisus știa cele ale veacurilor și veșniciei - ca un Dumnezeu - sigur că știa și cele prin care avea să treacă personal ca om.

„Apropiindu-se zilele luării Lui din lume, S-a hotărât să meargă la Ierusalim și a trimis înaintea Sa vestitori” (Luca 9, 51-52). Aceștia s-au oprit într-un sat de samarineni, care au refuzat să-l primească. «*Odată le făcuse mare bucurie venirea lui Iisus la Sihar*» (Ioan 4, 4-42, Biblia din 1914):

4. Și trebuia să treacă El prin Samaria.
5. Deci au venit în cetatea Samariei, ce se cheamă Sihar, aproape de locul care l-a dat Iacov lui Iosif fiului său.
6. Și era acolo puțul lui Iacov, iar Iisus ostenit fiind de călătorie, ședea așa la puț; și era ca la al șaselea ceas.
7. A venit o femeie din Samaria să ia apă; zis-a ei Iisus: Dă-Mi să beau.
8. Că ucenicii Lui se duseseră în cetate să cumpere hrană.
9. Deci a zis Lui femeia samarineancă: Cum Tu, Iudeu fiind, ceri de la mine să bei, femeie samarineancă fiind eu? Că nu se amestecă iudeii cu samarinenii.
10. Răspuns-a Iisus, și i-a zis ei: De ai fi știut Darul lui Dumnezeu, și cine este Cel ce zice ție: Dă-Mi să

beau, tu ai fi cerut de la Dânsul, și ți-ar fi dat ție apă vie.

11. Zis-a Lui femeia: Doamne, nici ciutură nu ai, și puțul este adânc; de unde dar ai apa cea vie?
12. Au doară Tu mai mare ești decât Iacov părintele nostru, care ne-a dat nouă puțul acesta, și el însuși dintr-însul a băut, și fiii lui, și dobitoacele lui?
13. Răspuns-a Iisus, și i-a zis ei: Tot cel ce va bea din apa aceasta, va înseta iarăși.
14. Iară cel ce va bea din apa, care Eu voi da lui, nu va înseta în veac; ci apa care Eu voi da lui, se va face întru dânsul izvor de apă săltătoare întru viață veșnică.
15. Zis-a către dânsul femeia: Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot.
16. Zis-a ei Iisus: Mergi, și cheamă pe bărbatul tău, și vino aici.
17. Răspuns-a femeia și I-a zis Lui: Nu am bărbat. Zis-a ei Iisus: Bine ai zis că n-ai bărbat.
18. Că cinci bărbați ai avut; și acum pe care îl ai, nu-ți este ție bărbat; aceasta adevărat ai grăit.
19. Zis-a Lui femeia: Doamne, văd că Prooroc ești Tu.
20. Părinții noștri în muntele acesta s-au închinat; și voi ziceți, că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina.
21. Zis-a ei Iisus: Femeie, crede Mie că va veni vremea, când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veți închina Tatălui.
22. Voi vă închinați căruia nu știți, noi ne închinăm Căruia știm; că mântuirea din Iudei este.

23. Ci va veni vremea, și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu Duhul și cu adevărul; că Tatăl acest fel caută să fie cei ce se închină Lui.
24. Duh este Dumnezeu; și cei ce se închină Lui, cu Duhul și cu adevărul se cade să se închine.
25. Zis-a Lui femeia: Știm că va veni Mesia, Care se cheamă Hristos; când va veni Acela, va spune nouă toate.
26. Zis-a ei Iisus: Eu sunt, Cela ce grăiesc cu tine.
27. Și atunci au venit Ucenicii Lui, și se mirau, că cu femeie grăia; însă nimeni nu i-a zis: Ce cauți? Sau ce grăiești cu dânsa?
28. Iar femeia a lăsat ciutura sa, și a mers în cetate, și a zis oamenilor:
29. Veniți de vedeți om, care mi-a spus mie toate câte am făcut; nu cumva acesta este Hristos?
30. Deci au ieșit din cetate, și veneau către dânsul.
31. Iar între acestea Îl rugau pe dânsul uceniciei, grăind: Rabbi, mănâncă.
32. Iar El a zis lor: Eu mâncare am a mânca, care voi nu știți.
33. Iar Ucenicii grăiau între dânsii: Nu cumva I-a adus Lui cineva să mănânce?
34. Zis-a lor Iisus: Mâncarea Mea este, ca să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine, și să săvârșesc lucrul Lui.
35. Au nu voi ziceți, că încă patru luni sunt, și secerișul va veni? Iată zic vouă: Ridicați ochii voștri, și vedeți holdele, că sunt albe spre seceriș acum.
36. Și acela ce seceră, plată ia, și adună roadă în viața

veșnică; ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră.

37. Că întru aceasta este cuvântul adevărat, că altul este cel ce seamănă, și altul cel ce seceră.

38. Eu v-am trimis pe voi să secerați unde voi nu v-ați ostenit; alții s-au ostenit, și voi ați intrat întru osteneala lor.

39. Iar din cetatea aceea mulți din samarineni au crezut într-Însul, pentru cuvântul femeii care mărturisea, că mi-a spus mie toate câte am făcut.

40. Deci după ce au venit la Dânsul samarinenii, Îl rugau pe El ca să rămână la dânsii; și a rămas acolo două zile.

41. Și mult mai mulți au crezut pentru cuvântul Lui.

42. Și femeii îi ziceau: Că nu mai credem pentru vorba ta; că înșine am auzit, și știm, că Acesta este cu adevărat Mântuitorul lumii, Hristos.

43. Iar după cele două zile au ieșit de acolo, și au mers la Galileea.

44. Că însuși Iisus a mărturisit, că Prooroc în patria sa cinste nu are.)

Ucenicii n-au înțeles - și omenește, era imposibil de înțeles - acest refuz. Evanghelia descoperă motivul: „pentru că mergea la Ierusalim“

Viața lui Iisus pe pământ n-a fost înțeleasă decât de El. Dovada, că ucenicii cereau blagoslovenie să se roage, cum s-a rugat și Ilie, să-i trăsnească Dumnezeu pe samarineni - și poate ar fi zis: pe toți samarinenii vremilor... Dar El, Cel ce vedea peste veacuri, i-a oprit afirmând că, până la sfârșitul veacurilor,

misiunea Sa e să mântuiască nu să piardă sufletele.

Când se va încheia perioada veacurilor, când toți ucenicii lui Iisus vor fi trecut, ca El, prin Ierusalim - fiindcă alt loc nu-i va primi - atunci vom înțelege că mersul libertății ce ne-a adus-o Iisus avea pentru noi sensul Noului Ierusalim.

*Slujitori și credincioși
în zi de mare sărbătoare la Mănăstirea
Brâncoveanu: săvârșirea Sfintei Liturghii*

Intrarea triumfală în Ierusalim⁸⁰

Încă din afară de cetate mulțimile Îl primeau cu osanale ca pe un Împărat ce vine în numele Domnului.

Câțiva farisei, arși de osanalele mulțimii, Îi atrag aminte lui Iisus: „*Învățătorule, stăpânește-Ți ucenicii!*” Dar au căpătat un răspuns, care mai rău i-a aprins: „*Dacă vor tăcea aceștia, pietrele Ierusalimului vor striga!*”

Și fariseii au făcut mulțimile să tacă, ba mai mult, peste trei zile le-au întors în curtea lui Pilat, să vocifereze împotriva lui Iisus.

Iată, I-au arătat lui Iisus model de stăpânire a mulțimilor: model de opinie publică, cu îngrozitoarea ei putere a lașității și a vacarmului.

Gloatele se entuziasmează de minuni și adevăr, dar neavând nici o consistență se îndoie după orice vânt. Gloata poate fi intimidată, cumpărată, mințită și trimisă în prăpastie.

Iisus știa toate cele ce aveau să urmeze. Deci apropiindu-se de cetatea Ierusalimului a plâns-o, că nu-și cunoaște ziua cercetării sale de Dumnezeu, spre pacea sa.

Deci i-a profețit dărâmarea, încât nu va rămânea piatră pe piatră; iar ca mărturie de slava ei trecută a rămas până în ziua de astăzi zidul plângerii.

⁸⁰ Luca 19, 37-44, Isaia 59, 1-20.

...Una dintre cele mai grele pedepse: pedeapsa pustiirii.

Iată de ce în toată acea mulțime de vameși cu osanale și stâlپări, singurul întristat era Iisus.

O simplă dilemă⁸¹

Odată templul ocupat de forța duhovnicească a sfințeniei lui Iisus, căpeteniile Templului nu mai aveau ce face pe calea forței. De aceea ei o iau pe calea vicleană a curselor.

Deci s-au apropiat cu vicleanul în inimă și Îi pun lui Iisus întrebări: „*Cu ce putere faci acestea? Și cine Ți-a dat Ție puterea aceasta?*” (Luca 20, 2).

Îl recunosc copiii, Îl recunosc negustorii și zarafii și fug din calea Lui, dar inimile îndrăcite ale oficialității nu vor să-L recunoască; drept aceea Îl legitimizează cu viclenie:

- dacă Iisus va răspunde că de la Tatăl fiind face acestea, ei vor zice că hulește, cum l-au mai zis și altădată.

De aceea Iisus a ales să nu le dea răspuns. Deci, El le zădărnicește întrebarea, întinzându-le o cursă și mai puternică - dilema⁸², zicând: „*Botezul lui Ioan a*

⁸¹ Luca 20, 1-2.

⁸² Dilema e o întrebare cu două răspunsuri care, amândouă, obligă a recunoaște ceea ce nu vrei să recunoști.

fost din cer sau de la oameni?" (Luca 20, 4).

Viclenii și-au dat seama de cleștele dilemei și chibzuiau întru sine: *„De vom zice că-i din cer ne va întreba de ce nu am crezut în el? De vom zice că-i de la oameni, se temeau de oameni că-i vor omorî cu pietre, fiindcă oamenii erau încredințați că Ioan a fost prooroc”* (Luca 20, 5-6).

Iată ce limpede rezultă din chibzuiala lor că ei nu credeau că Ioan Botezătorul e prooroc. Conducătorii aceștia care nu mai credeau în nimic, dar făceau pe credincioșii, au fost cea mai grea osândă pe capul lui Israel. De altfel răspunsul lor - *„Nu știm”* - nu e de fapt un răspuns al neștiinței ci al necredinței.

*Părintele Arsenie Boca în minunata curte
a Mănăstirii Brâncoveanu, de la Sâmbăta de Sus*

În fața haosului

Vacarmul provocat de farisei nu L-a putut intimida pe Iisus, oricât striga de tare haosul din ei. Haosul n-a articulat nici un cuvânt care să rămână. Nu în zadar se zice că creștinismul e a doua creație a lumii.

Iisus în fața vacarmului era, de fapt, a doua oară în fața haosului, din care va trebui din nou să scoată omul la demnitatea de om.

De atunci până azi, cu același rost îi stă în față (haosului).

„Când va veni lepădarea de credință” - și va fi - atunci a treia oară se va afla Iisus împotriva haosului colectiv.

Întâi a creat lumea din nimic.

A doua oară a scos omul din haosul păcatului.

A treia oară va fi „zidirea din nou a lumii”.

Sora moarte

Sora moarte ne dezleagă de cele de aici: de ispite, de căderi, de pământ... de neazuri. De aceea, cine o primește ca pe o dezlegare de acestea, o dorește ca pe o odihnă și ca pe o cale de unire cu Hristos, și pentru acela - ea e sora moarte. Pentru cei legați cu pământul, ea e înspăimântătoarea sentință de moarte.

Sora moarte mai are și darul că aduce călătorului din lumea aceasta toate întâmplările vieții sale într-o clipită.

Deci este o vreme când toți muritorii, ori vor, ori nu vor, ori cred, ori nu cred, trebuie să cunoască adevărul, căruia poate că o viață întreagă I-au stat împotriva.

Fragmente brâncușiene

„Ceea ce fac eu astăzi mi-a fost dat să fac. Căci am venit pe lume cu o menire”.

„În sufletul meu nu a fost niciodată loc pentru invidie, nici pentru ură, ci numai pentru bucuria pe care o poți culege de oriunde și oricând. Cred că ceea ce ne face să trăim - cu adevărat - este sentimentul permanentei noastre copilării, în viață”.

Pentru pace

Zilele acestea între 9 și 12 Septembrie a.c. are loc „Congresul comitetelor de luptă pentru pace din R.P.R.". Acest Congres e o dezvoltare a apelului de la Stockholm, apel pentru pace lansat în lumea întreagă, pentru interzicerea armei atomice.

Cu acest prilej, din punct de vedere creștin, putem adăuga următoarele:

1. Că Biserica de Răsărit totdeauna s-a rugat, în Liturghiile ei, „pentru pacea a toată lumea". Însăși Liturghia se săvârșește pentru pacea lumii, pentru pacea Bisericii, iar pentru Stăpânirile constituite, oricare ar fi ele, preoții se roagă: „Dă-le, Doamne, pașnică domnie, ca și noi, întru liniștea lor, viață lină și fără de ceartă să viețuim." (Rug. după Axion).

2. Că Biserica Ortodoxă a considerat războiul o crimă. Și ca atare unul din marile păcate ale societății omenești.

Simpla dorință a războiului e o cădere din creștinism, căci, cel ce se nădăjduiește în război, se nădăjduiește pe rezultatele morții; - o nădejde a vieții în moarte; - o deznădejde; - o absurditate; - un păcat.

Cum mai poate rămâne cineva creștin când crede că-și poate cruța viața, dorind altuia moartea?

Cei ce doresc războiul sunt deja niște învinși ai morții. Războaiele nu au rezolvat niciodată problema

suferinței omenești; dimpotrivă, totdeauna au mărit-o.

Războaiele sunt zvârcolirile de moarte ale păcatului de tot felul, între oameni. Scriptura spune că moartea este plata păcatului. Răul, pe sine și prin sine însuși se distruge.

Ieșiți, deci, din credința deșartă în războaie!

Cei ce cred în războaie, cred în știința lor deșartă care a ajuns la nebunia cea mai de pe urmă, care acum e în stare să aducă adevărate catastrofe pe capul societății omenești. Aceasta e arma atomică. Niște mici bombe care explodează catastrofal. Materia din ele nu se mulțumește să-și mărească fulgerător volumul, ci deodată cu aceasta aduc materia din ele la starea focului din soare. Zdruncinarea echilibrului materiei și transformarea ei fulgerătoare în fenomene atomice, cum a fost aceasta la obârșia lumii, e o îndrăzneală a științei de o nebunie fără seamăn. Și e nebunie fiindcă ucide oamenii și poate că, până la urmă, pune și chibrit la lumea aceasta.

N-aș vorbi lucrurile acestea, de aici, dacă n-am avea în Scriptură atragerea profetică a minții despre această ispravă modernă a științei.

Scriptura prevede pur și simplu arderea lumii.

„Ziua Domnului va veni ca un fur. Atunci cerurile pieri-vor cu vuiet mare; stihiiile (elementele chimice ale științei), arzând, se vor desface și pământul și lucrurile de pe el de istov (fulgerător) vor arde, se vor mistui.” (II Petru 3, 10-12).

Preocuparea aceasta a științei de a provoca materia lumii la o explozie atomică, își are semnificația ei

religioasă.

Oamenii de pace din lumea întreagă vor să preîntâmpine o catastrofă a pământului. Și conștiința noastră de creștin o refuză.

Asta-i situația. Deci cei ce sapă, cu știința lor criminală, groapă oamenilor, nu vor cădea și ei într-însa?

Noi trebuie să refuzăm această conștiință de gropari! Conștiința noastră de creștini o refuză. În conștiința noastră de creștini nu vrem să săpăm mormântul nimănui. Noi suntem pe punctul de vedere al lui Dumnezeu, care nu vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui.

Noi, creștinii, propunem lumii întregi „pacea lui Hristos!” - Pacea care covârșește toată mintea. Pacea Împăratului Păcii - Hristos! Iar fiindcă „lumea” nu vrea să fie pe pacea lui Hristos ci pe „pacea ei” - de aceea are războaie. Războaiele au zbugiumat întotdeauna viața omenească.

Unul din rosturile pentru care Dumnezeu a trimis pe Fiul Său în lume a fost și acesta, să pacifice oamenii. Chiar cântarea Îngerilor, la Nașterea lui Iisus, avea cuvintele „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace!*”

Din aceste cuvinte e limpede: că pacea pe pământ e în funcție (în legătură) de mărirea care I se dă sau I se refuză lui Dumnezeu.

Dumnezeu a dat multe lucruri oamenilor, dar trei lucruri nu le-a dat în întregime. Acestea sunt: Viața, Adevărul și Pacea.

Toată istoria oamenilor pe pământ dovedește că

singuri, cu de la ei putere, nu-și pot asigura nici Viața, de vreme ce e mereu pândită de moarte - nu-și pot asigura nici Adevărul, și, tot așa - nu-și pot asigura singuri nici Pacea.

Dar le au oricând, când oamenii sunt pe pace cu Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este și Adevărul și Viața și Pacea.

Iată cuvinte de temelie pentru pace.

Pe altă temelie decât Hristos, nu rămâne nimic statornic în lume.

*

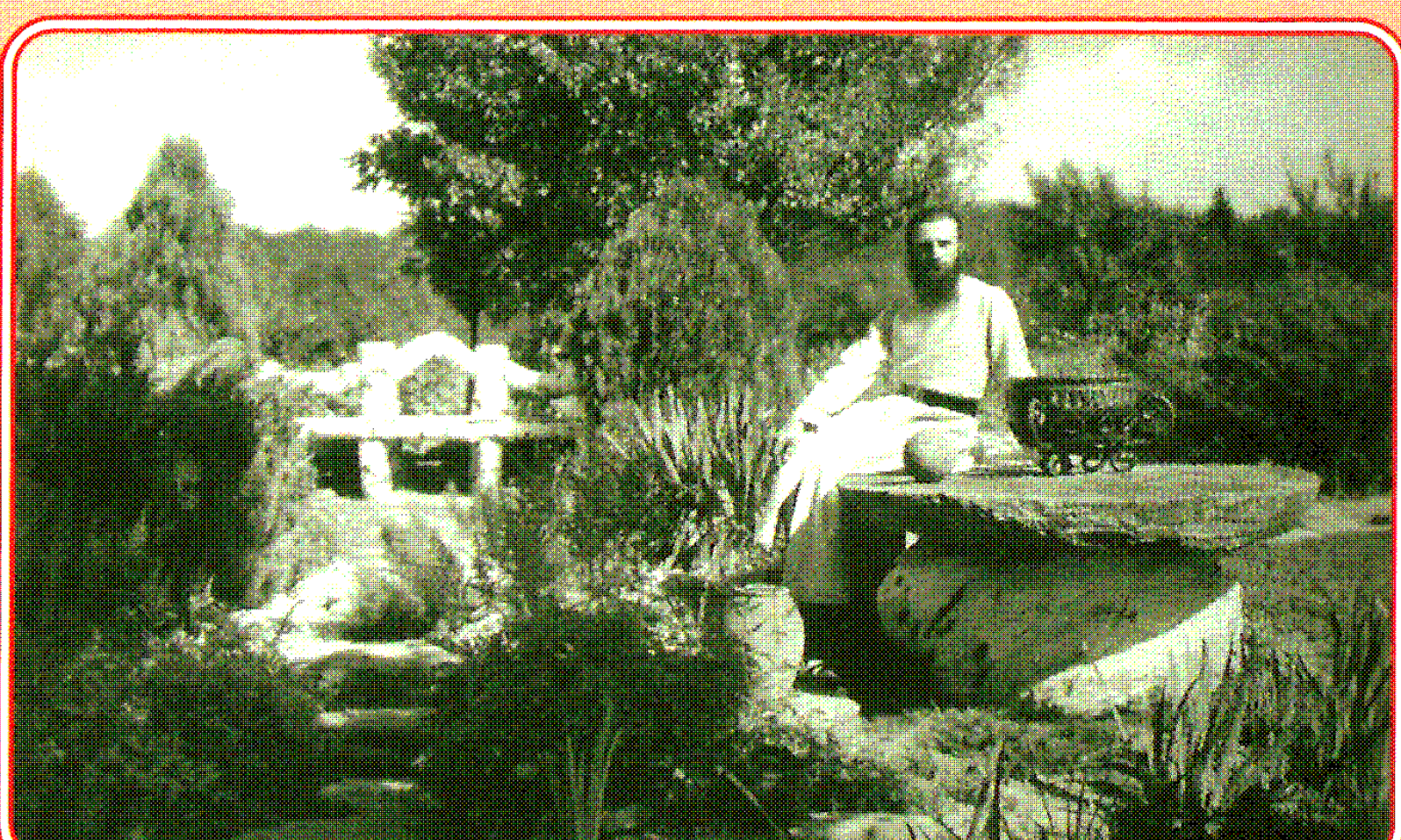
Rugămu-ne Ție, Împărate al Păcii, sălășluiește-Te în conștiința societății omenești, că nu vedem altă întemeiere a Împărăției Păcii, decât pe Tine.

CUPRINS

Prefață.....	5
O întrebare iubirii.....	10
Conceptia de viață.....	13
Un ideal în rugăciune.....	25
Rostul încercărilor.....	29
Tinere, ție îți zic, scoală-te.....	31
Copii înțelepți și „înțelepții“ fără sens.....	33
Suferința.....	36
Numai așa va învia sufletul nostru.....	43
Socoteală omenească și socoteală dumnezeiască...	45
Iisus și slăbănogul.....	49
Cuvântare la molitvă.....	53
Ceva despre cunoașterea de Dumnezeu.....	55
Calea mântuirii.....	58
Luptele.....	63
Despre mărturisirea și ispășirea păcatelor.....	71
Steaua destinului.....	82
Guvernatorul din Iudeea, Publius Lentulus, către Cezarul roman.....	89
Hristos și împărații.....	90
Pribegia copilului.....	94
Un om nou se naște.....	97
Întruparea lui Dumnezeu între oameni.....	99
Ucigașa cetate.....	105
Fățarnicia la răspundere.....	107
Omul, «dumnezeu» fără vreme.....	109

Marele Iuda.....	111
Neam fără semn.....	115
Semnul lui Iona.....	117
Țara de obârșie.....	119
Ocuparea Templului din Ierusalim.....	123
Împărăția nevăzută.....	125
Iisus în fața prejudecăților.....	129
Certificat declarat.....	132
Victorii fără victorie.....	135
„Vina” lui Iisus.....	137
Mironosițele.....	144
Maica Domnului.....	147
O viață de apostol.....	152
Credința sutașului.....	159
Smerenie romană.....	162
Ziua Crucii.....	163
Orbul din naștere și sufletele oarbe.....	166
Despre rugăciune.....	174
Întrebarea întrebării.....	177
În conflict cu idealul.....	179
Piatra unghiulară.....	183
Vârstele libertății.....	190
Intrarea triumfală în Ierusalim.....	197
O simplă dilemă.....	198
Pentru pace.....	203

***Părintele Arsenie Boca
în minunata curte a Mănăstirii Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus***

**DISTRIBUIREA SE FACE NUMAI PRIN:
"PELERINUL" - IAȘI**

**Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B; Et. 3; Ap. 3
Tel.: 0744.91.50.69**